

URBANUS VII

PAPA CCXXX

Anno Christi MDXC.

Vigesima post Sixti V mortem die, electus est in Summum Pontificem Ioannes Baptista cardinalis Castaneus, Ianuensis, antea presbyter tituli S. Marcelli, et archiepiscopus Rossanensis. Nihil post sui electionem fecit, morbo impeditus, quo sublatus vi kalendas octobris anno MDXC, die scilicet duodecima post quam fuerat electus. Corpus eius delatum est ad Basilicam Vaticanam. Vacavit sedes menses duos, dies decem ¹.

I.

Deputatio cardinalis Pinelli in praefectum congregationis S. R. E. cardinalium, super consultationibus negotiorum temporalis ditionis Status Ecclesiastici praepositorum ².

Dilecto filio nostro Dominico tituli sancti Laurentii in Pace et Perna presbytero card. Pinello nuncupato

Urbanus Papa VII.

Dilecte fili noster, salutem et apostolicam benedictionem.

Cum dilectus filius noster Alexander, cardinalis Montaltus nuncupatus, congregationi pro consultationibus negotiorum Status Ecclesiastici, cui sub felicis recordationis Sixto Papa V, praedecessore nostro, praeter alia sibi tunc incumbenda munera, praecerat, aliquibus iustis, ut nobis exposuit, de causis impeditus, commode vacare minime possit, nos, ne huiusmodi negotiorum expeditiones aliqua hoc tempore defrimenta sustineant, tua

¹ Inclusis in utroque computo extremis.

² Ex Regest. in Secret. Brevium.

opera, de cuius fide, prudentia atque solertia plurimum in Domino confidimus, in huiusmodi munere uti decrevimus. Itaque tibi, qui unus ex S. R. E. cardinalibus in dicta congregatione deputatus existis, ut una cum eisdem cardinalibus in dicta congregatione deputatis, prout hactenus fecisti, consultationes, deputationes seu quaerelas quorumcumque ditioni nostrae temporali subiectorum, ad nos confluentes, super causis tam civilibus quam criminalibus, ad forum saeculare dumtaxat spectantes, audire et statis diebus cum dictis cardinalibus conferre et de maioris partis sententia expedire: nec non super iis, quae in dicta congregatione de sententia maioris partis, ut praefertur, decreta et diffinita fuerint, litteras nostro nomine ad provinciarum legatos et vice-legatos, civitatum gubernatores et alios terrarum et oppidorum, quocumque nomine vocentur, magistratus et officiales in statu et ditione temporali nostra et Sedis Apostolicae nunc et pro tempore constitutos; nec non responsa ac mandata nostra illis et aliis etiam privatis personis, quibus opus fuerit, scribere valeas ac debeas; et quod litteris tuis eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur si nostra manu subscriptae essent, auctoritate apostolica, plenam et liberam facultatem concedimus, ac tenore praesentium etiam iniungimus; contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die xx septembris MDXC, suscepti a nobis apostolatus officii an. i.

Dat. die 20 sept. 1590, pontif. an. i.

Committitur
cardinali Pinelli

GREGORIUS XIV

PAPA CCXXXI

Anno Christi MDXC.

Die v decembris anno MDXC ad Summum Pontificatum evectus est Nicolaus Sfondratus, patria Mediolanensis, antea presbyter cardinalis tituli S. Ceciliae, cui sacra thiara imposita est die viii mensis eiusdem. Vixit menses decem, dies decem temporibus Rodulphi II imperatoris. Creavit cardinales quinque. Ex hac vita decessit die xv octobris, eiusque cadaver delatum est ad Basilicam Vaticanam, et reconditum in sacello, quod a Gregorio XIII, qui illud erexit, Gregorianum appellatur. Vacavit Sedes dies xiv.

I.

Confirmatio constitutionis Pii V de non alienandis et infeudandis terris et locis S. R. E. ¹.

Gregorius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex, pro pastoralis sibi divinitus iniuncti muneris debito, inter caeteras, quas pro communi bono christianae reipublicae suscipit, curas, etiam ad ea confirmanda, quae ad Statum Ecclesiasticum et S. R. E. ditionem, etiam temporalem, in primis tuendam et con-

¹ Haec Pii V Constitutio est LIII: *Admonet* Nos, tom. VII, pag. 560, ubi tibi indicavi eius declarationes et extensiones. Eandem constitutionem certo modo declaravit etiam iste Gregorius in Consistorio secreto, sed eam declarationem reiecit Clemens VIII, ut infra in sua Constit. *Ad Romani*

servandam a praedecessoribus suis non minus prudenter ac sapienter, quam rite et recte gesta et constituta fuerunt incumbere solet; et quo firmitus illa subsistant et sanctius ab omnibus observentur, suae comprobationis et muniminis partes libenter ac mature adhibet, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

§ 1. Sane iam pridem felicis recordationis Pius Papa V, praedecessor noster, tenoris subsequentis litteras edidit ¹.

§ 2. Non igitur recolendae memoriae Gregorii XIII ac Sixti V, Romanorum Pontificum similiter praedecessorum nostrorum, exempla ac pium in tuendis S. R. E. iuribus zelum imitantes, easdem litteras et in eis contenta quaecumque, ex certa nostra scientia, ac de nobis a Deo attributae potestatis plenitudine, tenore praesentium, approbamus, confirmamus atque etiam innovamus, easque et ea omnia inconcussae ac validissimae firmitatis robur perpetuis futuris temporibus obtinere, et a cunctis quos illa quomodolibet concernunt, inviolabiliter observari debere decernimus, praecipimus atque mandamus.

Nulli ergo omnino hominum liceat, etc. Si quis autem hoc attentare, etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo nonagesimo, xiv kalendas ianuarii, pontificatus nostri anno i.

Dat. die 19 decembr. 1590, pontif. an. i.

¹ Omittitur insertio huius Bullae, quia habes eam, tom. VII, pag. 560: *Admonet*.

Pii V consti-
tutio hic est in-
dicata.

Confirmatio
de qua in ru-
brica.

Cardinalis
Montaltus hanc
dimittit praefec-
turam.

II.

*Confirmatio erectionis Rotae Avenionensis cum restrictione facultatum ordinariarum ad ipsam civitatem Avenionensem, eiusque territorium, et cum taxa sportularum auditoribus pro causarum diversitate persolvendarum*¹.

Gregorius Papa XIV,
ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium. Vigilantis Pontificis praecipuum studium esse debet, ita eos, qui sub immediata Sedis Apostolicae defensione et temporali dominio constituti esse noscuntur, in eorum iustis petitionibus et votis confovere, ut eisdem sine cuiusque iniuria per legitimos tramites iustitia ministretur, aliasque desuper opportunis remediis, prout, rerum et temporum et personarum conditione pensata, commodius esse prospexerit, providere.

§ 1. Dudum siquidem, sicut accepimus, bonae memoriae Georgius cardinalis de Armigniaco, tunc similis memoriae Caroli cardinalis Borbonii Sedis Apostolicae in civitate nostra Avenionensi de latere legati collega, ex auctoritate felicis recordationis Pii Papae IV, praedecessoris nostri, ad hoc ut causae, quae auditoribus Palatii Apostolici Avenionensi a legatis et vice-legatis committebantur, maturius et consultius ex plurimorum iudicio cognoscerentur, unam Rotam seu auditorium perpetuum, partim ecclesiasticorum, partim laicorum, quorum unus illorum praeses esse deberet, sub Apostolicae tamen Sedis beneplacito erexit et instituit cum potestate omnes et quas-cumque causas, tam spirituales quam profanas, criminales, civiles et mixtas, in civitate et comitatu nostro Venaissino ad utrumque forum mediate vel immediate pertinentes, etiam per viam appellationis

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

aut alias, tunc et pro tempore motas et movendas, eisdem auditoribus seu uniorum commissas et committendas, summarie, simpliciter et de plano, sola veritate inspecta, cum illorum dependentibus, emergentibus, annexis et connexis, audiendi, cognoscendi, decidendi ac fine debito terminandi, ac in eis, cum voto aliorum auditorum tunc praesentium, seu maioris partis eorum, iudicandi, pronunciandi etiam diffinitive, aut alias, prout causarum merita postularent et requirerent, iubendi et mandandi ac inhibendi; sententias quoque, tam diffinitivas quam interlocutorias, decreta et praecepta et alias quaecumque ordinationes a dicta Curia seu auditoribus emanatas, exequendi et exequi mandandi, cum omnibus honoribus, praeminentiis ac praerogativis et dignitatibus debitis, cum hoc quod dicti auditores et praeses, antequam eorum officia exercere inciperent, iuramenta in forma solita praestarent de eorum officio fideliter exercendo. Et successive idem Carolus cardinalis legatus, habita de dictae Rotae erectione notitia, illam confirmavit atque approbavit, ac quatenus opus esset, de novo etiam cum eisdem facultatibus erexit et ordinavit.

§ 2. Postmodum vero, pro felici eiusdem Rotae et auditorum regimine et gubernatione, praefatus Georgius cardinalis regulamentum quoddam ac nonnullas ordinationes et constitutiones, per dictum etiam Carolum cardinalem postea confirmatas, tam circa dictorum auditorum quam etiam advocatorum et procuratorum qualitates, mores, auctoritatem et facultatem fecit et edidit. Et inter alia ordinavit quod dictae Rotae praeses semper esset et eo ipso esse intelligeretur auditor generalis domesticus ipsius legati, quem partes adire possent pro habendo iustitiae complemento in causis, quae coram D. legato tractarentur; vo-

Qui nonnullas etiam ab auditoribus eiusdem Rotae observandas leges auferunt.

luitque quod causae omnes dictis auditoribus committerentur et referrentur in Rota, et de communi consensu ac voto deciderentur; et quod dicti auditores in consilium intrare tenerentur omnibus et singulis diebus, praeterquam in diebus festis in honorem Dei dicatis. Ac praeterea, quia in cartellis et litteris iustitiae seu iustitiam concernentibus saepe notariorum imperitia aut forsitan dolo nonnullae clausulae insolitae et iniquae apponebantur, ac plures et diversi errores committebantur, fuit per dictum Georgium cardinalem ordinatum quod cartelli omnes ac litterae iustitiam concernentes, antequam legato pro tempore existenti pro signatura apponenda praesentarentur, praefatis auditoribus seu eorum alteri exhiberentur, qui illa seu illas diligenter perlegere et examinare tenerentur, et si quid in eis incivile, iniustum, insolitum aut impertinens reperirent, illud corrigerent, et mendis expurgarent, ac correctae et emendatae aut alias legitime factae manu propria inscriberent; proque labore revisionis huiusmodi tria solida turonensia pro quolibet cartello inter ipsos postea stipendiorum suorum loco dividenda accipere liceret, ac alias, prout latius in litteris dictae erectionis, nec non in regulamento, decretis ac ordinationibus praefatis, quas omnes hic, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro expressis haberi volumus, plenius dicitur contineri.

Sixtus V. eius quolibet tributo sindicato stare voluit et decrevit.

§ 3. Cum autem, sicut etiam accepimus, ab eo tempore (assumptis ad huiusmodi iudicandi munus peritis ac eruditis viris) magnum dictum tribunal acceperit incrementum, ac nedum ex Apostolicae Sedis auctoritate erectum et institutum fuerit, sed dicta Apostolica Sede annuente, saltem tacite confirmatum et approbatum (propter varias Summarum Pontificum praedecessorum nostrorum causarum

commissiones et delegationes dictis auditoribus factas) extiterit, ac alias a felicis recordationis Sixto Papa V, etiam praedecessore nostro, ad tollendos nonnullos abusos, qui in pauperum praesertim praerudicium, sub praetextu impunitatis, tam in dictae Rotae auditorio quam ab aliis dictae civitatis iudicibus committebantur, ratam in caeteris dictae Rotae institutionem habente, motu eius proprio mandatum fuit, quod legati et vice-legati pro tempore existentes curare ac facere deberent quod praeses ac auditores causarum dicti Palatii nostri, prout etiam vicesgerens et alii magistratus deberent et quilibet eorum teneretur tertio quoque anno in ipsa civitate de gestis et administratis per eos, eorum officio durante, rationem reddere et sindicatum subire, illique stare coram sindicatoribus per consilium dictae civitatis deputandis, illoque durante, a dicta civitate recedere requirent.

§ 4. Novissime vero venerabilis frater Dominicus Bisignani, episcopus vice-legatus Avenionensis, animadvertens in dicto tribunali, in pauperum praesertim damnorum et detrimentum, causas etiam levissimas interdum agitari, quarum extimatio sumptus, qui tam pro informatione seu auditorum quam etiam sportularum ac notariorum mercede fiunt, rei ipsius, de qua controversia existit, extimationem aequare aut etiam superare saepissime consuevisset, nonnullas ordinationes et reformationes tam circa causarum in dicta Rota cognoscendarum modum, quam etiam circa sportulas et aliorum iudicialium actuum taxationem et moderationem fecerit; et ante omnia praeceperit ut intra certum tunc praefixum tempus auditores ipsi eorum deputationem et expressam approbationem, de qua tunc minime apparebat, a Sede Apostolica acciperent et obtinerent.

Episcopus Bisignani vice-legatus taxam sportularum ac caeterarum expensarum praefixit.

Statu comi-
tatu Venaissini
erectionem Ro-
tae Avenionensi
utpote sibi prae-
iudiciale impo-
nunt apud
Sixtum Pp. V.

§ 5. Verum, cum pro parte dilectorum filiorum trium statuum comitatus nostri Venaissini praetenderetur dictae Rotae institutionem in praeiudicium privilegiorum dicti comitatus a diversis Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris concessorum minime confirmandam fore; neque aequum esse ut dicti comitatus incolae, cives et habitatores extra dictum comitatum ad civitatem praefatam pro levibus praesertim causis trahantur, cum adsint in comitatu ipso proprii iudices, a quibus iustitiae complementum consequi possunt, et ideo pro parte dilectorum filiorum, tam auditorum, quam trium statuum comitatus Venaissini praedictorum pridem eidem Sixto praedecessori humiliter supplicatum extiterit, ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaretur.

Sixtus rem-
nonnullis cardi-
nalibus cogno-
scendam com-
misit.

§ 6. Ipseque Sixtus praedecessor negotium hoc recolendae memoriae Ioanni Baptistae tunc sancti Marcelli presbytero cardinali, cui postea, ad apostolatus fastigium assumpto, Urbani VII nomen fuit, et Scipioni tituli Sancti Salvatoris in Lauro Lancellotto presbytero, ac Benedicto Sanctae Mariae in Cosmedin Iustiniano, diacono, S. R. E. cardinalibus examinandum, cognoscendum et pro eorum prudentia reformandum commiserit, ac iuxta eorundem cardinalium relationem et consilium, dictae Rotae erectionem confirmaverit, ac alias reformaverit, desuperque litteras expediri mandaverit, quae tamen, eodem ex hac vita erepto, expediri minime potuerunt.

Gregorius
Pp. dictae Ro-
tae erectionem
et constitutio-
nes confirmat.

§ 7. Nunc autem eorundem auditorum et trium statuum nomine nobis quoque, qui, divina favente clementia, ad Apostolicae dignitatis culmen evecti fuimus, humiliter supplicatum fuerit ut in eisdem praemissis opportune providere de benignitate apostolica pariter dignaremur;

nos in hoc ipso nostri pontificatus initio hoc unum maxime cupientes, ut subditorum nostrorum commodis apprime consulatur, eisque aequitatis et iustitiae complementum ministretur, huiusmodi supplicationibus inclinati, iuxta eorundem cardinalium relationem ac provisionem ab eodem praedecessore factam, dictae Rotae erectionem in civitate nostra praedicta ut praefertur factam, necnon praedictorum auditorum deputationem et assumptionem cum omnibus statutis, ordinationibus, constitutionibus et reformationibus a primodictis cardinalibus factis, prout hactenus observatae fuerunt, ac cum omnibus oneribus et honoribus ac emolumentis, etiam ex cartellorum signatura provenientibus, quibus hucusque dicti auditores quomodolibet usi fuerunt, quaeque hucusque perceperunt, ac omnibus inde secutis apostolica autoritate, tenore praesentium, perpetuo confirmamus, approbamus, plenumque Apostolicae firmitatis robur adiciamus, suppletentes omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui intervenerint in eisdem; et nihilominus pro potiori cautela eandem Rotam in civitate praedicta cum omnibus et singulis facultatibus, ordinationibus et emolumentis, salvis tamen iis quae particulariter inferius disponenda et reformanda duximus, de novo perpetuo erigimus et instituimus.

§ 8. Volumus autem quod de caetero auditores praefati nullam iurisdictionem ordinariam habere censeantur aut praetendere possint, sed sint tantum iudices commissarii, neque causam aliquam cognoscere possint, nisi vigore praecedentis commissionis.

§ 9. Cognoscant autem causas omnes civitatis et districtus Avenionensis, tam civiles quam criminales, spirituales, prophanas et mixtas, ad forum dicti legati seu vice-legati pertinentes, prout hacte-

Quaecumque
tamen ordina-
riam iurisdictionem
auditoribus adimit, ita ut
causas excommis-
sione tantum
cognoscere possint.

Cognoscere autem
tantum valeant causas ci-
vilitatis et territori-
um Avenionensis.

Causae, quae
non excedunt
summam cc aur.
ab uno solum
vel altero audi-
tore cognoscen-
dae, non a toto
auditorio.

nus a prima Rotae erectione cognoscere consueverunt.

§ 10. Quia vero pauperum dispendiis occurrere, quantum in nobis est, summo opere cupimus, ne partes ipsae pro sex iudicibus informandis expensis nimis graventur, decernimus ne imposterum causae non excedentes summam seu valorem et extimationem cc aureorum censeantur et intelligantur esse rotales, sed auditoribus ipsis committantur vel etiam commissariae esse censeantur singulis auditoribus absque aliorum auditorum participatione, easque soli per se ipsos, absque aliorum voto, cognoscere et expedire debeant.

Quando cogno-
sci ab auditori-
bus possint cau-
sae etiam comi-
tatus Venaissini

§ 11. Ne vero passim causae comitatus nostri Venaissini a propriis dicti comitatus iudicibus avocentur, et subditi ipsi extra dictum comitatum in maximum eorum dispendium trahantur, mandamus quod causae dicti comitatus, quae alias, ratione rei vel causae aut obligationis seu qualitatis personarum, ad legati seu Rotae cognitionem minime pertinere dignoscuntur, coram iudicibus dicti comitatus tam in prima quam secunda et tertia instantia cognoscantur et terminentur, nisi utraque pars consentiat in Rota committi. Quod si altera pars dissentiat, tunc in prima instantia causa a iudice loci ordinario non avocetur, nisi ex magna et urgente causa; in secunda vero instantia, si causa dictam summam seu valorem cc aureorum excedat, et a legato seu vice-legato expedire iudicatum fuerit, committi quidem possit in Rota; tamen vice-legatus discrete agat, ut quantum fieri possit, iudex secundae instantiae non defraudet iure suo et onere iudicandi. In secunda vero instantia si causa dictam summam excedat, vel si legatus aut vice-legatus ita expedire iudicaverit, committi debeat in Rota: utraque vero parte consentiente, nulla rei vel summae habita-

distributione, in quacumque instantia, in Rota committi et cognosci possit.

§ 12. Cum autem causa aliqua per legatum seu vice-legatum pro tempore existentem committenda fuerit, volumus quod sive civilis sive criminalis causa huiusmodi existat, aut etiam mixta, necnon beneficialis, ipsis dumtaxat auditoribus, iuxta praescriptum modum et non alias, committatur.

Si quae tamen
causa per lega-
tum aut vice-
legatum commit-
tenda sit, com-
mitti his audi-
toribus debet.

§ 13. Ad tollendum autem multiplici-
tatem commissionum ac parcendum laboribus et expensis litigantium, mandamus unicam commissionem in qualibet causa et instantia sufficere, causasque committi debere, aut etiam commissas censerem cum omnibus et singulis incidentibus, dependentibus ac alias emergentibus usque ad sententiae prolationem.

In hoc casu
unica tantum
sufficit commis-
sio.

§ 14. Properandum autem ipsis auditoribus erit ne lites fiant pene immortales, sed illas quamprimum, auditis tamen ipsarum partium iuribus, et competentibus dilationibus praefixis, mature simul ac propere expediant. De caetero autem sententias prout in cedula non fuerant, aut si terminos pro servatis interdum habuerint, teneantur intra decem dies sententias ipsas subscribere, et in actis notarii causae publicare, alioquin pronuntiationes huiusmodi pro nullis et circumductis habeantur.

Ab eis tamen
cito debent ex-
pediri.

§ 15. Ut autem debitus modus sportulis ac aliis ipsorum auditorum emolumentis et proventibus imponatur, firmis in caeteris remanentibus iuribus, proventibus ac salariis eorundem auditorum, quae hucusque iuxta laudabilem consuetudinem ac ipsius Rotae foundationem exigere consueverunt, habita consideratione reformationis per dictum Dominicum vice-legatum nuper factae; praecipimus et mandamus ne auditores ipsi a partibus per se vel per alios, quovis modo, sportularum nomine aliquid petere vel

Modus sportu-
lulae in causis
primae instan-
tiae.

exigere, sed nec a sponte dantibus ultra infrascriptam taxam aliquid accipere valeant; videlicet in causis civilibus; pro definitiva sententia tantum, in prima quidem instantia, quoties causa valorem vel estimationem aut summam viginti quinque scutorum non excedit, usque ad libras duas Turonenses; a summa vero seu estimatione scutorum xxv usque ad quinquaginta, aureum unum; a quinquaginta usque ad centum, aureum unum cum dimidio; a centum usque ad ducentum, aureos tres; a ducentum usque ad quingentos, aureos quinque; a quingentis usque ad mille, aureos novem; a mille usque ad mille quingentos, aureos duodecim; a mille quingentis usque ad duo millia, aureos sexdecim; a duobus millibus usque ad tria millia, aureos tantum viginti quinque. Quod idem servetur in causis a dicta summa trium millium usque ad quamcumque summam, nisi aliud legatus seu vice-legatus pro tempore existens, arduitate causae et auditoris laboribus inspectis, arbitrati fuerint.

Alia taxa sportularum pro causis secundae instantiae.

§ 16. In secundis vero et aliis instantiis taxae praedictae addatur tertia pars illius, nec aliquid ultra non solum ipsis auditoribus, sed nec etiam ipsorum familiaribus vel consanguineis aut aliis quibusvis personis directe vel indirecte, quovis quaesito colore vel ingenio, praestari possit. Quae quidem sportulae iuxta taxam praedictam exigendae apud notarium causae deponantur. Nec auditoribus ullo modo consignare aut tradere praesumat, nisi prius sententiae ipsae subscriptae, et notario pro publicatione faciendae consignatae fuerint.

Sportulae in causis criminalibus.

§ 17. In causis vero criminalibus, pro definitiva sententia absolutoria, quoties pro qualitate delicti imponenda fuisset poena pecuniaria, sportulae taxam civilium causarum non excedant; quod si venisset imponenda poena corporalis, si

quidem citra poenam mortis civilis vel naturalis, capiat aureos quinque. Si vero imponenda esset poenae civilis vel naturalis, habeat iudex aureos decem, nisi forte reus ita pauper sit, ut taxa ipsa nimia fortasse videatur, quia tunc vel nihil omnino aut aequitatis pensata ratione iudex accipere debet; idemque in aliis describendis casibus observari volumus. Quod si reus principaliter de pluribus delictis inquisitus fuerit, sportulae duplicentur. Si vero duo vel tres correi fuerint, etiam quilibet in solidum iuxta dictam taxam persolvat, sive separatim sive coniunctim ipsoforum¹ causae cognoscantur. Quod si plures tribus rei fuerint, solvantur sportulae dumtaxat ac si tres fuissent. Pro examinatione autem testium ad defensionem, quoties iudex interesse debet, si quidem ratione delicti poena pecuniaria imponenda foret, iudex solidos sex tantum pro quolibet teste accipere poterit, et non ultra; decem vero, quoties poena corporalis citra mortem; duodecim vero, si poena mortis veniret infligenda.

Sportulae in sententiis interlocutoriis.

§ 18. Pro sententiis vero interlocutoriis in causis tam civilibus quam criminalibus ac mixtis, aut etiam beneficiariis, nihil omnino accipiant nisi pro decreto de relaxando carcerato, facto processu fisci, quo casu unum tantum aureum pro quolibet reo capiet auditor, nisi pauperes sint, quia tunc omnino gratis relaxandi erunt.

Pro accessu.

§ 19. Cum vero contigerit auditorem pro necessaria causae instructione ad locum differentiae accedere, aut ad examinandum testes ad partium instantiam seu alia de causa necessaria, auditor, qui accedit, si intra civitatem, habeat pro dicto accessu medium aureum; si extra civitatem, in territorio tamen ipsius, habeat aureum unum; per comitatum vero Venaisinum, si illuc contigat accedere, habeat aureos duos pro qualibet dieta

¹ Legimus ipsorum. (R. T.)

sibi praecipuos et immunes ab omnibus expensis et alimentis solvi consuetis; si vero extra dictum comitatum et iurisdictionem nostram accedere necesse fuerit, habeat pro qualibet dieta aureos tres salvos et immunes, nisi ex consuetudine aut iuxta antiquas taxas minus persolvi solitum sit, quia tunc tam pro accessu isto quam aliis supradictis casibus, quod hactenus in usu fuerit, servari volumus et mandamus.

Legatis et vice-legatis committitur observantia huiusce constitut. taxarum, etc.

§ 20. Caeterum legati et vice-legati partes erunt diligenter animadvertere et curare ne auditores ipsi aut etiam notarii praedictas aut alias honestas taxas transgrediantur, et ne in aliquo partes ipsas gravent sed aequa lance omnibus iustitia sine sorde et avaritia aliqua administretur; praeccludaturque tam litigantibus ipsis quam etiam advocatis et procuratoribus, ac si opus sit, etiam iudicibus ac notariis, via et occasio lites iniustas sustinendi, defendendi et immortales reddendi, superfluisque probationibus et actis partes ipsas, praesertim pauperes et miserabiles personas, gravandi; contumaces ipsos poenis etiam severis, prout opus fuerit, muletando.

Clausulae.

§ 21. Decernentes praemissa ab omnibus ad quos spectat inviolabiliter observari debere, ac debitae executioni, etiam respectu causarum in dicto Rotae auditorio pendentium, mandari; necnon irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis occasione vel causa, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Contraria tolluntur.

§ 22. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac ipsorum auditorum collegii, comitatus et civitatis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, facultatibus et reformationibus eisdem auditoribus aut aliis quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis

eorumque totis tenoribus specialis, specifica et expressa ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, mentio habenda foret, specialiter et expresse, quatenus praesentibus nostris litteris abstrare et contrariari apparuerit, derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Fides data transumptis.

§ 23. Ut autem praesentes nostrae litterae ad omnium quorum interest notitiam facilius perducantur, mandamus quatenus per legatum seu vice-legatum debite publicari debeant, ac facta publicatione ipsa, perinde omnes afficiant ac si personaliter eis intimatae forent.

Datum Romae apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die xvi februarii MDLXLI, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 16 februar. 1591, pontif. an. 1.

III.

Communicatio privilegiorum, quibus fruuntur congregatio regularium Theatinarum, congregationi Clericorum Regularium Minorum.

Gregorius Papa XIV,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium

Romanus Pontifex personarum ecclesiasticarum quarumlibet, praesertim regularium vota, religionis propagationem et augmentum respicientia, ad exauditionis gratiam libenter admittit, prout conspiciunt in Domino salubriter expedire.

Petito Clericorum Reg. Min. ut omnia privilegia Theatini concessa ipsi communicentur.

§ 1. Sane pro parte dilectorum filiorum presbyterorum et clericorum congregationis clericorum regularium Minorum nuncupatorum nobis exhibita petitio continebat quod, cum ipsi cupiant, pro

1 Istam Congregationem primo approbavit Sixtus V ut supra in sua Const. cxxvii: *Sacrae*, pag. 5. Quam Constitutionem confirmavit Gregorius XIV litteris quibus initium est: *Ut ea*, et quas nos ideo omisimus, quia editae leguntur a Dominico Bandi in *Compendio privilegiorum, facultatum, etc.*, huiusce Ordinis.

illorum congregationis augmento, ut ipsi in via Domini sub suavi religionis iugo, Deo dante, plurimum proficere possint, omnia privilegia, gratias, facultates, tam spirituales quam temporales ac indulta congregationi presbyterorum Theatinorum nuncupatorum concessa, eorum congregationi huiusmodi concedi, nobis humiliter supplicari fecerunt quatenus eorum desiderio huiusmodi annuere, aliasque in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignemur:

Concessio Pontificia eorumdem privilegiorum.

§ 2. Nos igitur, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia et singula privilegia, praerogativas, concessionem, facultates, exemptiones, immunitates, indulta, indulgentias et peccatorum remissiones, caeterasque gratias spirituales et temporales, ac tam coniunctim quam divisim etiam per viam communicationis vel extensionis aut alias quomodolibet dictae congregationi presbyterorum Theatinorum nuncupatorum, illiusque generali aliisque superioribus, officialibus, ministris et personis, eorumque domibus regularibus quibuscumque concessa, ac quibus dicta congregati Theatinorum, eiusque domus regulares, necnon generales, superiores, officiales, ministri et aliae quaecumque illius personae, de iure, usu, consuetudine, privilegio aut concessione apostolica vel alias quomodolibet, etiam per viam communicationis et extensionis, utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum, eidem congregationi Clericorum Minorum illiusque domibus regularibus, necnon praeposito generali, aliisque superioribus, officialibus, ministris et aliis quibuscumque illius personis nunc et pro tempore existentibus, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo concedimus, illaque omnia et singula ad dictam congregationem Clericorum Minorum illiusque

domus regulares necnon praepositum generalem, superiores, officiales, ministros et personas praedictas, itaut dicta congregatio Clericorum Minorum, eiusque regulares domus, illorumque generalis, superiores, officiales, ministri et personae nunc et pro tempore existentes, praemissis omnibus et singulis, aequae et pariformiter, et sine aliqua differentia, uti, frui, potiri et gaudere libere et licite possint, perinde ac si singula praemissa illis specialiter et expresse ac principaliter, non autem ad instar, concessa et praesentibus expressa, ac de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, inserta fuissent, auctoritate et tenore praedictis extendimus, illaque omnia et singula dictae congregationi Clericorum, Minorum, illiusque domibus regularibus et personis praedictis communicamus.

§ 3. Decernentes praesentes litteras de subreptionis aut obreptionis vitio seu intentionis nostrae vel quovis alio defectu notari, impugnari aut alias quomodolibet infringi nullatenus umquam posse, sed illas semper et perpetuo validas et efficaces existere, suosque plenarios et integros effectus sortiri.

§ 4. Sicque et non aliter per quoscumque iudices, quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. cardinales et causarum Palatii Apostolici auditores, sublata eis eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et defini debere; irritum quoque, et inane quicquid secus super his a quocumque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§ 5. Non obstantibus nostra de non concedendo indulgentiis ad instar, ac quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac dicta congregatione Theatinorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia ro-

1 CHERUB., dictae congregationis. (R. T.)

Clausulae praeservatae.

Clausulae sublatas, etc.

Clausulae derogatae.

ratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis dictae congregationi Theatinorum eiusque superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis ac irritantibus et aliis decretis in genere vel in specie, etiam motu proprio et ex certa scientia, ac de apostolica potestate plenitudine, ac alias in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, harum serie specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§ 6. Volumus autem quod praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius superioris dictae congregationis Minorum subscriptis, et sigillo dictae congregationis munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud adhibeatur, quae eidem praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Clausulae poenales.

Nulli ergo omnino hominum, etc. Si quis, etc.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XVIII februarii MDLXLI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 18 februarii 1591, pont. an. I.

IV.

*Congregationi concilii facultatem elargitur eos in utroque foro absolvendi, qui ad sacros ordines promoti fuerant cum dimissoriis a sufficientem facultatem non habentibus obtentis, perceptosque ecclesiasticorum beneficiorum fructus eis condonandi*¹.

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

Gregorius Papa XIV.
ad futuram rei memoriam.

Ut securitati conscientiae illorum, qui cum litteris dimissoriis ab abbatibus, commendatariis, capellanis regis et aliis quibuscumque, minus sufficientem facultatem ad id habentibus, obtentis sacris ordinibus, alias tamen rite et bona fide, initiati sunt, et eorum etiam qui huiusmodi litteras concesserunt, opportunius et facilius consulatur, auctoritate apostolica, tenore praesentium, venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus sacri Concilii Tridentini interpretibus facultatem concedimus quoscumque clericos saeculares vel regulares, qui cum huiusmodi litteris ad sacros ordines promoti sunt, et eos etiam, qui easdem litteras concesserunt, dummodo in posterum absterneant, et iniuncta illis pro modo culpa poenitentia salutari, a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris et poenis in utroque foro absolvendi, ac poenas huiusmodi illis remittendi et condonandi, nec non cum illis super irregularitate praemissorum occasione forsitan contracta, ita ut, ea non obstante, in susceptis alias tamen rite ordinibus, perinde ac si a propriis episcopis vel cum eorum dimissoriis litteris illos suscepissent, ministrare, et ad ulteriores etiam sacros et presbyteratus ordines ascendere, ac beneficia quaecumque et pensiones ecclesiasticas, si quas obtineant, vel si illis canonici¹ conferantur vel assignentur, recipere et retinere libere et licite valeant, dispensandi.

§ 2. Insuper, ut tam eidem supradictis, qui fructus ecclesiasticos ex suis beneficiis vel pensionibus perceptos suos propterea non fecerunt, quam aliis personis ecclesiasticis, qui fidei professionem, quam iuxta Concilii Tridentini decreta

Facultas absolvendi promotos cum litteris obtentis a non habentibus sufficientem auctoritatem.

Fructusque et beneficiorum ecclesiasticorum postea perceptis condonandi.

¹ Forte canonice (R. T.)

et felicitatis recordationis Pii Papae IV, praedecessoris nostri, constitutionem emittere tenebantur, non emiserunt, fructus huiusmodi, propterea indebite perceptos, condonandi, aliaque in praemissis omnibus faciendi et exequendi, quae necessaria fore cognoverint seu quomodolibet opportuna.

Derogat contrariis.
§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXII februarii MDLXXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 22 februar. 1591, pont. an. I.

V.

Moderatio duarum constitutionum Sixti V super receptione novitiorum illegitimarum ad Ordines regulares.

Gregorius episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.
Circumspecta Romani Pontificis providentia ea, quae rationabilibus causis auctoritate apostolica sancita fuerunt, ipsa rerum experientia suadente, ex aliis interdum non minus iustis causis, moderantur et immutantur, prout in Domino conspicitur salubriter expedire.

Sixtus V super forma recipiendi religiosos duas edidit constitutiones.
§ 1. Sane, licet alias felicitatis recordationis Sixtus Papa V, praedecessor noster, nonnulla circa qualitates, modum et formam admittendi religiosos ad quoscumque Ordines salubriter statuerit, prout in duabus desuper, prima videlicet sub datum sexto kalendas decembris, anno tertio; et altera sub datum duodecimo kalendas novembris, anno quarto sui pontificatus, editis constitutionibus latius continetur. Quia tamen usu comprobatum est multa inventa fuisse impedimenta, propter quae ea, quae in praemissis statutis fuerunt, executioni mandari minime

potuerunt, unde quamplures litteris et pietate insignes viri, a sancto proposito regularem ducendi vitam abducti ac impediti, atque etiam alii, diu cum maxima eorum laude in Religione versati, ab illius dignitatibus, honoribus, praelaturis, cum non modico Religionis et Ordinum huiusmodi detrimento, repulsi et inhabiles penitus redditi fuerunt.

§ 2. Nos igitur ea quae docuit experientia salubriter fuisse constituta, confirmare, quae vero moderatione aliqua indigere, moderari volentes, ac dictarum constitutionum et inde sequutorum quorumcumque tenores, etiam veriores, praesentibus pro expressis habentes, habita cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus super negociis et consultationibus regularium deputatis matura deliberatione, de eorumdem consilio, praedictas constitutiones in ea parte qua cavetur ne illegitimi ex certo inibi expresso damnato thoro vel complexu, ad quamcumque Religionem neque ad habitum aut professionem regulares, sed tantum ad habitum conversorum aut famulorum in monasteriis aliisque locis regularibus servientium admittantur; et si post dictam constitutionem professionem emitterent, voluit illam nullius esse momenti. Et in altera parte, in qua illegitime genitos, etiam ante ipsas constitutiones professos vigore privilegiorum aut indultorum apostolicorum, cuivis Ordini, Religioni, monasterio aut congregationi eorumve superioribus, in genere vel in specie ut praefertur, concessorum, etiam ipsos per ingressum Religionis, vel per eosdem superiores legitimatos, seu ad gradus, honores et dignitates habitatos seu integratos ab honoribus, gradibus et dignitatibus quibuscumque, tam antiquis quam aliis privilegiis, litteris apostolicis, indultis aut declarationibus non obstantibus, excludi, ac dispensationes quascumque aut legi-

Illas hic Pontifex ad terminos iuris reducit.

timationes non suffragari, neque in futurum cum his, nisi a Sede Apostolica, privilegiis quibuscumque non obstantibus, dispensari posse voluit; auctoritate apostolica, tenore praesentium, ad terminos iuris reducimus et moderamus, ac omnes dispensationes et habilitationes, vigore privilegiorum aut indultorum apostolicorum cuivis Ordini, Religioni, monasterio aut congregationi eorumve superioribus, in genere vel in specie, ut praefertur, concessorum, quae tempore constitutionum huiusmodi usu recepta et non sub ullis aliis revocationibus comprehensa erunt, per quoscumque eorum superiores factas, in pristinum statum et validitatem, in quibus ante ipsas constitutiones existebant, restituimus et reintegramus. Volentes iisdem constitutionibus non obstantibus, eos, qui quovis modo illegitimi procreati fuerint, ad habitum et professionem regulares admitti posse, quemadmodum admitti poterant si supradictae constitutiones aeditae non fuissent.

Quam revocationem huiusmodi declarat.

§ 3. Ita tamen ut, cum de recipiendis quomodocumque illegitime natis ad habitum et professionem Ordinum quorumcumque agatur, ii, ad quos huiusmodi receptio spectat, praeter alia de quibus, ex dictarum constitutionum praecepto, circa quoscumque etiam legitimos disquirere debent, diligenter eorum vitam et mores inquirant, et ita demum recipiant, si tamen bonam indolem et virtutis specimen praesecerant, ac tot eis merita suffragentur ut natalium suppleant defectum, eorumque receptio Religionis commodo et utilitati profutura videatur. Et super hoc ipso ii, ad quos, ut dictum est, pertinet huiusmodi receptio, matura deliberatione habita, ita censuerint et iudicaverint, dummodo tamen filius illegitimus in Religione, in qua pater sive ante sive post nativitatem dicti filii professus fuerit,

ipso patre vivente, non admittatur, quod expresse prohibemus.

§ 4. Volumus quoque ac statuimus licere generali aut provinciali singulorum Ordinum aut congregationum aut hospitalium, ad quos dicta dispensatio spectat iuxta tenorem privilegiorum et indultorum apostolicorum eis concessorum, quae, dummodo usu recepta nec alias sub ullis revocationibus comprehensa sint, ut praefertur, in hac parte revalidamus, cum illegitimis quos dictus generalis aut provincialis, cum generali, provinciali seu intermedio capitulo, et non alias, suffragantibus meritis dignos iudicaverint, ad honores, gradus et dignitates obtinendas dispensare, ac dispensationes huiusmodi pro tempore ita factas et inde sequuta quaecumque, ut antea, valere et tenere, perinde ac si supradictae constitutiones non emanassent.

§ 5. Ceterum, cum acceperimus nonnullarum Religionum et Ordinum, praesertim monachalium, monasteria ita instituta esse ut in eis perpetua quaedam filiatio constituatur; ideoque receptio novitiorum in unoquoque monasterio ad superiorem praelatum et capitulum eiusdem monasterii tantum pertineat, quae etiam monasteria ut plurimum inter se longe distant, nec generalia, provincialia aut intermedia capitula, nisi raro, celebrari solent; ideo statuimus ut superiores illorum monasterium, de consensu sui capituli, praehabita simul cum his, de quibus in unaquaque Religione aut monasterio iuxta eius constitutiones recipiendus interrogari solet, aliqua informatione super his, quae in dictis constitutionibus continentur, ad receptionem huiusmodi procedere valeant, dum tamen antequam ad professionem admittatur, plenaria, et eodem modo, prout in dictis constitutionibus habetur, inquisitio fiat, quae postea ab his, a quibus in praedictis monasteriis

Generalibus et provincialibus Ord. auctoritas concessa dispensandi illegitimos ad dignitates iuxta eorum privilegia usu recepta.

Superioribus Ordinum concedit novitios praevia informatione ad Receptionem recipere posse.

examinari solent, diligenter examinetur et approbetur, et demum omnia in dicto capitulo coram superiore referantur. Volentes quod superiores praedicti, cum eorum capitulo, aut ubi consuetudo non fuerit celebrandi capitula, cum tribus aut quatuor ad id in generali congregatione per vota secreta deputatis, servatis eorum regularibus institutis ac supradictis omnibus, eandem in recipiendis novitiis habeant auctoritatem, quae per dictas constitutiones provincialibus capitulis est attributa.

Clausula sublata, etc.

§ 6. Decernentes sic et non aliter per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam eiusdem Romanae Curiae cardinales, et causarum Palatii Apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari et diffiniri debere. Irritum quoque et inane quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§ 7. Non obstantibus praemissis ac quibusvis aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem quod praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius praelati vel personae in dignitate ecclesiastica constitutae obsignatis, eadem prorsus fides in iudicio et extra illud adhibeatur, quae eisdem praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo, etc. Si quis, etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae MDXCI, idibus martii, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 15 mart. 1591, pont. an. 1.

VI.

Declarat terras, praedia, feuda, etc., quae prius decimas Universitati Salamantinae solvere tenebantur, ab hac solutione non eximi, si in possessionem monasteriorum aut collegiorum transeant.

Gregorius Papa XIV,
ad perpetuam rei memoriam.

Dum quanta ex litterarum et bonarum omnium artium studiis universae reipublicae incrementa proveniunt, sedula meditatione pensamus, ad ea libenter intendimus, per quae ipsa studia manteneantur, ac locorum et studiosorum indemnitati consulatur; ac ea, quae propterea non minus pie quam provide facta fuisse comperimus, ut firma perpetuo et illibata persistent, apostolico munimine roboramus, et desuper nostri pastoralis officii partes interponimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Excolendum ab utilitate Academicarum.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, Universitas studii Salamantini, quae in partibus Hispaniarum celeberrima existit, praecipuam et maiorem suorum reddituum partem, ex quibus lectoribus omnium facultatum ac aliis dicti studii ministris et officialibus providet, in decimis ecclesiasticis et beneficialibus, tertias seu novenas nuncupatis, consistentium, habeat, ac in civitate Salamantina, in qua dicta Universitas sita est, et in eius dioecesi, ubi fere omnes redditus dictae Universitatis consistunt, varia monasteria et diversorum Ordinum tam regularium quam militiarum collegia, etiam saecularia, existant, et alia in dies de novo erigi spectentur, pro quorum foundationibus et

Academia Salamantina redditus percipiebat ex decimis beneficialibus et praediorum.

1 Constitutio isthaec delata ad Cocquelinium (ut ipse scripsit in nota) postquam antepositas praelo tradiderat, ordine chronologico disponere haud potuit, deditque sub numero XLV Appendicis. Eam suo loco collocandam putavimus (R. T.)

Monasteria et Collegia decimas praediorum solvere tenebant.

Gregorius declarat feuda, terras, etc., quae prius tale onus habebant, non eximi etiam in possessionem quorumcumque locorum prout decernant.

dotationibus diversa etiam praedia in dies emuntur, ex quibus decimae Universitati praedictae solvi consueverunt, et monasteria seu collegia huiusmodi a solutione dictarum decimarum post praediorum huiusmodi emptionem, praetextu quorundam privilegiorum eis in genere vel in specie vel alias quomodocumque competentium, se eximere conentur, et de facto eximant seu in futurum eximi praesumant, in magnum dictae Universitatis detrimentum ac diminutionem.

§ 2. Nos, qui omnium bonarum artium disciplinam et earum studia nostris potissimum temporibus utique vigere et augeri sinceris desideramus affectibus, ac erectionis et foundationis Universitatis nec non omnium et singulorum privilegiorum et indulgentiarum huiusmodi ac litterarum desuper confectarum tenores, perinde ac si de verbo ad verbum insererentur, ac decimarum huiusmodi qualitates et quantitates iuraque, et quibus competunt, praesentibus pro expressis habentes, ne sub praetextu quarumcumque exemptionum, acquisitionum aut privilegiorum seu indulgentiarum a Sede Apostolica monasteriis, ordinibus, militiis, locis, domibus seu collegiis huiusmodi concessorum aut imposterum concedendorum, praedictae Universitatis redditus minui aut aliquo modo laedi seu defalcari contingat, motu proprio, et in eventum in quem aliquas terras, castra, possessiones, praedia, agros, domos, hortos, vineas seu alia bona immobilia, quibuscumque nominibus et titulis nuncupata, ex quibus decimae, primitiae aut alia iura seu emolumenta dictae Universitati deberentur aut solvi consueverant, emptionis, acquisitionis, fideicommissi, legati, feudi aut alio quocumque, quantumvis oneroso, etiam missas et alia divina officia celebrandi titulo, in monasteria, domos, collegia etiam scholarium, confraternitates, hospitalia

et alia loca pia, tam erecta et instituta quam deinceps erigenda et instituenda, seu quascumque personas quorumcumque Ordinum et militiarum, etiam saeculares, exemptas et quibusvis privilegiis et immunitatibus et exemptionibus munitas, transferri, etiam pro locorum huiusmodi nova constructione seu fundatione ac dotatione, et personarum in eis degentium sustentatione, aut fabrica, luminaribus, paramentis et aliis quibuscumque necessariis de causis contigerit, decimas et alia iura praedicta, tam praediorum etiam propriis manibus excolendorum et novalium, quam personales et mixtas, post emptionem, acquisitionem, alienationem aut translationem huiusmodi, dictae Universitati integre, uti antea, et perinde ac si bona huiusmodi a laicis et minime exemptis possiderentur, non obstante quavis consuetudine aut praescriptione, omnino persolvi atque praestari debere, et ad illarum totalem solutionem atque praestationem, monasteria et alia pia loca ac personas praedictas teneri et obligatas existere, et ad id cogi et compelli posse, nec per emptionem praedictam legata, ultimas voluntates, fideicommissa et quamlibet aliam acquisitionem ac alias quoquo modo exemptionem a solutione dictarum decimarum praetendere.

Se quis ubique iudicari praecipit.

§ 3. Sicque per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam Sedis Apostolicae de latere legatos et nuncios, ac causarum Palatii Apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari et diffiniri debere.

§ 4. Necnon praesentes litteras nullo unquam tempore de subreptionis aut obreptionis vitio, seu intentionis nostrae aut quovis alio defectu notari, impugnari, invalidari, aut sub quibusvis similibus vel dissimilibus gratiarum revocationibus, su-

De iuram praesentibus litteris nullo vitio posse notari.

spensionibus, limitationibus aut aliis contrariis dispositionibus comprehendendi, seu illis derogari (nisi praesentium omnium facta mentione et toto tenore inserto) posse; irritumque et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, eadem auctoritate decernimus et declaramus, dictaeque Universitati perpetuo concedimus et indulgemus.

Earumdem
executores d.
signat.

§ 5. Quocirca dilectis filiis causarum Curiae Camerae Apostolicae generali auditori et scholastico et archidiacono de Ledesma in ecclesia Salamantina mandamus quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, solemniter publicantes, ac dictae Universitati in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra Universitatem praedictam praemissis omnibus et singulis, iuxta tenorem praesentium, pacifice frui et gaudere, ac monasteria, collegia, loca, domus huiusmodi, omni penitus tergiversatione postposita, etiam praetextu cuiusvis exemptionis, quantumlibet ex causa onerosa concessorum, ad solutionem decimarum huiusmodi cogant, nec permittant illam desuper a quoquam quomodolibet molestari; contradictores quoslibet et rebelles et praemissis non parentes per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Obstantibus
derogat.

§ 6. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac monasteriorum seu collegiorum, locorum, domorum huiusmodi, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apo-

stolicis, etiam *Mari Magno* et *Bulla Aurea* aut alias nuncupatis, et praesertim in quibus concederetur quod de bonis ab eis possessis et seu acquisitis vel acquirendis, decimas aut alia iura solvere minime teneantur, seu ab huiusmodi solutione exemptionem haberent, illis ac eorum Ordinibus et superioribus et personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis clausulis et decretis, in genere vel in specie ac alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XVIII martii MDXCI. pontificatus nostri anno I.

Dat. die 18 martii 1591, pont. an. 1.

VII.

Damnatio sponsionum seu excommuniarum super vita, morte et futura electione Summi Romani Pontificis, ac promotionibus S. R. E. cardinalium.

Gregorius episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Cogit nos depravata miseri huius saeculi corruptela ut vel in ipso nostri pontificatus ingressu, severioribus poenis il-

1 De materia Cardinal. vide ad Const. LXXVI, Sixti V: *Postquam*, tom. VIII, pag. 808.

Sponsio
nominans multa
pola et maximo
damna allert.

Quae hic enu-
merantur.

lorum coereamus audaciam, qui, coe ducti cupiditate, gravioribus peccatis Divinam Maiestatem laedere, ac sacrosanctae Ecclesiae Dei mala et scandala perniciose inferre non perhorrescunt. Qualia multum ingenti animi nostri dolore sensimus manare ex frequenti sponsionum illarum usu, quae *excommisae* vulgo dictae, super futura electione aut vita et morte Romani Pontificis aut promotionibus sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium fieri consueverunt. Nam sive rem ipsam, quae nedum ecclesiastica, sed et sacra et mere spiritualis est, spectemus, profanatio quaedam rei sacrae et sacrilegium quoddam inde propterea committi videtur, dum electionibus et promotionibus sacris ac plane spiritualibus sors pecuniarum immiscetur, et turpissimae nundinationis genus cohaeret, sive gravissima peccata earum occasione perpetrari solita et detrimenta inde provenientia, sponsiones huiusmodi, quae super praedictis fiunt, omnino damnandas et prohibendas, atque a christifidelium commercio prorsus exterminandas arbitramur. Multi siquidem cupiditate aut metu iacturae pecuniarum, illicitis modis, directe vel indirecte, per se vel alium, electiones seu promotiones impedire aut retardare conantur. Alii eligendorum aut promovendorum honorem et famam et existimationem impiis, falsis ac prorsus iniquis detractionibus aut diffamationibus laedere ac dilacerare non erubescunt; orationes vero et vota ac pias preces christiani populi, quas eo potissimum tempore, summo devotionis fervore, ex intimo cordis affectu, ab universo fidelium coetu Deo omnipotenti offerri par esset, ut huiusmodi electionibus ac promotionibus Spiritus Sanctus assisteret, non mediocriter hac de causa impediri, perturbari ac refrigescere necesse est, dum multi, temporalibus lucris intenti, aut obliviscuntur quae Dei sunt, aut certe

desiderant saepenumero et procurant ut eligantur non ii qui optimi sunt, sed ex quorum electione plurimum lucri se consequuturos animadvertunt. Nec desunt qui innumerabiles fraudes ac perniciose mendacia dolos et fallacias comminiscuntur, dum sponsionum precia augere aut imminuere callide et versute satagunt. Nonnulli quoque manifesta iniustitia peccant, dum fere certi eorum, qui eligendi aut promovendi sunt, conventiones, seu sponsiones ineundo, ab aliis id ignorantibus pecunias per fraudem extorquent. Multi praeterea, dum vana spe universum patrimonium suum in discrimen temere deducunt, repente et ex improvise ad inopiam rediguntur, ex quo et abominabiles contra Deum blasphemiae, et plurima scandala et peccata atrocissima consequuntur; quod autem deterius est, miseri quidam ad nefandas demonum invocationes, ad prohibita sortilegia damnataque divinandi genera confugiunt, ut futura, si id fieri posset, praenoscendo, minori cum periculo, aut quemadmodum ipsi, vana spe decepti, sibi persuadent, certiori eventu sponsiones incant. Illud denique omnibus notissimum est magnum hoc esse avaritiae fomentum, et ex eo vehementem quaestus cupiditatem, quandoque etiam in ecclesiasticis ac religiosis personis excitari.

§ I. Nos igitur, qui hoc praecipuum munus ad pastorem nostram sollicitudinem maxime pertinere existimamus, ut gregem Dominicum fidei nostrae creditum ab omni offensione atque aeternae vitae periculo securum, in viam salutis, divina favente gratia, dirigamus, pestiferi huius morbi contagionem, priusquam in communem fidelium perniciem latius serpat, quantum in nobis est, tollere, necnon delicti et scandali inde ut plurimum provenientis occasionem penitus et ubique submovere cupientes; ac simul aequum

Heu deo Pon-
tifice, inhaerendo
constitutum in
P. IV. omnes et
genus sponsio-
nes ab omni pro-
hibet.

Exemplum
imitator Pii IV.

censentes ut in quo frequenter et graviter peccatur, id ad tollendum scandali periculum generatim et peraeque omnibus interdicatur, felicitis recordationis Pii Papae quarti, praedecessoris nostri, qui pariter hoc ipsum super futura Pontificis electione fieri prohibuit, vestigiis inhaerentes, de tributae nobis a Domino potestatis Apostolicae plenitudine, hac nostra in perpetuum valitura constitutione, damnamus et reprobamus omnes et quascumque sponsiones, premissiones, stipulationes, conventiones aut pacta, ex commissas vulgo dictas, quovis nomine aut vocabulo appellatas. Quas, sive per cedulas, ut aiunt, vel apochas aut alio quocumque, publicae aut privatae scripturae aut chirographi genere, vel per mensariorum aut mercatorum libros aut partitas, ut dicunt, seu verbo tantum *data fide*, aut facto deposito certae pecuniarum summae vel cuiusvis alterius rei pretio extimabili, aut alias quoquomodo vel sub quavis nominati aut innominati contractus forma aut conditione, in eventum vitae aut mortis vel futurae creationis Romani Pontificis, tam eo vivente quam Apostolica Sede vacante, aut in eventum promotionum S. R. E. cardinalium, posthac in quibusvis christiani orbis regnis, dominiis, provinciis, civitatibus, terris et locis, ubilibet gentium aut locorum iniri quodcumque contigerit, ipsosque contractus, sponsiones aut pacta, siquae post hanc nostram prohibitionem inita fuerint, vel etiam antea, quarum tamen, vel quorum exitus adhuc expectatur, damnata prorsus, illicita et invalida decernimus et declaramus, illaque, ex nunc prout ex tunc et e contra, harum serie rescindimus et annullamus, ac ne de caetero fiant districte interdiciamus et prohibemus. Decernentes ex his tamquam damnatis et reprobatis, etiam si iuramento, quod pariter illicitum, et tamquam contra bonos mores praesti-

tum nihil operari in hoc casu declaramus, aut instrumento in forma Camerae Apostolicae vel alias quomodolibet roborata fuerint, nullam prorsus obligationem oriri, nullamque actionem realem aut personalem aut iudicis officium in foro exteriori neque extra illud, nec etiam quoad forum conscientiae, provenire neque exceptionem aut aliud quodcumque ius cuiquam competere.

§ 2. Quinimmo statuimus et declaramus ex praedictis damnatis sponsionibus nullum talium pecuniarum dominium, etiam si solutae aut datae, seu remissae vel condonatae hac de causa fuerint cuiquam acquiri, sed quicquid pecuniarum aut cuiusvis alterius rei in contractus seu sponsiones huiusmodi deductum fuerit, sive datum et acceptum, sive tantummodo promissum, vel, ut praefertur, condonatum, aut etiam ut ab aliis solvatur mandatum, existat, eo ipso piis locis eius civitatis, aut oppidi ubi sponsiones ipsae initae vel ubi primum detectae fuerint, etiam si prius alibi initae sint, acquisitum censi, et ipsos contrahentes ad restitutionem sive largitionem eisdem piis locis in utroque foro per episcopum (cuius conscientiam super hoc oneramus) opportunis iuris et facti remediis, etiam sub censuris et poenis ecclesiasticis cogi et compelli debere, et non solum procuratoribus seu administratoribus, sed cuilibet personae actionem personalem nomine eorumdem priorum locorum pro ipsis pecuniis consequendis competere. Ita tamen ut si plura loca pia in oppido seu civitate huiusmodi existant, inter ipsa loca is praefertur, et pecunias integre lucretur, qui prior agere coeperit.

§ 3. Nec componere, transigere aut concordare cum ipsis delinquentibus, aut illis partem aliquam poenae remittere aut condonare quoquomodo liceat, sed integre ab ipsis locis piis exigatur. Quod si

Et quicquid
in sponsionibus
deductum fue-
rit, piis locis ap-
plicat.Quibus desu-
per transigere
aut concordare
posse vetat.

de facto concordatum fuerit, tunc eo ipso concordia, compositio aut transactio irrita sit et nulla, et actio pro reliqua summa non exacta ad alia loca pia devoluta censeatur, donec poena praedicta integre ab ipsis transgressoribus fuerit persoluta.

§ 4. Personas vero ecclesiasticas, siquae forsitan, quod non credimus, tale aliquod pactum aut sponsionem contra hanc nostram prohibitionem inire praesumpserint, tam saeculares, quam cuiusvis Ordinis aut militiae regulares, cuiuscumque status, gradus vel conditionis fuerint, etiam si episcopali, archiepiscopali, primitiali, patriarchali aut alia quacumque, etiam sanctae Romanae Ecclesiae cardinalatus, praefulgeant dignitate (praeter supradictam et alias in praesenti constitutione contentas poenas) omnibus et quibuscumque per eas obtentis beneficiis, cum cura et sine cura saecularibus et quorumvis Ordinum aut militiarum regularibus, ex tunc eo ipso per praesentes in utroque foro privamus et privatas, ac ad illa et quaecumque in posterum obtinenda, perpetuo inhabiles et incapaces declaramus, eaque omnia iuxta praesentem constitutionem ipso facto vacare, deque illis libere per Sedem Apostolicam vel per ordinarios collatores aliis providere posse; ac etiam si alioquin nostrae et Sedis Apostolicae, seu Romani Pontificis tantum, dispositioni, ex quavis reservatione generali, etiam in corpore iuris clausa seu alias quomodolibet reservata, seu affecta fuerint, nihilominus per ordinarios collatores, ad quos eisdem reservationibus seu affectionibus apostolicis cessantibus, pertineret, libere et licite conferri, et de eis perinde ac si reservata aut affecta non essent, disponi posse volumus et declaramus.

§ 5. Uterius etiam in eos, qui talia patrare et huic nostrae constitutioni contravenire praesumpserint, tam si praedictis,

quae hic pro expressis habeantur, quam si quibusvis mundanis, etiam ducalibus, regiis, imperialibus, dignitatibus fungantur, ac etiam in eosdem vel alios, qui id in terris, locis, civitatibus ac dominiis sibi subiectis tacite vel expresse fieri permiserint, eorumque consiliarios, magistratus, potestates, gubernatores, praefectos aut locatenentes, eorumque singulos, qui pariter consensum, auxilium, consilium vel favorem in praemissis praestiterint, ac in quoscumque proxenetas vel mediatores, excommunicationis sententiam per easdem praesentes ferimus et promulgamus, eosque ipso facto, absque aliqua monitione aut declaratione seu iudicis decreto aut ministerio, excommunicationis sententiam incurrere volumus, a qua eorum nullus ab alio quam a Romano Pontifice pro tempore existente, nisi in mortis articulo, et quoad eos, qui pecunias vel aliud quidpiam praemissorum occasione perceperint, etiam praevia restitutione integra pecuniarum eiusmodi occasione perceptarum, absolvi possit aut debeat.

§ 6. Sicque in omnibus et singulis superius expressis per quoscumque iudices, ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, ac eiusdem S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, in quavis causa et instantia, iudicari et definiri debere. Irritum quoque et inane decernimus si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Quocirca universis locorum ordinariis ubilibet constitutis, per apostolica scripta mandamus ut praesentes litterae in suis quisque ecclesiis, civitatibus, dioecesibus et locis ab omnibus inviolate observari curent. Et contra quoscumque praesentis constitutionis transgressores ad declarationem censurarum

Clavula sub-
lata, et decre-
tum irritans.Ecclesiasticis
personis spon-
siones facientibus,
poenam im-
ponit privatio-
nis beneficio-
rum.Et tam eis
quam aliis huius
contravenienti-

et poenarum huiusmodi procedant, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Clasulae contrariorum derogatorias.

§ 7. Non obstantibus quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac Cancellariae Apostolicae regulis, necnon regnorum, provinciarum, civitatum, oppidorum et locorum, iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, etiam quantumvis longissimo tempore observatis, ac legibus etiam municipalibus et pragmaticis, aliisque sanctionibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, quorumcumque tenorem existant, per quae, praesentibus non expressa vel ad verbum non inserta, effectus earum impediri valeat vel differri, et de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Aut si aliquibus, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Forma et effectus publicandae huius constitutionis.

§ 8. Ceterum, ut praemissa ac caedem praesentes litterae ad eorum quorum interest notitiam deducantur, nullusque possit aliquam illorum ignorantiam praetendere vel excusationem allegare, volumus ut caedem praesentes in basilicae Principis Apostolorum de urbe, ac Cancellariae Apostolicae valvis et acie Campi Florae per aliquem ex cursoribus nostris affixae, copia illarum ibidem dimissa, ab eadem die, quoad eos qui in urbe sunt; quo vero ad eos qui citra montes sunt, post viginti dies; quo vero ad eos, qui ultra montes, post duos menses a die publicationis praedictae numerandos, omnes et singulos perinde afficiant et arctent, ac si illis ipsis fuissent personaliter intimatae. Quodque earum exemplis, etiam impressis, manu notarii publici, et sigillo

Fides transcriptorum.

alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio et extra, quae ipsis praesentibus originalibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo omnino, etc. Si quis, etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDXCI, XII kalendas aprilis, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 21 martii 1591, pont. an. 1.

VIII.

Cardinali episcopo Ostiensi et Veliternensi decano sacri Collegii restituitur gubernium et temporalis iurisdictio civitatum Ostiensis et Veliternensis pridem per Sixtum PP. V. ab eisdem ecclesiis separata¹.

Gregorius Papa XIV,
ad perpetuam rei memoriam.

Si de restituendis et conservandis iuribus ecclesiarum caeterorum episcoporum magna nobis cura animo insidet, quanto maiori studio eam nos sollicitudinem sustinere oportet, ut earum ecclesiarum, quae sacrosanctae Romanae Ecclesiae cardinalium propriae sunt, iura ablata restituantur, ac restituta conserventur?

§ 1. Cum itaque felicitis recordationis Sixtus PP. V., praedecessor noster, ab ecclesiis Ostiensi et Veliternensi, tunc per obitum bonae memoriae Alexandri Episcopi Ostien. et Veliternens. cardinalis Farnesii nuncupati, apud Sedem Apostolicam defuncti, pastoris solatio destituti, gubernium et omnimodam iurisditionem temporalem civitatum Ostiensis et Veliter-

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium. — Vide superius in Appendice Sixti V ad Constit. XXXVII. Ex varietate, pag. 339.

Exordium.

Disiunctio de qua in rubrica Sixti Papa V facta.

nensis, ad hoc ut personis idoneis et benemeritis per eundem praedecessorem et successores suos Romanos Pontifices in perpetuum simul vel separatim committerentur, motu proprio et ex certa sua scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine, dismembraverit et seperaverit, ac unionem, si quae esset, dissolverit, ac gubernium et iurisditionem huiusmodi ex tunc perpetuo dismembrata et separata Camerae Apostolicae incorporaverit et applicaverit, prout in litteris dicti praedecessoris desuper confectis plenius continetur:

Causae facienda pontificationis.

§ 2. Nos, attente prospicientes cardinales ipsos Romano Pontifici in dirigenda Ecclesia Catholica, cui praeest, consiliarios et coadiutores existere, et in partem apostolicae sollicitudinis ab Altissimo vocatos fuisse, ac ipsam Ecclesiam Romanam, cuius honorabilia membra existunt, suorum honorare plenius magnitudine meritorum, nec alicui dignius quam episcopo Ostiensi ipsius sacri Collegii decano pro tempore existenti, huiusmodi gubernium et iurisditionem temporalem committi posse: quod etiam ipsemet Sixtus praedecessor noster post dismembrationem factam perspexit, cum statim omnimodam iurisditionem, administrationem et gubernium ipsum temporale praedictae civitatis Veliternensis bonae memoriae Ioanni Antonio episcopo Ostiensi et Veliternensi, cardinali S. Georgii, sub certis modo et forma tunc expressis, commiserit; ac denique, ex concessione gubernii huiusmodi civitates et dioceses Ostiensem et Veliternensem magnam utilitatem omnino percepturas esse sentientes, dictarum litterarum tenores praesentibus pro expressis habentes:

Reintegratio de qua in rubrica.

§ 3. Motu proprio, non ad alicuius super hoc nobis oblatae petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine, dis-

membrationem, separationem, dissolutionem, incorporationem et applicationem necnon litteras praedictas ac omnia et singula in eis contenta, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo revocamus, cassamus, annullamus et irritamus, ac revocata, cassata et irrita nulliusque roboris vel momenti fuisse et esse, nullique prorsus suffragari posse seu debere decernimus. Eisdemque ecclesiis Ostiensi et Veliternensi gubernium et omnimodam iurisditionem temporalem civitatum Ostiensis et Veliternensis praedictarum, cum omnibus et singulis arcibus, fortalitiis, palatiis, hortis omnibusque aliis iuribus, pertinentiis, adiacentiis et annexis quibuscumque, prout episcopi Ostienses et Veliternenses ante dismembrationem et unionem dicti Sixti praedecessoris gaudere, frui et possidere solebant, ac in pristinum et in eum, in quo ante praemissa quomodolibet erant, statum restituimus, reponimus et plenarie reintegramus, itaut nunc et pro tempore existens decanus et episcopus Ostiensis et Veliternensis gubernium et omnimodam iurisditionem dictarum civitatum, cum omnibus suis pristinis honoribus, oneribus, privilegiis et facultatibus in omnibus et per omnia gerere et exercere possit et debeat, perinde ac si illa ab eisdem ecclesiis dismembrata et separata, ac dictae Camerae incorporata et applicata nunquam fuissent.

§ 4. Mandantes propterea in virtute sanctae obedientiae S. R. E. camerario ac dictae Camerae clericis, praesidentibus et quibusvis aliis, ad quos pertinet, ne deinceps in gubernio et administratione huiusmodi, se quoquo modo intrinsece audeant seu praesumant, seu gubernium et omnia alia praedicta eidem decano et episcopo Ostiensi pro tempore libere, prout ante dismembrationem praedictam, dimittant et relaxent, ita quod

S. R. E. camerario et clericis. Reverendae Camerae commendatitiae de se ingerant in gubernio civitatum Ostiensis et Veliternensis.

liceat eidem decano et episcopo Ostiensi et Veliternensi moderno, praedictorum gubernii, iurisdictionis temporalis et aliorum praemissorum possessionem propria auctoritate, et vigore praesentium, per se vel alium seu alios apprehendere ac retinere, ac gubernium et iurisdictionem huiusmodi per se vel alium seu alios regere, administrare et gubernare.

Derogatio con-
tractuum.

§ 5. Non obstantibus praemissis, ac quatenus opus sit, nostra de non tollendo iure quaesito aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon felicis recordationis Pii PP. IV, etiam praedecessoris nostri, de registrandis infra certum tempus in ipsa Camera Apostolica quibusvis gratis, illius interesse quomodolibet concernentibus, ita quod praesentes litterae, etiamsi infra tempus praedictum aut etiam nunquam in ipsa Camera registratae fuerint, nihilominus perpetuo valeant, nec illis unquam opponi possit. Quibus omnibus, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXIII martii MDXCI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 23 martii 1591, pont. an. I.

IX.

Validatio electionis priorum aliorumque gestorum in monasterio Sancti Laurentii el Real ante publicationem litterarum Sixti V, quibus illius monasterii statuta confirmabantur.

Gregorius Papa XIV,
ad futuram rei memoriam.

Sixtus V in
monasterio del E-
scorial a Phi-
lippo II erectio-
nem statutaque
confirmavit.

§ 1. Cum nuper felicis recordationis Sixtus Papa V, charissimi in Christo filii nostri, tunc sui, Philippi Hispaniarum Regis, in Secret. Brevium

regis catholici supplicationibus inclinatus, ut in celebri monasterio Sancti Laurentii el Real nuncupato Ordinis Sancti Hieronymi, prope et extra muros del Escorial, nullius dioecesis, ab ipso Philippo rege pia et magnifica impensa fundato, constructo et dotato, et illi annexis collegio et abbatia de Parajes electiones priorum et aliorum officialium, omni fraude et ambitione cessante, canonice et rite celebrarentur, et libri novi officii debite administrarentur, nonnulla capitula et ordinationes circa electionem prioris caeterorumque officialium praedicti monasterii et abbatis, ac administratione librorum huiusmodi debite consultata, confirmaverit et approbaverit, ac perpetuae et inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiecerit, prout in suis desuper in forma brevis expeditis litteris sub datum IV septembris MDLXXXVIII plenius continetur.

Cum vero pri-
us electionibus
factae fuerint
ante publicatio-
nem litterarum
Sixti V.

§ 2. Et sicuti postea idem Philippus rex nobis exponi fecit, ante datam et expeditionem dictarum litterarum confirmationis capitulorum et ordinationum huiusmodi in generali capitulo dicti Ordinis, in quo litterae praedictae praesentandae et acceptandae erant, capitulorum et ordinationum huiusmodi substantia ex parte regis praedicti praesentata extitit, et iuxta illius continentiam, ad electiones prioris et aliorum officialium et forsitan alia processum extitit; et quoniam data earundem litterarum subsequeretur, idem rex nobis supplicari fecit quatenus omnes et singulas electiones aliaque acta capitularia iuxta earundem tamen litterarum formam facta, et inde sequuta quaecumque, apostolica auctoritate confirmare et approbare, aliasque desuper opportune providere de benignitate apostolica dignemur.

Validatio pen-
dem rex.

§ 3. Nos igitur, praemissis attentis, ac eiusdem regis supplicationibus inclinati, litterarumque praedictarum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expres-

Validat. Pen-
dex una cum
actis inde se-
quitis.

sentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, quascumque electiones et acta, ut praefertur facta, approbamus et confirmamus, illisque perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adiecit, omnesque et singulos tam iuris quam facti defectus supplemus; perinde ac si litterae praedictae de data anteriori generalis capituli praedicti confectae in eodem generali capitulo praesentatae et acceptatae fuissent, illasque praesentis scripti patrocinio communimus, nec non eis perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adiecit; ac praemissa omnia et singula perpetuo firmiter et inviolabiliter observari debere volumus et mandamus.

Clausulae pro
eiusdem valida-
tionis firmitate.

§ 4. Sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, et Palatii Apostolici auditores, et S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et diffiniri debere decernimus; ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Executores
deputati.

§ 5. Quocirca venerabili fratri episcopo Segobicensi, et dilectis filiis causarum Curiae Camerae Apostolicae generali auditori et archidiacono ecclesiae Toletanae per apostolica scripta mandamus quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, perse vel alium seu alios, ubi et quando opus fuerit, et quoties pro parte alicuius religiosi dicti Ordinis fuerint requisiti, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque solemniter publicantes, faciant eos et quos illa concernunt pacifice frui et gaudere, nec permittant quidquam contra praemissa per quoscumque attentari; contradictores quoslibet et rebelles per censuras et poenas ecclesiasticas, appellatione posposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 6. Non obstantibus praemissis ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Definitum
obstantia tollit.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die III aprilis MDXCI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 3 aprilis 1591, pont. an. I.

X.

Facultates nonnullae capellano maiori Regiae Capellae regis Hispaniarum circa sacramentorum administrationem et munia parochialia.

Gregorius Papa XIV,
ad futuram rei memoriam.

Pius V ca-
pellano maiori
aulae regis Hi-
spaniarum ordi-
nariam iurisdic-
tionem super
omnes eiusdem
aulae familiares
attribuit.

§ 1. Cum dudum felicis recordationis Pius Papa V, praedecessor noster, supplicationibus charissimi in Christo filii nostri, tunc sui, Philippi Hispaniarum regis catholici ea in parte inclinatus, tunc et pro tempore existenti archiepiscopo Compostellano, tanquam capellae dicti Philippi regis capellano maiori, quandiu et quoties in curia ipsius Philippi regis personaliter resideret, et eo a dicta Curia absente, seu in illa non residente, personae in presbyteratus ordine constitutae, per ipsum Philippum regem toties quoties sibi visum foret, nominandae et per suum ordinarium approbandae, quae, durante absentia dicti archiepiscopi, a dicta curia in quibusvis civitatibus, oppidis et locis, in quibus dictum Philippum regem eiusque curiam regiam pro tempore residere contingeret, curam animarum familiae eiusdem Philippi regis ac omnium et singularum personarum, tam in regnis Hispaniarum et dominiis originem trahentium, quam extraneorum ex quibusvis orbis partibus ad ipsam cu-

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

riam confluentium, cuiuscumque qualita-
tis, status, gradus, ordinis vel conditionis
ae praecminentiae forent, archiepiscopis
tamen et episcopis exceptis, exercere
eosque visitare, corrigere ac omnimodam
iurisdictionem ordinariam, omniaque et
singula alia, quae archiepiscopi et epi-
scopi ac alii locorum ordinarii in dioc-
cesibus suis de iure vel consuetudine aut
alias quomodolibet facere et exercere
consueverant, citra tamen exercitium
pontificalium, et Ordinum et beneficio-
rum collationem, exercere libere et licite
valeret, apostolica auctoritate concesserit
et indulserit, prout in litteris dicti prae-
decessoris desuper die septima iunii, pon-
tificatus sui anno IV, sub annulo confectis,
plenius continetur.

§ 2. Et nobis nuper pro parte dicti
Philippi regis nonnulla, quae maiorem
dictarum litterarum expressionem requi-
runt, exhibita fuerunt; nos, dictarum lit-
terarum tenores, perinde ac si de verbo
ad verbum insererentur, praesentibus pro
expressis habentes, supplicationibus dicti
Philippi regis hac in parte inclinati, de
consilio venerabilium fratrum nostrorum
S. R. E. cardinalium decretis Concilii Tri-
dentini interpretandis praepositorum, qui-
bus hoc negocium mature videndum et
discutiendum ac nobis referendum com-
misimus, ad maiorem dictarum litterarum
expressionem seu declarationem, harum
serie concedimus, seu dictis litteris
adiungimus quod dictus capellanus ma-
ior, seu persona ab eo ad animarum cu-
ram pro tempore deputata, cui sacra-
mentorum Confessionis, Eucharistiae, Ex-
tremae Unctionis et Matrimonii exercitium
et administratio incumbit, quique eccle-
siam certam, in qua dicta sacramenta
administret, non habet, possit eligere
parochialem ecclesiam viciniorum palatio
ubi eundem Philippum regem pro tem-
pore morari contigerit; et si fuerint duae

parochiales ecclesiae aequae vicinae dicto
palatio, tunc eligat quam voluerit, in
quam praedictus capellanus maior seu
persona huiusmodi libere ingredi, et ex-
inde sacramenta praedicta accipere, et sibi
subditis exercere, et ad infirmos curiae
dicti Philippi regis deferre, et monitiones
matrimoniales suorum subditorum iuxta
decreta dicti Concilii publicari facere,
eosque matrimonio iungere, ac per se
aut alios ministros suos suam iurisdictionem
ordinariam exercere sine praeiudicio
iurium parochi.

§ 3. Praeterea, quod ipse capellanus
maior tenere valeat ministros et officiales
necessarios ad exercendam apostolica
auctoritate omnimodam iurisdictionem,
tam curiae palatii quam uti iudex cap-
ellae huiusmodi, et aliorum qui, ab eo
et eius mandato nominati, exerceant eor-
um officia, et iurisdictionem suam, tam
in causis semiclericorum, capellanorum
servientium oratorio cappellae, cantorum
et ministrorum eiusdem capellae qua-
rumcumque nationum eidem regi ser-
vientium, ac personarum regalium et
regiae proles, in illos tantum qui vere
sunt curiales.

§ 4. Ad haec dictus capellanus maior
per se aut ministros suos nominare con-
fessores regulares, de licentia suorum
superiorum, aut saeculares pro cura ani-
marum dicti palatii, et examinare seu
examinari facere capellanos et clericos
servientes dicto Philippo regi et domui
regali in dicta capella et oratorio, ad
celebrandas missas et confessiones audien-
das, ac verbum Dei praedicandum, et eis
id faciendi licentiam et facultatem dare.

§ 5. Nec non convocare praedicatores
regulares aut saeculares in dicta curia
vel extra eam ad praedicandum verbum
Dei in capella regia et domo, ubi erit
ipse Philippus rex et curia sua, itaut nul-
lus ordinarius loci, in quo dicta curia

Gregorius
dicto capellano
facultatem con-
cedit ecclesiam
sibi eligendi pro
manuum paro-
chialium admi-
nistratione di-
ctae curiae.

Subdelegandi
alios propriam
auctoritatem

Ut status
pro regis curia
serventur

Praedica-
tores pro regis
capella de-
terminandi

seu ipse Philippus rex aut domus erit,
sive eundo sive stando, etiam recreationis
causa, praedicationem verbi Dei impe-
dire possit.

§ 6. Postremo, si eidem capellano
maiori videbitur, considerata decentia et
necessitate, Sanctissimum Eucharistiae
Sacramentum et Extremae Unctionis in ca-
pella regia, ut ad infirmos et infirmas in
dicto palatio existentes commodius defe-
ratur, et multis incommodis, quae alias
nasci possent, obvictur, reponere libere
et licite, et absque ullo conscientie scrupu-
lo aut censurarum ecclesiasticarum in-
cursu, valeat.

§ 7. Non obstantibus quibusvis consti-
tutionibus et ordinationibus apostolicis,
ac omnibus illis quae dictus praedecessor
in litteris praedictis voluit non obstare;
caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum sub
annulo Piscatoris, die III aprilis MDXCI,
pontificatus nostri anno I.

Dat. die 3 aprilis 1591, pont. an. I.

XI.

*Diversae ordinationes circa Indos insu-
larum Philippinarum ad christianam
fidem conversos.*

**Gregorius Papa XIV,
ad perpetuam rei memoriam.**

§ 1. Cum sicuti nuper accepimus in
primaeva conversione Indorum insularum
Philippinarum tanta vitae pericula propter
ipsorum Indorum ferocitatem adeunda
fuerint, ut multi contra ipsos Indos arma
sumere, et in bonis damna dare coacti
extiterint, ipsique Indi postea, relictis fal-
sis deorum cultibus, et verum Deum agno-
scentes, fidem catholicam amplexi sint;
et qui haec damna in bonis ipsorum In-
dorum dederunt, cupiant bona ablata

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

huiusmodi restituere, licet id faciendi fa-
cultatem non habeant;

§ 2. Nos, serenitati conscientiarum di-
ctarum personarum consulere, et peri-
culis ac incommodis huiusmodi obvian-
re cupientes, venerabili fratri episcopo
Manilanensi per praesentes committimus et
mandamus quatenus auctoritate nostra
curet ut supradictae personae et domini,
quibus facienda est restitutio, inter se
desuper componant, ipsisque dominis, si
certi fuerint, satisfiant; ubi vero certi
domini non existerint, eadem compositio
per eundem episcopum fiat in utilitatem
et subventionem pauperum Indorum, si
illi, qui restituere tenentur, id commode
facere potuerint; si vero pauperes fuerint,
satisfaciant cum ad meliorem conditionem
seu fortunam pervenerint pinguiores.

§ 3. Et ne constitutiones et determina-
tiones a dicto episcopo et religiosis ac
doctoribus insimul congregatis, ad felicem
progressum christianorum noviter ad fi-
dem conversorum factae, ab illis pro suo
libito et re vel effectu particulari infrin-
gantur, volumus et apostolica auctoritate
decernimus ut quae ab ipsa congrega-
tione per suffragia maioris partis in favo-
rem fidei christianae vel salutem anima-
rum pro bono ipsorum Indorum conver-
sorum regimine ordinata et mandata
fuerint, firmiter ac inviolabiliter obser-
ventur, donec et quousque ab eadem
congregatione aliter ordinatum vel man-
datum fuerit.

§ 4. Quodque si quando idem episco-
pus de consilio dictae congregationis ali-
quem casum sibi reservaverit, prout pro
temporum, personarum et rerum qualitate
expediens visum fuerit, nullus presbyter
secularis vel cuiusvis ordinis aut congre-
gationis regularis, pretextu cuiusvis pri-
vilegii et indulti, etiam apostolici, praeter
ipsum episcopum, vel de eius licentia et
expresso mandato, a casibus huiusmodi

Gregorius epi-
scopo Manilan.
committit ut in-
cumbat huic re-
stitutioni, etc.

Statuta ab e-
dem episcopo
facta vel facten-
da servari prae-
cipit.

Admittit omni-
bus facultatem
absolvendi ca-
sibus, quos ipse
episcopus sibi
reservaverit.

reservatis, durante dicta reservatione, absolvere ullo modo possit, audeat aut praesumat, sub poena suspensionis a ministerio altaris et a fidelium confessionibus audiendis ipso facto incurrenda.

Eidem episcopo iniungitur visitatio dioecesis per personas ad id idoneas.

§ 5. Praeterea, cum praecipuum munus episcoporum sit proprias oves per se ipsos pascere et visitare, eidem episcopo, ut per se ipsum vel per eius vicarium in spiritualibus generalem, aut saltem per alias valde graves personas, non autem per simplices clericos inexpertos et litterarum ignaros et nullius existimationis, commissum sibi gregem ac religiosos doctrinae christianae easdemque doctrinas visitet, iniungimus et mandamus.

Tubet ne quis ab insula pacifica ad non pacificam transeat sine licentia episcopi, vel superiorum.

§ 6. Et quia nonnulli earumdem insularum et ordinum praedictorum rerum novarum curiosi de una ad aliam partem vagantes aut transeuntes nuper conversos et baptizatos deserunt, ac propterea sunt in causa ut interdum, quod maxime dolendum est, ii ad idololatriam facile revertantur; et quod multi alii, qui alias ad fidei agnitionem venirent et accederent ad Baptismum, ob defectum ministrorum id negligant, aut in infidelitate permaneant; et e contra ipsi religiosi, etiam idiomatis illarum partium ignari, in dedecus suorum ordinum contemnantur, ac debitos fructus suae praedicationis in vinea Domini non producant, difficilioremque Indorum conversionem reddant: nos, huic malo opportunum remedium adhibere cupientes omnibus et singulis cuiusvis Ordinis religiosi ac aliis quibuscumque circa infidelium conversionem, et doctrinae christianae eruditionem incumbentibus, sub excommunicationis poena, ne de pacifica ad non pacificam terram accedere audeant aut praesumant, nisi de eiusdem episcopi et praelatorum Religionum expressa licentia et mandato in scriptis obtenta, districte interdiciamus atque prohibemus.

§ 7. Postremo, cum sicut accepimus, charissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum rex catholicus prohibuerit quod nullus Hispanus in praedictis insulis Philippinis mancipia sive servos, etiam iure belli iusti et iniusti, aut emptionis vel quovis alio titulo vel praetextu propter multas fraudes inibi committi solitas, facere vel habere seu retinere audeat, et nonnulli adhuc eadem mancipia apud se, contra ipsius Philippi regis edictum vel mandatum, detineant; nos, ut ipsi Indi ad doctrinas christianas et ad proprias aedes et bona sua libere et secure absque ullo servitutis metu ire et redire valeant, ut rationi congruit et aequitati, omnibus et singulis, cuiuscumque status, gradus, conditionis, ordinis et dignitatis existant, in eisdem insulis existentibus personis, in virtute sanctae obedientiae et sub excommunicationis poena praecipimus et mandamus quatenus, publicatis praesentibus, quaecumque mancipia et servos Indos, si quos habent seu apud se detinent, ac omni dolo et fraude cessante, liberos omnino dimittant, et imposterum, nec captivos nec servos ullo modo faciant aut retineant, iuxta dicti Philippi regis edictum seu mandatum.

Prohibitio ne quis Indos habeat tamquam mancipia.

§ 8. Ceterum, quia difficile foret praesentes litteras ad singulas praedictas insulas et ad alia quaecumque loca, ubi opus esset, deferri, volumus ut eorum transumptis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae obsignatis, eadem prorsus fides habeantur in iudicio et extra illud ubique gentium et locorum, quae eisdem praesentibus haberetur, si essent exhibitae vel ostensae.

Fides transumptis huiusmodi constituitur.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die xviii aprilis mdcxi, pontificatus nostri anno i.

Dat. die 18 aprilis 1591, pont. an. i.

XII.

Confirmatio exemptionis fratrum militum Sancti Ioannis Hierosolymitani, eorumque familiarum, etc. a solutione decimarum et aliorum onerum; et extensio facultatis M. magistri et conventus quoad dispositionem beneficiorum; ac praeservatio ordinariorum quoad personas curam animarum habentes¹.

Gregorius Papa XIV,
ad futuram rei memoriam.

Provenimus.

Quanta christianae reipublicae comoda atque ornamenta omni tempore attulerit hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani amplissimus Ordo, insignia, quae assidue praestitit pietatis et charitatis officia, tam late testantur, summo ardentique studio, vel initio nascentis ecclesiae, in civitate sancta Hierusalem (in qua Christi pedes steterunt, et ubi Deus Rex noster ante saecula salutem in medio terrae dignatus est operari), complexa, et usque modo, prout tempora tulerunt, variis in locis continuata, quae nunc potissimum elucet eo in hospitali, quod in insula Melitae B. Pauli Apostoli, cuius in tutela est, multis celebrata miraculis, ab eo ordine constitutum fuit, in quo, eiusdem Pauli auctoritate permoti, eius hospitalis curam gerentes, re ipsa comprobant, iactis fidei et spei fundamentis, inter praecipuas virtutes, quae theologicae dicuntur, charitatem principem obtinere locum; neque his piis actionibus, quas iidem assiduis officiis et hospitalitatis studiis in proximos exercent, plane secundae aut postremae sunt res ab eis ad divini nominis gloriam et exaltationem praecclare gestae, quarum longe lateque

¹ Hanc exemptionem et praeservationem firmavit primo loco Pius V in sua Const. cxviii: *Et si cuncta*, tom. vii, pag. 726.

fama pervagatur. Dum tamquam veri Christi athletae Machabaeorum aemulati morem, assumpta galea salutis adversus christiani nominis hostes, et praesertim impios Mahometis sectatores, arma sumunt, fortiterque dimicant. Nos igitur religionem floridam paternis contemplantes affectibus, ea, quae eis pro eorum prospero statu, commodo et quiete per Romanos Pontifices prudenter concessa reperimus, ut illibata firmaque perpetuo subsistant, libenter approbationis nostrae munimine roboramus.

Exemptio a solutione decimarum aliorumque onerum a nonnullis pontificibus concessa.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, licet alias felicis recordationis Leo X, Clemens VIII, Paulus III, Pius IV, et Pius V, Gregorius XIII et Sixtus V, Romani Pontifices praedecessores nostri, inter alia privilegia et indulta dilectis filiis magistro et conventui hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani a Sede Apostolica concessa, eundem et pro tempore existentem magistrum, baiulivos, castellanum empostae, priores, praeceptores, milites, familiares aliasque personas hospitalis huiusmodi, necnon eorum subditos, vassallos, colonos et servitores et alios in eorum obsequiis et dicti Hospitalis beneficiis quomodolibet nuncupatis existentes, etiam presbyteros curam animarum exercentes, quandiu illam exercerent, et in illorum obsequiis forent, illorumque animalia, praedia, domos, molendina et bona quaecumque, quae obtinebant ac in posterum obtinerent et possiderent, a solutione et exactioe decimarum, censuum, iurium, etiam synodaliu[m] et canonicarum portionum, seu charitativi subsidii aut iucundi adventus, seu quartae, aut alias quomodolibet, aut aliorum quorumcumque onerum, sub certis modo et forma exemerint et liberaverint, prout in diversis ipsorum praedecessorum desuper confectis litteris plenius continetur.

§ 2. Et licet ipsi milites et aliae per-

Ordinariorum molestiae super praedicta exemptione.

sonae praefatae non debuissent neque deberent a quoquam contra dictorum privilegiorum tenorem et formam molestari, perturbari, vel inquietari, cum ipsi non modo eorum facultatibus et fortunis, verum etiam sanguini et vitae pro tuitione fidei catholicae non parcant; nihilominus diversi locorum ordinarii et parochialium ecclesiarum rectores et multae capitulares personae id sibi omnino iuxta sacri Concilii Tridentini decreta licere asserentes, eosdem magistrum, baiulivos, castellanum empostae, priores, praeceptores, milites et personas, diversis oneribus contra eorum privilegia praegravare, illosque ad decimas, census, subsidia, etiam caritativa, congruas portiones, iucundum adventum, pastor bonus aut alias nuncupata onera, etiam iura synodalia, cogere praesumant, in grave ipsius hospitalis detrimentum et gravamen.

Eam Gregorius confirmat modo supra.

§ 3. Nos igitur, attendentes hospitalis praefati multa esse in fidem catholicam et eadem Apostolicam merita, nobis et venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus non incognita, cardinalem magnum magistrum, baiulivos, castellanum empostae, praeceptores, milites, fratres, familiares et eorum singulos ac singulares dicti hospitalis personas, a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore sentientes, necnon omnium et singulorum privilegiorum, indultorum, libertatum et gratiarum per praefatos, et facultatum, exemptionum, immunitatum, alios quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac Sedem Apostolicam hospitali, illiusque magistro, conventui et fratribus, militibus aliisque per-

sonis praefatis hactenus concessorum, ac litterarum desuper confectarum tenores praesentibus pro expressis habentes motu proprio, non ad cardinalis magni magistri et conventus hospitalis huiusmodi aut alicuius alterius super hoc pro eis nobis oblatae petitionis instantiam, sed ex certa scientia et de mera nostra liberalitate ac apostolicae potestatis plenitudine, omnia et singula privilegia, indulta, facultates, exemptiones, immunitates, libertates et alias gratias eidem magistro et conventui quomodolibet concessa, apostolica auctoritate, tenore praesentium, confirmamus, approbamus, illisque perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui forsitan intervenerint in eisdem supplemus.

§ 4. Cum autem felix recordationis Pius Papa IV, praedecessor noster, eidem magistro et conventui inter caetera privilegia, prioratus, baiulivatus, castellaniam empostae, commendas ac alia eiusdem hospitalis beneficia libere uniendi et dismembrandi facultatem concesserit; et nihilominus a quibusdam quandoque dubitatum fuerit an ante vel post mortem possessorum, unio seu dismembratio ipsa fieri posset ac deberet.

§ 5. Nos, ad tollendum omne dubium et ambiguitatem quae in praemissis in futurum oriri posset, ut quaecumque eis videbitur, sive ante, sive post mortem possessorum, prioratus, baiulivatus, castellaniam, empostae ac alia eiusdem Ordinis beneficia unire et dismembrare libere et licite possint et valeant. Necnon omnia et singula privilegia et exemptiones praefatas etiam ad confratres et donatos eiusdem hospitalis extendi debere, auctoritate praefata decernimus et declaramus.

§ 6. Decernentes praesentes litteras nullo unquam tempore de subreptionis

Pii IV concessio uniendi et dismembrandi beneficia.

Gregorius Pii Constitutionem extendit.

Clausula praeservativa.

vel obreptionis vitio aut intentionis nostrae vel quopiam alio defectu, etiam ex eo quod legorum ordinarii vocati non fuerint, notari, impugnari vel invalidari minime posse, minusque sub quibuscumque similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, limitationibus, restrictionibus et derogationibus comprehendi posse, sed semper ab illis exceptas, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas esse.

Iniuncta tribunalibus observantia.

§ 7. Sicque ab omnibus censi, et ita per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiiri debere; ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Executores huius constitutionis.

§ 8. Quocirca dilectis filiis in regnis Hispaniarum et Neapolitano, nostris et Sedis Apostolicae pro tempore existentibus nunciis, aut Curiae causarum Camerae Apostolicae generali auditori, per praesentes motu simili mandamus quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorundem cardinalis magni magistri et conventus fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra eosdem magistrum et conventum confirmatione, approbatione, adiectione, suppletionem, decreto et aliis pacifice uti, frui et gaudere. Non permitentes eos per Ordinarios praedictos aut quoscumque alios, contra praesentium tenorem, quomodolibet molestari, perturbari aut inquietari: contradictores

quoslibet et rebelles, per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, appellatione posposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras et poenas huiusmodi incurrisse declarando illasque etiam iteratis vicibus aggravando, interdictumque ecclesiasticum apponendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Clausula derogatoria.

§ 9. Non obstantibus piae memoriae Bonifacii Papae octavi, praedecessoris nostri, de una, et concilii generalis de duabus dictis, dummodo ultra tres diebus aliquis auctoritate praesentium ad iudicium non extrahatur; ac aliis quibusvis apostolicis, necnon in provincialibus et synodalibus conciliis editis, specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus, necnon iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris Apostolicis, quibusvis personis, etiam praefatis locorum Ordinariis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis clausulis irritantibusque et aliis decretis, etiam motu et scientia similibus, etiam consistorialibus, de fratrum nostrorum consilio, in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum inserti forent, praesentibus pro sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab

eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas, non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 10. Volumus autem quod felix recordationis Pii quinti, xxii septembris, anno sexto, ac Gregorii decimitertii, praedecessorum nostrorum, litteris sub annulo Piscatoris xxv novembris, anno ix, pontificatum suorum expeditis, in suo robore et efficacia permanentibus, praesentes litterae non comprehendant neque ecclesias neque personas, in his quae ad curam animarum pertinent, in quibus decreta Concilii Tridentini huiusmodi omnino servari debeant.

§ 11. Declarantes insuper ac praecipientes quod praesentium litterarum transumptis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, in iudicio extra illud, ubique locorum, plena et indubitata eademque prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die ultima aprilis MDCXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 30 aprilis 1591, pont. an. I.

XIII.

Privilegium a Pio PP. V concessum civibus Veliternensibus, ut causae omnes tam civiles quam criminales in prima et secunda instantiis cognoscantur in ipsa civitate, in tertia vero instantia in Curia, confirmatur et extenditur ad cives Ostienses.

Gregorius Papa XIV,

ad perpetuam rei memoriam.

Decet Romanum Pontificem votis illis, Ex Regest. in Secret. Brevium

praesertim S. R. E. cardinalium, gratum praestare assensum, per quae singulorum christifidelium, praesertim sibi et Sedi Apostolicae immediate subiectorum, commoditatibus consulatur, et illa, quae iam alias ab ipsa Sede propterea emanarunt, ut firmiora inde et illibata persistent, de novo approbare, prout conspicit in Domino salubriter expedire.

§ 1. Exponi sane nobis nuper fecit venerabilis frater noster Alphonsus episcopus Ostiensis et Veliternensis, cardinalis Gesualdus nuncupatus, quod alias per felix recordationis Pium PP. V praedecessorem nostrum, accepto quod, licet similis recordationis Paulus II et Paulus IV, Romani Pontifices nostri, etiam tunc sui, praedecessores, ex certis tunc expressis causis, pro tempore existentibus Ostiensis et Veliternensis episcopis dilectorum filiorum incolarum civitatis Velletran., tam civiles quam criminales in prima et secunda in eadem civitate Velletran.; in tertia vero instantiis, in curia cognoscendi facultatem concessissent, idque per multum tempus observatum fuisset; nihilominus bonae memoriae Franciscus Ostiensis et Velletranensis episcopus in curia sua id observare temporibus suis neglexerat, in grave dilectorum filiorum populi Velletranensis gravamen et detrimentum; idem Pius V praedecessor, bonae memoriae Ioannis episcopi Ostiensis, et Velletranensis cardinalis Moroni nuncupati supplicationibus inclinatus, singulas concessionem praedictas ac desuper confectas litteras et inde sequuta quaecumque, apostolica auctoritate confirmavit et approbavit, illisque perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adiecit, supplens omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui forsitan intervenissent in eisdem. Et nihilominus, pro potiori cautela, eidem Ioanni episcopo et car-

Deest forte *causae*, ib. T.

Pius Papa V iussit ut causas tam civiles quam criminales civitatis Velletran. in prima et secunda instantia in ipsa civitate, in tertia vero instantia in Curia cognoscerentur.

Præsentium litterarum transumptis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, in iudicio extra illud, ubique locorum, plena et indubitata eademque prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Transumptis litteris.

dinali, ut tam ipse quam eius successores episcopi Velletranensis, qui pro tempore forent, omnes causas civiles et criminales, quae in civitate et dioecesi Velletran. pro tempore orirentur, per se aut ad id ab eo deputatos in prima et secunda in dicta civitate Velletranensi, in tertia vero instantiis in Curia, non tamen in atrocioribus, cognoscere libere et licite possent, concessit; districtius inhibens quibusvis tam saecularibus quam ecclesiasticis iudicibus, etiam Curiae causarum Camerae Apostolicae generali auditori et aliis tam in alma urbe nostra, tunc sua, quam alibi existentibus, et quavis auctoritate fungentibus in virtute sanctae obedientiae, et sub excommunicationis aliisque arbitrio suo moderandis et infligendis poenis, ne in causis praedictis ullo modo se intromittere, aut aliter iudicantes molestare auderent vel praesumerent.

§ 2. Ac insuper, quoniam saepe contingeat graves expensas partes litigantes subire oportere, dum contra eos ad executionem procedebatur, adeo ut maximum, praesertim miserabilibus personis, exinde detrimentum oriretur, et quandoque expensae huiusmodi principale debitum superarent, quod, ut eatenus bonae memoriae Rodulphi episcopi Ostiensis cardinalis Carpensis nuncupati, ac dicti Francisci episcopi et cardinalis temporibus fuerat observatum, deinceps ad aliquam executionem devenire, nisi prius habita notitia per eundem Ioannem episcopum et cardinalem, ac de eius licentia nullatenus valeret. Decernens litteras tunc desuper confectas ullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis suae vel quovis alio defectu, etiam ex eo quod partes et dictae Camerae Apostolicae auditor vocati ad praemissa non fuissent, notari, impugnari, invalidari ad terminos iuris reduci, in ius vel controversiam vocari, ac sub quibus-

vis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus et aliis contrariis dispositionibus comprehendi nullatenus posse, sed semper ab illis exceptas et quoties illae emanarent, toties in pristinum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas esse; sicque ab omnibus censeri, et ita per quoscumque iudices, etiam commissarios, etiam ipsosmet camerales et S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et defini debere; irritum quoque et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, prout in litteris plenius dicitur contineri.

§ 3. Cum autem illa quae a dicta Sede saepius corroborantur firmiter subsistant et melius observentur, idcirco nos, singularum concessionum praedictarum ac desuper confectarum litterarum ac inde sequutorum quoruncumque tenores praesentibus pro expressis habentes, praedicti Alphonsi episcopi cardinalis supplicationibus inclinati, singulas concessionem ac desuper confectas litteras praedictas ac inde sequuta quaecumque apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo approbamus et confirmamus, illisque perpetuae et inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiecit, supplentes omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui in eisdem intervenerint.

§ 4. Et nihilominus, pro potiori cautela, eadem praemissa omnia, prout concessa sunt et permessa, per praesentes innovamus, ac de novo praedicto Alphonso cardinali eiusque successoribus Velletranensibus episcopis concedimus, et ad utramque ecclesiam Ostiensem et Velletranensem, earumque civitates et dioeceses, incolas et subditos similiter perpetuo extendimus.

Iussit etiam ne ibi executiones fierent sine licentia episcopi Ostiensis.

Huiusmodi litterae confirmantur a Gregorio.

Ex auctoritate Gregorii.

Clausulae ad
praesentis con-
stitutionis firmi-
tatem.

§ 5. Decernentes eadem praemissa et alia in praedictis litteris contenta, praesentesque nostras litteras per quoscumque inviolabiliter perpetuis futuris temporibus observari, ac ita per quoscumque iudices et commissarios, etiam ipsius Camerae Apostolicae generalem, ac Palatii Apostolici causarum auditores et S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiendum debere; irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Executores
huiusce consti-
tutionis deputati

§ 6. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Tusculanensi et Albanensi episcopis, necnon venerabili fratri episcopo Tiburtino per praesentes mandamus quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte Alphonsi cardinalis et eius successorum Ostiens. et Velletranens. episcoporum fuerint requisiti, solemniter publicantes, si bique in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant praesentes litteras et in eis contenta huiusmodi, ab omnibus, quos illa concernunt, inviolabiliter observari, non permittentes eos desuper quomodolibet indebitè molestari; contradictores quoslibet et rebelles per praedictas aliasque sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, legitimisque super his habendis servatis servandis processibus, sententias, censuras et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Contraria
nulli.

§ 7. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae V, similiter praedecessoris nostri, de una et concilii ge-

neralis de duabus diaetis, dummodo quis ultra tres diaetas vigore praesentium ad iudicium non trahatur; ac aliis apostolicis ac in provincialibus et synodalibus conciliis editis specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus; nec non quibusvis, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis praedictis auditoribus et quibusvis aliis personis sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, ac irritantibus et aliis decretis, in genere vel in specie, et motu proprio et ex certa scientia ac alias quomodolibet etiam iteratis vicibus concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis ac totis eorum tenoribus specialis, specifica, individua et expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Seu si aliquibus committerentur vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die prima maii MDCXCI, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die prima maii 1591, pont. an. 1.

XIV.

Cardinali Gesualdo episcopo Ostiensi et Velleternensi conceditur facultas exercendi iurisdictionem ecclesiarum Ostiensis et Velleternensis in Romana Curia perinde ac si apud easdem ecclesias personaliter resideret ¹.

Venerabili fratri nostro Alphonso episcopo Ostiensi et Velleternensi cardinali Gesualdo nuncupato

Gregorius Papa XIV.

Dilecte fili, salutem et apostolicam benedictionem.

Concessio, de
qua in rubrica.

§ 1. Cum tu in alma urbe Roma apud nos residendo non tantum Ostiensis et Velletranensis ecclesiis invicem seu alias perpetuo unitis, quibus ex dispensatione apostolica praesesse dignosceris, sed etiam nobis atque adeo universali Ecclesiae inservias, ne igitur de iurisdictionis tuae viribus dubitari unquam contingat, super his, quae per te in dicta urbe, dum apud nos resides, expediri contigerit, vel quae iam forsitan expedita reperiantur, providere et alias commoditatibus tuis consulere volentes; motu proprio, non ad tuam vel alterius nobis per te super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex nostra certa scientia meraque deliberatione, ac de apostolicae potestatis plenitudine, tibi ut in dicta urbe et Romana Curia residendo, omnimodam iurisdictionem, quam in Ostiens. et Velletranens. ecclesiis ac civitatibus et dioecibus de iure vel consuetudine aut alias ex indulto apostolico habes, perinde ac si apud easdem tuas ecclesias, civitates et dioeceses personaliter resideres, libere et licite ac in omnibus et per omnia per te vel alium exercere possis, auctoritate apostolica, tenore praesentium, concedimus.

§ 2. Et insuper omnia et singula per

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

te sive tuum auditorem aliosque per te forsitan deputatos vel pro tempore deputandos in his quae ad eandem iurisdictionem Ostiensis et Velletranensis episcopi pertinent, quaeque tam voluntariae quam contentiosae iurisdictionis fuerint, et poenitentialis fori iam forsitan acta, gesta, decreta et mandata, ac quae deinceps fieri, decerni et mandari contigerit, sententiasque tam interlocutorias quam diffinitivas seu diffinitivarum vim habentes, in quibuscumque causis tam pendentibus quam praeteritis et futuris ferendas, ac etiam iam forsitan latas, rata et firma validaque et efficacia esse et fore, nec ullo unquam tempore de iurisdictionis et potestatis defectu seu nullitatis vitio impugnari vel irritari posse volumus, decernimus et declaramus, eaque omnia ex nunc prout ex tunc approbamus et confirmamus, ac eis firmitatis robur adiungimus.

§ 3. Quinimo ad illa exequenda, prout per te tuosque officiales mandatum fuerit, omnes et quoscumque iudices et officiales, birruarios, custodes carcerum, cursores, mandatarios et alios ministros, etiam sub ecclesiasticis censuris, cogi et compelli posse volumus et mandamus. Nos enim tibi quoscumque in curia et extra eam, etiam per edictum publicum, constituto summarie et extrajudicialiter de non tuto accessu, citandi, illisque ac quibuscumque iudicibus, quavis dignitate et praeceminentia ecclesiastica vel saeculari in ipsa curia praefulgeant, ne erga subditos Ostiensis et Velletranensis episcopi praedicti, nec in causis quae ad illius omnimodam iurisdictionem alias pertinent, se intromittant aut immisceant, sed illos atque illas ad eius iurisdictionem omnino remittant, etiam per simile edictum, ac sub excommunicationis aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, etiam pecuniariis, arbitrio suo iur-

Eandem iurisdictionem per delegatos exerceri permittit.

Quicumque iudici, ne se iudicis ad episcopum Ostiensem et Velleternensem spectantibus immisceant, prohibet.

ponendis, moderandis et applicandis ac contradictores quoslibet et rebelles per censuras et poenas huiusmodi, appellatione postposita, compescendi, cogendi- que et compellendi; ac irritum et inane quidquid in contrarium per quoscumque factum seu attentatum vel fieri et attentari contigerit decernendi, prout nos sic per quoscumque iudices, etiam causarum Palatii Apostolici auditores et Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, sublata eis et eorum cuiuslibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et diffiniri debere decernimus; aliaque omnia et singula in praemissis et circa ea necessaria seu quomodolibet opportuna faciendi, dicendi, gerendi, exercendi et exequendi plenam, liberam et omnimodam facultatem, auctoritate et tenore praedictis, concedimus et impartimur.

§ 4. Et nihilominus, ne etiam de viribus collationum et provisionum per te in dicta urbe de quibusvis beneficiis in Ostiensib. et Velletrancensib. ecclesiis ac civitatibus et diocesis praedictis consistentibus, et ad tuam collationem, provisionem et quamvis aliam dispositionem pertinentibus pro tempore factarum dubitari seu quomodolibet haesitari etiam contingat, tibi, ut ipsas collationes, provisiones nec non etiam commendas de regularibus, si quae sint, ac alias quasvis dispositiones huiusmodi in dicta urbe ac in propriis tuae solitae residentiae personalis aedibus, data illarum apposita, absque eo quod propterea extra ipsam urbem seu aliquam illius portam te conferre tenearis, ac alias libere liciteque et valide possis, indulgemus; ipsasque collationes, provisiones, commendas et alias dispositiones sic per te faciendas validas esse et fore, ac illis, quibus factae fuerint, etiam perinde ac si tu illas apud dictas ecclesias tuas residendo fecisses, et

alias in omnibus et per omnia suffragari debere similiter decernimus et declaramus.

§ 5. Non obstantibus praemissis ac quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis; et Cancellariae Apostolicae regulis, nec non stylo, usu et consuetudinibus quibuscumque; privilegiis quoque, indultis quibusvis personis et iudicibus, sub quavis forma concessis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die prima maii MDXCI. pontificatus nostri anno 1.

Dat. die prima maii 1591, pont. an. 1.

XV.

Confirmat innovatque ea quae in constitutionibus Societatis Iesu statuuntur circa novitiorum admissionem ac superiorum electiones; et quidquam super his vetat innovari.

Gregorius Papa XIV,
ad perpetuam rei memoriam.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Claudius Aquaviva, Societatis Iesu praepositus generalis, quod cum in ipsa Societate, iuxta illius institutum apostolica auctoritate confirmatum, nec conventus seu congregationes generales (nisi ad praepositum generalem eligendum, et alias rarissime et ex causis tantum magni momenti) neque provinciales, in quibus, iuxta felicitis recordationis Sixti PP. V. praedecessoris nostri, priorem de novitiis admittendis constitutionem, quae incipit *Cum de omnibus*, novitii ipsi aduitti deberent, frequentius quam singulis trienniis cogantur, et cum hac cogantur, duodecim ad summum dies durare, in quibus non de novitiis admittendis, sed graviora

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

Potestatem etiam dat Beneficia ditorum in urbe conferri

Derogat contrariis.

Sixtus V nonnulla statuerat circa novitiorum admissionem et superiorum electionem instituta Societatis contraria.

alia iuxta Societatis eiusdem constitutiones tractari debent. Ratio vero deputandi eos, qui novitios extra congregationes ipsas, iuxta posteriorem eiusdem praedecessoris declarationem, admittere possunt, primum quidem valde difficulter et incommode in praxim deduci possit, praesertim in regionibus aquilonaribus et ultra marinis, propter magnam collegiorum inter se distantiam, et saepissime etiam propter itinerum difficultates, bellaque et alia pericula; deinde etiam in universum, modus ille minus exactus sit, eodem modo, quem Societas ipsa sequitur, cum in illo duo vel tres deputati sufficiant, in hoc plures communiter interveniant. Et postremo cum ratio illa decernendi valde differat a modo quem Societatis constitutiones et apostolica diplomata in deliberationibus faciendis ac in universa illius gubernatione praescribunt, iuxta quem modum superior, auditis in rebus alicuius momenti consultoribus, decernit quod sibi ad maiorem Dei gloriam facere videtur. Admissio autem illa per deputato, cum ad eorum suffragia non consultiva (ut sunt in Societate), sed decisiva fieri debeat, diversitatem non parvam in Societate inducit. Quamvis enim in ipsa Societate electiones quaedam primariae eiusmodi sunt generalis praepositi et illius assistentium in generalibus congregationibus, in provincialibus vero tam eorum, qui generalem eligere vel generali congregationi cum iure suffragii interesse, quam procuratorum etiam, qui e singulis provincis quolibet triennio in urbem ad procuratorum congregationem mittuntur; et eiusmodi quaedam aliae electiones ac rerum deliberationes per secreta scrutinia et decisiva suffragia fiant; in reliquis nihilominus proprius cuiusque gradus iudicium et officiorum discretio ac distribu-

1 Vide inferius eiusdem Pontificis Bullam numero xxxv distinctam (B. T. I.).

tio, iuxta constitutiones easdem et apostolica diplomata ipsius instituti confirmatoria Pauli PP. tertii ac Iulii etiam tertii, praedecessorum nostrorum Romanorum Pontificum, tota est in ipsius praepositi generalis manu, unde reliquae omnes superiorum electiones, rerumque ac negotiorum alicuius momenti determinationes, ab ipso generali praeposito, acceptis in rebus maioris momenti ex provinciis ipsius informationibus, et auditis assistentibus, communiter fiunt, sicut et provinciales ipsi in suis provinciis, ac locales superiores in suis locis, auditis similiter eorum consultoribus, gubernant, atque de rebus ad eos attinentibus decernunt. Quare nobis humiliter supplicari fecit dictus Claudius quatenus, statui et indemnitati dictae Societatis consulentes, in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 2. Nos igitur, qui Societatem praedictam, propter eius in Ecclesia Dei uberes fructus, sinceris semper amplexi sumus affectibus, atque, ut uberiores in dies proferre valeat, integram et intactam illi sui instituti ac gubernandi rationem servari cupimus, praedictum Claudium specialibus favoribus et gratis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore consentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, praemissa omnia et singula, tam ad Societatis superiorum quorumlibet electiones, quam ad gubernandi et de rebus decernendi rationem iuxta ipsius Societatis constitutiones, vel etiam ad ipsum Societatis institutum et constitutiones quomodolibet pertinentia, apostolica auctoritate appro-

Gregorius renovat, quae in Statutis Societatis sancuntur.

hamus et confirmamus, et pro potiori cautela Societati praedictae, ut ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, tam in novitiis etiam cuiusvis generis illegitimis, admittendis, et in dispensationibus ad gradus, dignitates et officia quaecumque in Societate habenda et retinenda, eisdem novitiis concedenda, quam in superiorum quorumvis electionibus faciendis, necnon in gubernandi ac de rebus consulendi et decernendi modo, formam et rationem omnimodam in illius apostolicis diplomatibus, constitutionibus ac decretis ac regulis expressam libere et licite prosecui et retinere valeat, apostolica auctoritate, de novo concedimus et indulgemus, ac perpetuo observari volumus, mandamus ac decernimus.

Quidquam
contra huius-
modi statuta ve-
tat innovari.

§ 3. Et quoniam in magnam religionum Ordinum perturbationem vergit, ostiumque perniciosis novitatibus aperit, si quovis praetextu a quibusvis, quae divino instinctu ab ordinum eorumdem fundatoribus salubriter instituta sunt, temere impugnentur atque in dubium revocentur; universis et singulis personis, tam saecularibus quam quorumvis ordinum regularibus, cuiuscumque status et praecminentiae existant, in virtute sanctae obedientiae, et sub divini interminatione iudicii, caeteris vero eiusdem Societatis personis ac religiosis sub excommunicationis latae sententiae et vocis tam activae quam passivae privationis poenis, ipso iure et facto et absque alia declaratione incurrendis, a quibus non nisi a nobis vel Romano Pontifice pro tempore existente (praeterquam in mortis articulo) absolvi aut alias liberari aut in pristinum statum restitui valeant, stricte praecipiendo mandamus et interdiciamus ne praemissa vel eorum aliquod contra praefatarum constitutionum formam immutari, alterari aut in formam aliam seu rationem circa ea induci directe vel in-

directe, quovis quaesito colore aut praetextu, curare, aut contra vel praeter praedicta, seu quaevis alia ipsius instituti substantialia, quae a praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus confirmata et stabilita sunt, agere, vel quidpiam ulli alii personae, quacumque, etiam episcopali, archiepiscopali seu patriarchali aut alia maiori ecclesiastica dignitate seu cardinalatus honore, vel mundana, etiam imperiali aut alias speciali nota digna potestate, auctoritate seu excellentia praefulgeant, praeterquam immediate ore ad os, sive per litteras nobis, aut Romano Pontifici pro tempore existenti vel nostro aut Sedis apostolicae legato aut nuncio, vel ipsius Societatis generali congregationi aut praeposito generali addendum, minuendum aut immutandum sive alterandum proponere quoquo modo audeant vel praesumant.

§ 4. Sicque per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores ac sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate, iudicari, definiri et interpretari debere; et quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum et inane eadem auctoritate decernimus; praedictis ac nostra nuper edita, quae incipit *Circumspecta Romani Pontificis*, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis caeterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

§ 5. Volumus autem quod praesentium transumptis, etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die 11 maii MDXCI, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 2 maii 1591, pont. an. 1.

Clausulae.

Eodem transumptis addit.

XVI.

*Dissolutio unionis Brundusinae et Uritanae ecclesiarum, remanente Brundusina metropolitana, et Uritana suffraganea archiepiscopi Tarentini*¹.

Gregorius episcopus servus servorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Regimini universae Ecclesiae divina voluntate, meritis licet imparibus, praefecti, de cathedralibus et aliis ecclesiis, ipsarumque pastoribus, quo populus eis commissus in via Domini dirigatur, feliciter, quantum nobis ex alto conceditur, nos cogitare convenit; idque, ut facilius sequatur, dum unicuique ecclesiae proprium pastorem praesse debere, cognoscimus expedire, earumdem ecclesiarum iam pridem factam unionem dissolvimus, prout, temporis conditione et rerum qualitate pensata, conspiciamus in Domino salubriter expedire.

Philippus V sup-
plicavit Sixto V
pro dissolutione,
de qua in rubrica.

§ 1. Dudum si quidem carissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum rex catholicus, ad quem nominatio personae idoneae ad infrascriptas ecclesias, dum pro tempore vacant, ratione regni Siciliae, cuius ipse Philippus etiam rex existit, ex privilegio apostolico, cui non est hactenus in aliquo derogatum, spectat et pertinet, considerans quod cum propter unionem Brundusinae et Uritanae ecclesiarum auctoritate apostolica dudum invicem perpetuo factam, ac huiusmodi unionis occasione, variae exinde gravesque lites et discordiae inter Brundusinae et Uritanae civitatum communitates et homines exortae fuissent et continuo vigerent, in diesque magis accenderentur, in scandalum et damnum plurimorum, statusque civitatum et ecclesiarum huiusmodi perturbationem non modicam, felicis recordationis Papae Sixto

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

quinto praedecessori nostro humiliter supplicavit quatenus unionem huiusmodi dissolvere dignaretur.

§ 2. Idem praedecessor negotium huiusmodi congregationi sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium rebus consistorialibus praefectorum examinandam, et postea sibi referendam commisit: qui demum, tam Philippi regis quam civitatum huiusmodi pluries auditis agentibus et procuratoribus, visisque videndis, et consideratis considerandis, unionem ipsarum censuerunt dissolvendam. Quin etiam ecclesiae ipsae et civitates, quae competentes habebant dioeceses, et unaquaeque proprium praesulem ac pastorem haberet, exindeque melius commodiusque a suo quoque pastori regi gubernarique possent.

Rem Sixtus Congregationi Consistoriali examinandam remittit, quae stat pro dissolutione.

§ 3. Unde nos, considerantes quod si unio praedicta perpetuo dissolveretur, et litibus discordiisque praedictis indeque provenientibus scandalis et inconvenientibus opportune obviaretur, ac alias utriusque ecclesiae et civitatis personarum paci et tranquillitati consuleretur: nos igitur, qui dudum inter alia voluimus quod semper in unionibus et dismembrationibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interest, unionis, annexionis et incorporationis aliorumque praemissorum ac inde sequutorum et de necessitate seu alias quomodolibet exprimentorum tenores, ac mensurarum dictarum ecclesiarum et cuiuslibet earum fructus ac illarum veros et annuos valores, ac litium et causarum super quibuscumque praetensionibus, ac unionis, annexionis et incorporationis praedictarum occasione motarum et pendentium statum et merita, nominaque et cognomina iudicium et colligantium, necnon iura et praetensiones praesentibus pro expressis habentes, necnon omnes et quascumque causas inter communitates et homines praedictos super quibuscumque praetentionibus, ac

Causae facienda dissolutione.

illarum et unionis, annexionis et incorporationis praedictarum occasione quomodolibet introductas et indefinitas pendentes, ad nos harum serie advocantes, illasque ac lites quascumque, cum omnibus et singulis suis incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis et connexis extinguentes, et perpetuum silentium hinc inde desuper imponentes, ex praedictis et aliis rationabilibus causis animum nostrum moventibus, praemissa causa, cogitatione ac re mature discussa, de venerabilium fratrum nostrorum eiusdem sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium consilio et assensu, unionem, annexionem et incorporationem de dictis ecclesiis Brundusin. et Uritan., nunc per obitum bonae memoriae Bernardini, olim archiepiscopi Brundusiniensis et Uritaniensis, qui extra Romanam Curiam debitum naturae persolvit, pastoris solatio destitutus, alias, ut praemittitur, factas, quarum tenorem haberi volumus pro expresso, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo dissolvimus, itaut ex nunc de caetero ipsae ecclesiae non amplius sint nec intelligantur unitae, sed unaquaeque de per se, ipsaque Brundusina metropolitana, Uritana vero tantum cathedralis remaneat.

Ius nominandi ad Uritan. pro Ecclesiam Philippo V tribuit, et pensiones reservatas confirmat.

§ 4. Et nihilominus augmentum dotis eidem ecclesiae Uritanae, per eisdem communitatem et homines dictae civitatis Uritanae ideo factam, ut illa metropolitana, ut ipsi instabant, remaneret seu fieret, ita etiam illis consentientibus, iusque nominandi personas idoneas ad dictas ecclesias, sic olim unitas, quam dicto Philippo regi, ex privilegio apostolico, cui non erat hactenus derogatum, competebat, sibi successoribus suis firma et illaesa respective perpetuo remaneat; itaut de coetero idem Philippus rex et successores sui personas idoneas ad unamquamque praedictarum ecclesiarum, super qua-

rum fructibus antiqua pensio¹ quingentorum ducatorum seu scutorum, quam nos super utriusque fructibus pro cuiuscumque rata solvendam esse volumus, certae seu certis personis ecclesiasticis, illam annuatim percipientibus, apostolica auctoritate praedicta reservata reperitur, tam hac prima vice quam quoties illas deinceps vacare contigerit, nominare possint, prout ipse Philippus rex ante unionis huiusmodi dissolutionem ad ipsas ecclesias unitas nominabat ac nominare poterat.

§ 5. Dictamque ecclesiam Uritanam cathedralis remanentem ecclesiae Tarentinae et illius archiepiscopi nunc et pro tempore existentis suffraganeam constituimus et assignamus.

Uritanam ecclesiam Tarentinam subiecit archiepiscopo.

§ 6. Insuper praedictae ecclesiae Brundusinae, pro sua dioecesi, ultra eam quam prius habebat, Castra Celini, Gagnani, Salicis Veliae, et Severani² quatenus de ipsa Brundusina dioecesi non sint, cum eorundem castrorum districtibus, territoriis, iuribus et pertinentiis, ac incolis et habitatoribus illa a dioecesi Uritana, quatenus de ea existant, dismembrando et separando, eisdem auctoritate et tenore, etiam perpetuo concedimus et assignamus.

Brundusinae ecclesiae nonnulla adhibita.

§ 7. Volentes et dicta auctoritate discernentes ac mandantes quod decimae, quas ecclesia Brundusina in territorio ecclesiae et civitatis Uritanae vigore donationis Tancredi seu cuiuscumque alterius tituli praetendebat, eidem ecclesiae Brundusinae³ salvae etiam remaneant, nominaque et denominationes castrorum et locorum, quae unicuique dictarum civitatum Brundusinae, et Uritanae post unionis, annexionis et incorporationis huiusmodi dissolutionem remanebant, in suis exinde conficiendis litteris exprimi et

Unamque civitatem suam continent praedictas.

¹ Ughelli., *Ital. Sacr. legit pensio annua* (R.T.)

² Ughelli. *Lev. rani* -- ³ Id. *Uritanae* (R.T.)

specificari declararique possent et deberent.

Derogat obstantibus.

§ 8. Non obstantibus voluntate nostra apostolica, et quatenus opus sit, de iure quaesito non tollendo, ac quibusvis aliis apostolicis, necnon etiam in provincialibus et synodalibus conciliis editis, specialibus et generalibus, constitutionibus et ordinationibus; ac dictarum ecclesiarum, etiam iuramento roboratis, statutis, consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, etiam illis, ac earum praesulibus, capitulis et quibusvis aliis superioribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis aliis derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibus et aliis decretis, etiam motu proprio et ex certa scientia ac de apostolica potestatis plenitudine, ac consistorialibus et alias in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus, illorum omnium et singulorum tenores pro expressis habentes, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Consular

§ 9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae approbationis, confirmationis, etc.

Datum Romae in Monte Quirinali, anno Incarnationis Dominicae MDXCI, sexto idus maii, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 8 maii 1591, pont. an. I.

XVII.

Forma promovendi ex praescripto Concilii Tridentini ad regimina ecclesiarum cathedralium et aliarum dignitatum, de quibus consistorialiter providetur¹.

¹ De his agitur in Concil. Trident. sess. VII, cap. I; sess. XXIV, cap. II, et sess. XXV, cap. I, et antea in Leonis X Constitut. VIII: *Supernae*, tom. V, pag. 604, et postremo in Sixti V Constit. CXVII: *Immensa*, tom. VIII, pag. 935.

Gregorius episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Onus apostolicae servitutis, ad quod nuper nos dignatio divina provexit, assidue admonet in eam potissimum curam nobis esse pastoralis sollicitudine incumbendum, ut quae a sacris oecumenicisque conciliis pro communi totius christiani populi salute pie prudenterque statuta sunt, nulla aut temeritate violentur aut negligentia deserantur; ea praesertim quae ad honos idoneosque pastores cathedralibus ac superioribus ecclesiis gubernandis praeficiendos pertinent. Nam si in quibusvis Ecclesiae gradibus et ministris, curandum est tales eligi, qui in religione et sanctitate fideles aedificent, multo certe magis elaborandum est ne in eius electione erretur, qui supra omnes gradus constituitur, cui tamquam servo fidei et prudenti totius familiae cura traditur, qui ad omnem virtutem et mandatorum Dei observantiam aliorum forma esse debet, cum certum sit gregis salutem magnopere pendere ex boni pastoris praestanti vita et doctrina.

Salus gregis pendet a bono pastore.

§ 1. Sane venerabiles patres, qui ex toto terrarum orbe ad sacrum generale Tridentinum Concilium a Summis Pontificibus praedecessoribus nostris evocati, magna frequentia convenerunt, cum in aliis rebus multis praeclarum studium ad corrigendos depravatos mores et collapsam ecclesiasticam disciplinam restituendam ostenderunt, tum in eo potissimum insigni zelo magnaque cum laude laborarunt ut rationem invenirent, qua viri doctrina, pietate prudentiaque excellentes et in ecclesiasticis functionibus diu multumque versati, ecclesiis cathedralibus praeficerentur.

Concilium itaque Tridentinum insignes viros ad cathedrales ecclesias eligi decrevit in laevis citatis in rubrica.

§ 2. Nos igitur, qui cum in minoribus constituti Cremonensem ecclesiam regeremus, in eodem concilio cum sanctis et egregiis illis patribus interfuimus et con-

Hic Pontifex qui Cremonensem episcopum dicto concilio interfuit et illud exequi coepit.

cilio absoluto, ad ecclesiam nostram reversi magno semper desiderio flagravimus ut tam salubria generalis concilii decreta executioni debitae mandarentur, atque ut id fieret pro virili parte curavimus. Multo nunc magis, cum disponente Domino omnium ecclesiarum cura et sollicitudo nos premit, summo desiderio tenemur, ut pastores ii praeficiantur ecclesiis, qui opus suum et ministerium impleant, et de ovium salute nos in Domino laetificent.

Concilium mandavit ut in quibusque locis per metropolitanum in synodo praescriberetur forma examinis et instructionis.

§ 3. Illud autem in hoc saluberrimo et pernecessario negotio, quod est de episcopis eligendis et praeficiendis, videtur esse praecipuum ut instructio, examen et inquisitio de fide, vita, moribus, doctrina et prudentia promovendorum, tam accuratè, fideliter ac serio instituat, ut, omnis fallaciae fugo semoto, certo confidere valeamus, tales a nobis Christi gregi pascendo esse praepositos, quales tantum *onus angelicis* videlicet *humeris formidandum* exigit, et quales Ille expectit, Qui pro lisdem ovibus redimendis propriae vitae ac sanguini non pepercit. Et quidem in hac parte providentia dicti Concilii Tridentini minime defuit, cum statuerit ac mandaverit ut in provinciali synodo per metropolitanum habenda, praescriberetur quibusque locis et provinciis propria examinis seu inquisitionis aut instructionis faciendae forma, Romani Pontificis arbitrio approbanda, quae magis eisdem locis utilis atque opportuna esse videretur.

Sed in paucissimis locis id exequutum fuit.

§ 4. Verum neque id hactenus nisi a paucissimis factum est, neque spes est, nisi longissimo temporis spatio, ut ab omnibus fiat; atque interim, dum certa examinis sive inquisitionis ratio a provincialibus conciliis expectatur, perit uber ille fructus, qui ex tam utilibus concilii generalis decretis sperari posse videbatur et experientia ipsa docuit per tot annos a publicatione concilii praedicti elapsos,

quid in unaquaque provincia opus sit, quidque possit fieri.

Hic ideo Pontifex designat personas quibus erit committenda instructio et examen extra Curiam.

§ 5. Habita igitur cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus matura deliberatione, ac de eorum unanimi consilio et assensu, praesenti nostra perpetuo valitura constitutione, decernimus ut cum extra Romanam Curiam examen, instructio sive inquisitio faciendae erit, nemo omnino, cuiuscumque status, gradus conditionisve fuerit, inquisitionem praedictam sibi arrogare praesumat, sed integrum hoc negotium iis, qui a praedicto Tridentino Concilio designantur, apostolicae videlicet Sedis legatis seu nunciis provinciarum, aut eius de quo inquisitio fit, Ordinario, eoque deficiente, Ordinariis vicinioribus relinquatur; nisi iustis de causis, nobis aut pro tempore existenti Romano Pontifici per speciale mandatum alicui alteri hoc munus quandoque committendum esse visum fuerit. Quod si forte aliquis praedictorum consanguinitate aut affinitate usque ad tertium gradum inclusive promovendum contingeret, ut omnis suspicio carnalis affectus a tam sancto negotio repellatur, ille quidem eo casu censeatur exclusus, atque ad eum, qui proxime sequitur, hoc est, si legatus excludendus erit, ad nuncium; si nuncius, ad Ordinarium; si Ordinarius, ad viciniorum Ordinarium inquisitionis officium deferatur.

Et in Curia

§ 6. In Curia vero haec functio spectet vel ad eos cardinales, qui a nobis vel pro tempore existente Romano Pontifice designantur, vel ad cardinales earum provinciarum seu regnorum, apud nos et Sedem Apostolicam protectores, in quibus ecclesiae ipsae consistunt, si tamen ad ipsos huiusmodi vacantium ecclesiarum relatio pertinebit; quod si de episcopo vel metropolitano extra Romanam Curiam degente, ab una ecclesia ad aliam ex aliqua gravi et iusta causa transferendo agetur,

hoc minus deficientibus legato vel nuncio apostolico eius provinciae aut regni, ubi Ecclesia ipsa, a qua transfertur, sita erit, ad metropolitanum, si episcopus; ad suffraganeum vero antiquiorem residentem, si metropolitanus transferendus erit, pertinere declaramus.

Formamque instructionis et examinis praescribit.

§ 7. Deinde, quia sacrum Tridentinum Concilium, non sine magna ratione, eminentes personas et quae negotii magnitudinem probe intelligerent, ad hoc officium nominavit, declaramus et statuimus tam legatos sive nuncios quam ordinarios vel alios ab hac Sancta Sede forte delegandos, non per auditores aut vicarios aliosve ministros, sed per se ipsos, inquirendi munus exercere debere, quamvis ab huiusmodi personis aliisque viris peritis adjuvari possint. Et si praelatus inquirens, per se non posset ob locorum distantiam testes examinare circa articulum aliquem, ut legitimos natales vel aetatem aut aliquid eiusmodi, licebit ei articulum illum alteri personae in dignitate ecclesiastica constitutae subdelegare, non autem universam inquisitionem. Quod si forte contingat aliquem supradictorum legitime impediri ut per se hoc munus praestare non possit, ad alios ea cura transferetur, qui sunt ab eodem Concilio Tridentino ad hoc officium designati, ut supra dictum est, de iis qui ob consanguinitatem vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Ad haec, ut mens, eiusdem sacri Concilii recte ac fideliter debitae executioni mandetur, et tale sit examen quale requiritur in negotio tanti ponderis, declaramus ac statuimus non esse in vita ac doctrina promovendi investiganda eam rationem adhibendam, ut ab ipso promovendo articuli offerantur, ac testes producantur, sed oportere ut praelatus, qui munus inquirendi suscepit, articulos conscribat, atque ipse ex officio suo illos

(CHERUB. legit munus. R. T.)

testes vocet atque examinet, quos de rebus inquirendis sincerum ac fidele testimonium duros esse existimet. Verum, ut inquisitio praedicta facilius ac plenius perfici atque expediri queat, utile erit si praelatus, qui inquisitionem facturus est, vel a promovendo vel ab alio aliquo confici curet schedulam, in qua sint ordine descripta nomen promovendi, cognomen, patria, parentes, ordo, gradus, professio, functio, siquam is forte exercuit, loca in quibus aut theologiae vel iuri canonico operam dederit aut longo tempore versatus fuerit, denique amici ac familiares, qui tam ipsum quam parentes eius intime norint. Quod si promovendum documentum aliquod exhibere voluerit, unde ipsius aetas, gradus, dignitas, sacri ordinis, functio, officia, muneraque aut aliquid eiusmodi comprobetur, admittendum ac processui inserendum erit, modo documentum publicum seu authenticum fuerit.

Quae testes desuper recte possint.

§ 8. Illud quoque prohibendum censuimus ac expresse prohibemus ne ad testimonium dicendum de fide catholica, vita, moribus, doctrina, atque aptitudine ad regendam ecclesiam quilibet homines admittantur; sed viri tantum graves, pii, prudentes, docti, qui de qualitatibus promovendorum rectum iudicium ferre valeant, ac ut supra diximus, sincerum ac fidele testimonium dare velint. Proinde tam cognati ac nimium familiares quam inimici atque aemuli excludendi erunt. Porro testes eiusmodi, praelatus qui examen seu inquisitionem habiturus erit, seorsum ac sigillatim examinabit; et si quando iudicaverit expedire, eis ad memoriam reducet iuramentum vini, tum periurii gravitatem; eosdem etiam serio et graviter admonet ipsos reos futuros apud omnipotentem Deum eorum omnium quorum, vel committendo vel omittendo, rei erunt qui promovebuntur,

si, vel falsa narrando vel reticendo vera, in causa erunt ut homines indigni vel minus idonei eiusmodi ecclesiis praeficiantur. Diligenter etiam testium qualitates cognoscere studebit, ac potissimum quam sint ad promovendos affecti, ut inde coniciat utrum ex affectu an ex veritate testimonium dicant. Denique cum testes de qualitatibus promovendi interrogabit, dabit operam, ut quoad fieri poterit, omnia et singula, quae ad praedictam inquisitionem facere videbuntur, per ipsos exprimantur.

Qualitates probe probari debent promovendorum.

§ 9. Quamvis autem qualitates omnes promovendorum, quae in generalium synodorum decretis aliisque canonicis sanctionibus continentur, probe cognitae esse debeant iis quibus inquisitionis officium demandatum est, quales sunt: natum esse ex legitimo matrimonio atque ex parentibus catholicis, annum trigesimum iam explevisse, sacris ordinibus, saltem ante sex menses, initiatum esse, gradum doctoratus aut licentiae in theologia vel iure canonico aut certe publicum alienius academiae testimonium obtinuisse, quoad alios docendos idoneus esse declaretur, ad haec in ecclesiasticis functionibus diu esse versatum, item fidei puritate, innocentia vitae, prudentia, usu rerum, integra fama, doctrina denique praeditum esse; tamen quia circa doctrinam plures fraudes committi solent, et saepe contingit ut nonnulli, scientia vacui, de solo doctoris titulo aut privilegio gloriantur, volumus ut de eorum etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel doctoratus aut licentiae titulis et privilegiis gaudent, vel etiam a publicis academiis testimonium habuerunt, quod idonei essent ad alios docendos, nisi forte aliquorum insignis doctrina ex publica ipsorum functione notoria esset. Ita vero inquisitio facienda erit, ut quibus in locis, quanto tempore et quo fructu theologiae vel iuri-

canonico promovendus operam dederit cognoscatur. Et quoniam in quibusdam provinciis nulla sunt studia generalia, neque ullae publicae scholae, neque usus habet ut qui studiis operam navant, ullis doctoratus aut licentiae insignibus decorentur, declaramus in eiusmodi locis sufficere, si testimonio virorum gravium et sacrae theologiae vel iuris canonici peritorum constet promovendos ea scientia theologiae vel canonum vere pollere, ut idonei sint ad ea docenda, quae populum christianum scire oportet, ac muneris sibi iniungendi necessitati valeant satisfacere. Testes praeterea deponant se de scientia promovendorum certos redditos esse ex eo quod praedictos promovendos specimen suae doctrinae publice vel privatim dedisse cognoverint. Quod autem ad regulares pertinet, cum ad ecclesias cathedrales promovendi fuerint, ne fraus ulla subreperere possit in eo, quod idem Tridentinum Concilium statuit ut regulares a suis superioribus sufficientis doctrinae testimonium habeant; declaramus nomine superiorum eos dumtaxat intelligendos esse qui nullum sui Ordinis superiorem agnoscunt, sive si cuiusvis Ordinis abbates, magistri aut ministri, praepositi generales aut quarumlibet congregationum praesidentes sive definitores aut visitatores capitulum generale repraesentantes, sive alii quocumque vocabulo nominentur, et in eorum absentia ipsorum vicarii seu commissarii generales, vel in Romana Curia procuratores Ordinum aut congregationum generales in hac parte succedant. Et nihilominus praeter superiorum testimonium, qui fidem facient eiusmodi regulares ad alios docendos idoneos esse, volumus ea servari quae de iis diximus, qui publicum suae doctrinae ab aliqua academia testimonium habent; ut videlicet serio inquiratur an regulares ad cathedrales ecclesias promovendi, eos pro-

Quomodo cum regularibus promovendum.

gressus in studiis fecerint, qui in futuro antistite requiruntur.

Absolutis praedictis, et etiam simili inquisitione de statu ecclesiae, iubet professionem fieri a promovendis.

§ 10. Post inquisitionem vero de fide, vita, moribus, doctrina et prudentia promovendi, necnon informationem de statu ecclesiae aliisque necessariis rebus, quae pariter coram superius expressis praelatis, iuxta eiusdem Concilii decreta, fieri debet, professio fidei catholicae a promovendo facienda erit; quam quidem ab eodumtaxat recipiendam esse declaramus, ad quem inquisitio pertinebit, nisi forte qui professionem emissurus est, a praelato inquirente longe distet; tunc enim is praelatus ex subdelegatione inquirentis, professionem admittere debet cui promovendus vicinior erit; quod idem intelligatur de informatione de statu ecclesiae accipienda, si quando contingeret ut in alia provincia sive regno esset ecclesia, in alio promovendus. Recipiet autem praelatus professionem promovendi, praesente notario publico ac testibus, atque eam a se admissam ac receptam propriae manus subscriptione testabitur. Is quoque, qui professionem eiusmodi fecerit, in eo loco, ubi proprium nomen profitentis exprimi solet, nomen suum manu propria adscribet. Denique his peractis, notarius publico instrumento fidem faciet de professione praedicta, adhibitis testibus, ut praefertur. Ubi vero totum examen seu inquisitio de persona promovenda perfecta fuerit, ea in instrumentum publicum redacta, cum toto testimonio ac professione fidei emissa, ad hanc Sanctam Sedem, ut Concilium statuit, quam primum, clausa et obsignata in forma authentica transmittenda erit. In qua re observari volumus ut professio fidei iisdem omnino verbis descripta sit, quae in ea forma continentur, quam felicis recordationis

1. CEREB. In qua sit, loco verborum in alio. (R. T.)

Pius Papa IV, praedecessor noster, statuit observandam; et ut praelatus, qui inquisitionem, examen et inquisitionem fecit, vel per litteras separatas simul tamen cum processu mittendas, vel per subscriptionem dicti processus, significet quanta fides testibus examinatis, eorumque dictis et scripturis productis suo iudicio habenda sit, simul etiam quid de promovendo ipse sentiat.

§ 11. Processus autem sic formati et ad Curiam transmissi, a cardinale, cui proponendi munus incumbit et a tribus prioribus Ordinum cardinalibus, ut moris est, iuxta formam Concilii praedicti, subscribentur et expedientur. Volumus autem ut cardinalis relator moneat promovendum, si praesens in Curia fuerit, ut iuxta Concilium Lateranense novissime celebratum, omnes cardinales sive maiorem partem collegii adeat antequam ecclesiam proponat, ut quae a referente collega sint audituri, oculata fide, quantum ad personam promovendi attinet, cognoscere possint.

§ 12. Haec porro omnia quae de promovendis ad ecclesias cathedrales dicta sunt, ad eos etiam pertinere atque in eorum promotione servanda esse declaramus et decernimus, qui nominati, praesentati aut electi fuerint ad dignitates abbatiales, ac prioratus seu praepositatus, monasteriorum regimina aut alias regularium cuiusvis Ordinis aut etiam saecularium praefecturas, de quibus consistorialiter provideri contigerit; atque eos praesertim quibus, praeter curam et regimen monachorum aut canonicorum clericorumque, regularium vel saecularium, annexa est in populum iurisdiclio spiritualis vel temporalis, excepta tamen aetate, circa quam nihil innovamus.

§ 13. Quo vero ad doctrinam, cum generalia concilia non statuunt ut personae

Inquisitionis processus a cardinalibus prioribus Ordinum in Curia postea examinari praecipit.

Eandemque inquisitionem fieri mandat, de promovendis ad Ecclesias, de quibus consistorialiter provideri cum certis declarationibus.

De doctrina promovendarum.

ad regulares dignitates.

promovendae ad regulares dignitates, doctoratus sive licentiae gradum suscipere, vel publicum testimonium ab academia aliqua habere teneantur, et tamen aequum sit ut ea doctrina polleant, qua onus sibi imponendum sustinere valeant, declaramus et statuimus ut praelati, qui inquirendi munus suscepturi sunt, studiose ac diligenter inquirent super doctrina eiusmodi personarum, iuxta modum et formam superius praescriptam, ut nos et pro tempore futuri Romani Pontifices, habita de illis vere informatione per processum qui ab inquirente transmittetur, certo statuere ac iudicare possimus an persona promovenda vere sit talis, qualem dignitas illa, ad quam provehenda est, exigit et requirit.

Ius praesentandi vel eligendi habentes, pio hortatur ad idoneos praesentandum et eligendum.

§ 14. Hortamur vero in visceribus Domini nostri Iesu Christi, ac paterna caritate monemus eos omnes, qui ab hac sancta Sede nominandi, praesentandi vel etiam eligendi futuros episcopos vel abbates ius habent, ut serio apud se cogitent quanti momenti sit hoc negotium, ex quo salus animarum, tranquillitas reipublicae, incolumitas religionis, propagatio fidei, aliaque permulta et maxima bona dependent. Illud etiam saepe et saepius ad mentem revocent, quod sancta Tridentina Synodus admonet, nihil se ad Dei gloriam et populorum salutem utilius posse facere, quam si bonos pastores et ecclesiae gubernandae idoneos promoveri studeant, eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores et ecclesiae magis utiles ipsi iudicaverint, non quidem precibus vel humano affectu aut ambientium cupiditatibus, sed eorum exigentibus meritis, praefici diligenter curaverint. De nominandis vero, praesentandis vel eligendis ad regulares dignitates, praeter ea quae superius observanda esse declaravimus, illud quoque paternis his nostris horta-

tionibus et monitionibus adiiciendum censuimus, ut nominationis, praesentationis vel electionis ius habentes, eos eligere studeant, atque omnino conentur, qui non modo eundem ordinem sint ante professi, sed in eodem etiam satis diu laudabiliter versati, neque enim decet ut magistri aliorum esse incipiant, qui non fuerint ante discipuli; et subditis imperare praesumant qui prius non didicerint superioribus obedire.

§ 15. Eos denique, qui vel examinando et inquirendo, vel testimonium ferendo, operam suam in hac re praestabunt, serio admonemus, ut ea fide ac diligentia in negotio tanti momenti versentur, ut a Deo et a nobis laudem pro bono opere expectare valeant.

Nulli ergo, etc.

Datum Romae in Monte Quirinali, anno Incarnationis dominicae MDXCI, idibus maii, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 15 maii 1591, pontif. an. I.

XVIII.

De Immunitate ecclesiarum, quibusdam exceptis casibus, inviolabiliter observanda.

Gregorius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Cum alias nonnulli praedecessores nostri, et praesertim felicitis recordationis Sixtus Papa quartus, necnon Pius etiam quartus, sancto zelo ducti, diversas facultates et indulta extrahendi, etiam in casibus quibusdam a iure non permissis, ex ecclesiis criminosos et delinquentes, compluribus saecularibus principibus eorumque curiis, et magistratibus, sub va-

1 Ad quod habes etiam dispositionem Concilii Tridentini Sess. XXV, cap. XX, et Bullam x Joan., XVII *Ex parte*, tom. IV, pag. 250.

Inquisitores praedicta ad diligenter exequendum monent.

Sanctio poenalis.

Sixtus IV et Pius IV certis casibus permisserunt extrahi criminosos ab ecclesiis.

Sed saecularium principum ministri dicta facultate abusi sunt, et mala hic enumerata evenierunt.

riis modis et formis, concesserint, prout in illis plenius continetur.

§ 1. Experientia postmodum docuit, tum ob diversitatem et differentiam huiusmodi indultorum, tum quia plerique eorumdem principum ministri, ex hoc ipso illa diversimode, etiam latius, quam parerat, et ad suum libitum interpretandi occasionem arripuerunt, illisque abuti coeperunt, subortam esse non mediocrem in aliquibus locis libertatis et immunitatis ecclesiasticae perturbationem et confusionem; alibi vero, ne ipsos quidem laicos indultis huiusmodi uti voluisse aut potuisse, quod populis, inveterata erga ecclesias reverentia devotis et assuetis, scandali potius quam quietis occasionem praebere. Illud etiam absurdum saepe numero sequutum est, ut infimae interdum conditionis laici, non modo iuris, sed etiam litterarum penitus ignari et imperiti, dum quasi potestates aut ministri curiae saecularis in aliquo castro aut oppidulo iurisdictionem exercebant, facultatum et indultorum huiusmodi limites longe excesserint, eaque suo arbitratu in sensus minus rectos, et ab intentione concedentis omnino alienos, detorserint, et illorum praetextu quicquid sibi in mentem venit, attentare praesumpserint, in grave iurisdictionis et immunitatis ecclesiasticae praedictum, locorum et personarum divino cultui dicatarum contemptum, ipsius divinae maiestatis offensam et scandalum plurimorum. Quare pro commisso nobis a Domino pastoralis officii munere, praedictis absurdis et scandalis obviare, ac differentias huiusmodi ad uniformem regulam reducere, omnemque dubitanti ac perperam interpretandi occasionem dilucida declaratione submovere, abusus tollere, et ne ecclesiastica iura plane conculcentur et negligantur, opportune providere decrevimus, prout etiam dictus Sixtus praedecessor noster

iisdem de causis motus statuere decreverat, licet morte praeventus hoc adimplere nequiverit; ita tamen ut, quando praesens temporum calamitas et nimia, quae iam invaluit, perversorum hominum malitia id exposcit, aliquid etiam ad terrorem delinquentium et ad coercenda illorum facinora, ultra id quod prisca illa maiorum nostrorum disciplina et vera sacrorum canonum norma praescripserat, in quibusdam casibus congrua moderatione adhibita, permittamus.

§ 2. Hac itaque nostra perpetuo valitura constitutione, omnia et quaecumque privilegia, indulta et gratias, tam praedictum Sixtum ac Pium quartum quam alios quoscumque nostros praedecessores aut nosmetipsos, Sedem Apostolicam eiusve legatos, super abducendis vel extraendis ab ecclesiis, monasteriis, sacellis, domibus regularibus et saecularibus locisve sacris aut religiosis, aliasque in casibus a iure permissis, hominibus certorum tunc expressorum vel non expressorum criminum reis, aut fraudolentis decoctoribus, etiam in odium certorum delictorum, et pro bono, pace et quiete publica, et ex causis urgentissimis ac necessariis et aequipollentibus casibus in iure expressis, atque ex paritate, identitate aut maioriore rationis extensis, perpetuo vel ad certum nondum elapsum tempus, seu ad vitam alicuius principis, aut beneplacitum, seu alias quomodolibet concessa, etiam iteratis aut multiplicatis vicibus approbata et innovata ac usu recepta, litterasque apostolicas sub plumbis aut in forma brevis seu alias quomodocumque desuper confectas, quarum tenores hic haberi volumus pro expressis ac de verbo ad verbum insertis, sublata penitus omni differentia, ita ad unam tantum formam reducimus et moderamus.

Hic itaque Pontifex huiusmodi facultates revocat, et immunitatem ecclesiarum praecipit observari.

1 CHERUB. aptius legit *vetus* (R. T.)

Certos tam casus hic expressos excipit, in quibus laici delinquentes curiae saeculari requirenti remitti debent.

§ 3. Ut laicis, ad ecclesias locaque sacra et religiosa praedicta confugientibus (si fuerint publici latrones viarumque grassatores, qui itinera frequentata vel publicas stratas obsident, ac viatores ex insidiis aggrediuntur, aut depopulatores agrorum, quive homicidia et mutilationes membrorum in ipsis ecclesiis earumve caemeterijs committere non verentur, aut qui proditorie proximum suum occiderint, aut assassinii vel haeresis aut laesae maiestatis in personam ipsiusmet principis rei), immunitas ecclesiastica non suffragetur. Sed universis et singulis venerabilibus fratribus nostris patriarchis, primatibus, archiepiscopis, episcopis caeterisque ecclesiarum et monasteriorum praelatis, tam saecularibus quam civisvis Ordinis regularibus, districte praecipiendo mandamus et praecipimus ut laicos in casibus praedictis delinquentes, ad eorum ecclesias, monasteria, domos et alia loca supradicta sacra seu religiosa respective confugientes, et in eis se recipientes atque morantes, qui praedicta delicta eorumve aliquod iudicio suo commisisse videbuntur, quando a curia saeculari fuerint requisiti, et quilibet eorum fuerit requisitus, ministris et officialibus curiae saecularis, absque irregularitatis nota aut alicuius censurae ecclesiasticae incursu, tradi et consignari eurent et faciant, et quilibet eorum curet et faciat.

At curia saecularis absque licentia iudicis ecclesiastici actio, nullo accipiat.

§ 4. Ne autem curiae saecularis praedictae ministri facultate illos per se et propria auctoritate extrahendi et abducendi sibi olim, ut praefertur, attributa et per praesentes revocata, abutantur, volumus dictaque auctoritate decernimus et declaramus ut curia saecularis eiusque iudices et officiales, ab ecclesiis, monasteriis locisque sacris praedictis laicum aliquem ut praefertur delinquentem, in nullo ex casibus supradictis, sine expressa licentia episcopi vel eius officialis, et cum

interventu personae ecclesiasticae ab eo auctoritatem habentis, ad quos solos et et non alios episcopos inferiores, etiamsi alii ordinarii sint, aut nullius dioecesis aut conservatores, ab hac Sede specialiter vel generaliter deputati, praedictam licentiam dandi, facultas pertineat; occurrente autem casu in loco exempto et nullius dioecesis, tunc ad episcopum viciniorem devolvatur haec cognitio, et non ad alios; capere, extrahere aut incarcerare non possint, nisi eo casu quo ipse episcopus et dictae personae ecclesiasticae requisitae illos in delictis superius expressis culpabiles tradere, aut capturae et carcerationi intervenire et assistere recusaverint; tuncque, reverentiae ecclesiae et locis sacris debitae memores, praedictos delinquentes, minori quo id fieri poterit cum scandalo et tumultu, extrahere eurent.

§ 5. Quodque delinquentes laici praedicti, postquam, ut praefertur, ab ecclesiis locisque sacris extracti et capti fuerint, ad carceres curiae ecclesiasticae reponi, et inibi sub tuto et firmo carcere ac opportuna custodia, data illis, si opus fuerit, per curiam saecularem, detinere debeant, nec inde extrahi, curiaeque saeculari praedictae consignari nec tradi possint, nisi cognito prius per episcopum, seu ab eo deputatum, an ipsi vere crimina superius expressa commiserint; tuncque demum de mandato episcopi per iudicem ecclesiasticum curiae saeculari, quacumque appellatione posposita, consignentur.

§ 6. De crimine vero haeresis cognitio ad forum ecclesiasticum tota pertineat, neque in ea curia saecularis se quoquomodo intromittat.

§ 7. Sicuti etiam prohibemus ne contra ecclesiasticas personas, saeculares aut cuiusvis Ordinis vel militiae, etiam Sancti Ioannis Hierosolymitani, regulares, quoquomodo, etiam vigore praedictorum

Sed ecclesiasticus praeceptus non debeat ab carcere rari, aliquod ex criminalibus exceptis committit.

Crimine haeresis, cognitio totaliter ad forum ecclesiasticum.

Et omnium personarum regularium in eodem casu.

Contravenientes poenas hic enarratas incurrunt.

Quoslibet suae Palat. etc.

Quoslibet de regatione.

privilegiarum, indultorum aut concessionum, quae omnia ad terminos iuris per praesentes reducimus, procedant aut se intromittant, illasve ab ecclesiis, monasteriis, domibus locisque sacris aut religiosis, etiam in casibus in hac constitutione expressis, extrahere, abducere, capere, carcerare aut cognoscere de criminibus ad forum ecclesiasticum pertinentibus, alias, quam de iure et per privilegia eisdem Ordinibus aut militiis concessa permittitur, quomodolibet praesumant.

§ 8. Quod si quis, quacumque dignitate et auctoritate praeditus, praemissorum aut alio quovis praetextu, quicquam praeter aut contra huius nostrae constitutionis tenorem attentare praesumpserit, declaramus eum ipso facto censuras et poenas easdem incurrere, quae contra libertatis, iuris et immunitatis ecclesiasticae violatores per sacros canones et conciliorum generalium nostrorumque praedecessorum constitutiones sunt promulgatae.

§ 9. Sicque per quoscumque iudices, ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici auditores et S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate, in quavis causa et instantia, iudicari et diffiniri debere; necnon irritum decernimus et inane si secus super his per quoscumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 10. Non obstantibus praemissis, tam Sixti et Pii IV quam aliorum quorumcumque praedecessorum nostrorum litteris apostolicis, privilegiis, indultis et facultatibus, quibusvis personis, etiam imperiali, regia, ducali aut alia quavis dignitate et auctoritate fulgentibus, aut rebus publicis, dominiis, regnis, provinciis, civitatibus, terris et locis, eorumve curiis,

parlamentis, senatibus, consiliis, communitatibus, universitatibus, collegiis aut praesidentibus, proregibus, gubernatoribus, locatenentibus, vicariis, potestatibus aliisque magistratibus, officialibus, ministris aut consiliariis, ex praedictis vel aliis etiam gravioribus et urgentioribus causis; tam illorum intuitu et contemplatione, sive ad eorum preces et instantiam, quam etiam motu proprio et ex certa scientia, deque apostolicae potestatis plenitudine, ac per modum statuti et legis perpetuae, etiam in vim contractus, et fratrum nostrorum consilio, sub quibuscumque tenoribus et formis, et cum quibusvis praeservativis, restitutivis, mentis attestativis, derogatoriis derogatoriis, aliisque validissimis, efficacissimis et insolitis clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, etiamsi inibi caveatur expresse quod illis, nisi sub certis modis et formis, et nisi de expresso eorum consensu, ad quorum favorem concessae fuerint, derogari possint; et aliter factae derogationes nullius sint roboris vel momenti, et alias quomodolibet concessis etiam saepius approbatis et innovatis. Quae omnia et singula ac illorum tenores pro expressis habentes, quatenus praemissis in aliquo adversentur, aut plures quam superius expressos casus contineant, auctoritate et tenore praemissis omnino ac perpetuo tollimus et abrogamus, ac ad terminos praesentis constitutionis, quoad superius descripta dumtaxat, reducimus, et nolimus cuiquam de coetero suffragari, et qualibet alia dictae Sedis indulgentia generali vel speciali, per quae praesentibus non expressa vel ad verbum non inserta effectus earum quomodolibet valeat impediri.

§ 11. Ut autem praesentes litterae ad omnium notitiam facilius deducantur, mandamus illas in valvis S. Ioannis Lateranensis et Principis Apostolorum ha-

Publicationem huius constitutionis demandat.

silicarum de Urbe, necnon Cancellariae Apostolicae de more affigi et publicari, earum etiam exemplis inibi affixis et dimissis; ac post publicationem huiusmodi volumus et decernimus ut omnes et singulos, quos concernunt et concernent in futurum, perinde arceant et afficiant ac si eorum cuilibet personaliter intimatae fissent. Earumdem vero praesentium transumptis, etiam impressis, notarii publici manu subscriptis, eandem fidem in iudicio et extra illud, ubique gentium et locorum, haberi volumus, quae eisdem originalibus litteris haberetur, si essent exhibitae vel ostensae.

Sanctionem poenalem adicit.

§ 12. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae moderationis, praecepti, mandatorum, decretorum, reductionum, declarationum, prohibitionis, sublationis, abrogationis et voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli apostolorum Eius se noverit incursum.

Datum Romae in Monte Quirinali, anno Incarnationis Dominicae MDCXI, nono kalendas iunii, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 24 maii 1591, pontif. an. I.

XIX.

Inhibetur concionatoribus regularibus Cremonen. ne absque licentia episcopi populum hortentur ad eleemosynam¹.

Gregorius Papa XIV,
ad futuram rei memoriam.

Regulares praetextu suorum privilegiorum, inconsulto episcopo, populum ad eleemosynam hortantur.

§ 1. Reminiscimur dum ecclesiae Cremonensi, aequam ad summi apostolatus apicem divina dispositione assumpti fuimus, ex concessione apostolica praesessimus, nonnullos diversorum Ordinum re-

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

gulares in civitate et dioecesi Cremonensi degentes, praetextu privilegiorum ipsis Ordinibus concessorum a Sede Apostolica, aut antiquae consuetudinis vel alias, in suis concionibus personas aut loca pia, quae ipsi vellent, aut etiam se ipsos vel suos fratres, ut ad eorum necessitates sublevandas christifideles eleemosynas conferant, etiam sine licentia episcopi Cremonensis pro tempore existentis, seu eius vicarii in spiritualibus generalis, commendare, ac fideles ipsos ad elargiendas eleemosynas personis aut locis eiusmodi posse monere, et hortari praetendere; quod quidem in episcopalis auctoritatis iniuriam tendere manifestum est, cum et pauperum cura et eleemosynarum distributio ad proprium cuiusque loci episcopum praecipue pertineat.

§ 2. Quare nos, huiusmodi abusum a dicta civitate, quam praecipua dilectione complectimur, tollere volentes, universis quoruncumque Ordinum et militiarum regularibus ac etiam saecularibus, quantumlibet exemptis, et quibuscumque privilegiis, immunitatibus et exemptionibus munitis, nunc existentibus et qui imposterum quocumque tempore fuerint, auctoritate apostolica, tenore praesentium, sub nostrae et Sedis Apostolicae indignationis et interdicti ipso facto incurrenda poena perpetuo prohibemus atque interdicimus ne in civitate et dioecesi praedicta ullo unquam tempore personas aut pia loca (praeterquam ab episcopo Cremonensi aut eius vicario in spiritualibus generali in civitate nominata, et extra eam in dioecesi a parrocho illius loci commendare, nec pro eis collectas eleemosynarum facere seu fieri curare quoquomodo audeant vel praesumant; sed neque personas ab ipso episcopo vel eius vicario ad colligendas eleemosynas in ipsorum regularium vel saecularium quomodolibet exemptorum ecclesiis deputatas, quomi-

Facimus, obsequium velat Gregorius.

nus illas colligere et sibi consignari facere libere valeant, quoquomodo impediant vel perturbent.

Potestatem episcopo facit inobedientes puniendi.

§ 3. Quod si secus a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, episcopus Cremonensis pro tempore existens aut eius vicarius in eum, pro qualitate culpa, severe animadvertere valeat.

Derogat e in- trariis.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis; ac ecclesiarum et ordinum huiusmodi, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eisdem ecclesiis et ordinibus eorumque superioribus et personis in genere vel in specie ac alias in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis et approbatis. Quibus omnibus, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Episcopum monet, ut regularibus semel in anno id concedat.

§ 5. Monemus tamen ipsum episcopum eiusque vicarium ut saltem semel in anno cuilibet concionatori regulari licentiam concedat colligendi eleemosynas pro suo monasterio loci, in quo praedicat, si illud vere indigere cognoverit.

Datum Romae in Monte Quirinali, sub annulo Piscatoris, die XXIV maii MDCXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 24 maii 1591, pontif. an. I.

XX.

Constitutiones collegii germanici de Urbe non obligant rectorem et collegiales ad ipsarum observantiam sub gravi, nisi in his tantum, quae ex sui natura peccatum includunt¹.

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

Gregorius Papa XIV,

ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.
Expedit interdum ea, quae per Romanos Pontifices, licet originis suae initio provido consilio statuta sunt, ad conscientiarum scrupula removenda aliquantulum moderari.

§ 1. Sane cum alias felicis recordationis Gregorius Papa XIII, praedecessor noster, ad felicem directionem et prosperum gubernium collegii Germanici de Urbe a se pridem erecti, illiusque alumnorum superiorumque et aliorum ibi degentium provida consideratione prospiciens, nonnullas regulas, constitutiones et ordinationes illius collegii regimen concernentes per suas litteras kalendis aprilis, pontificatus sui anno XII, datas ediderit, quas in virtute sanctae obedientiae et sub obtestatione divini iudicii, conscientiam quoque ipsius collegii rectoris desuper onerando observari praecepit, ac alias prout in ipsis litteris plenius continetur:

Gregorius XIII constitutionum observantiam mandavit sub obtestatione divini iudicii.

§ 2. Cumque, sicut accepimus, ex hoc tam in superiorum quam subditorum mentibus scrupulus generetur, ne omnia in dictis litteris contenta, quae plurima sunt et minima, ad peccati poenam obligent:

Scrupulum exortum an singulae sub peccati poenam obligent.

§ 3. Nos omnem, super praemissis dubitandi materiam praecidere, simulque conscientiarum rectoris et collegialium personarum dicti collegii securitati consulere volentes, ac litterarum praedictarum tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, motu proprio et ex certa nostra scientia, per praesentes apostolica auctoritate decernimus et delaramus, praeceptum et verba praedicta ac alia in eisdem litteris contenta ad peccati poenam, nisi in his tantum, quae ex sui natura peccatum inducunt, minime obligare: neque ipsius Gregorii praedecessoris voluntatis fuisse ipsos superiores et subditos ex his peccati poenam incurrere,

Declaratio de qua in rubrica.

sed eo pacto constitutionum et ordinationum praedictarum observantiam arctiori studio illis commendare, sicque deinceps ab omnibus interpretari debere.

Obstantia tollit.

§ 4. Non obstantibus praedictis litteris, ac aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac dicti collegii statutis et consuetudinibus, etiam iuramento et apostolica vel alia confirmatione roboratis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Hortatur laudem a dicta sum constitutionum servandam.

§ 5. Hortamur autem in Domino eosdem rectorem, superiores et collegiales personas collegii praedicti, ut huius declarationis praetextu, ordinationum praedictarum observantiam nec ullatenus relaxent, neque minori quam antea studio complectantur.

Datum Romae in Monte Quirinali, sub annulo Piscatoris, die XXIX maii MDXCI, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 20 maii 1591, pontif. anno 1.

XXI.

Moderatio constitutionis a Sixto V editae contra abortum quovis modo procurantes et eorum complices 1.

Gregorius episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam

Causa hominum dicitur.

Sedes Apostolica pia mater, assidue sentiens ponderis sibi incumbentis in procuranda salute animarum, pretioso Christi Domini sanguine redemptarum, gravitatem et magnitudinem, in re tanti momenti, ut par est, magis in dies sollicita, eundemque optimum finem semper ante oculos propositum habens, nihil unquam intentatum praetermittit eorum quae ad fidelium animas in viam salutis dirigendas iudicat pertinere. Quare nemini mirum videri debet, si interdum quidem

1 Constitutionem cxxxv Sixti V quae incipit: Effraenatam, vide superius pag. 39.

contumacium fidelium audaciam poenarum severitate deterret. Rursus eisdem, si ad cor redire velint, et peccati veniam humiliter exposcere, maternum aperit sinum, viamque ad poenitentiam eis sternit faciliorem, ac mansuetudine congrua rigorem temperat, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Sixtus V contra abortum procurantes edidit bullam in nota ad rubricam citatam.

§ 1. Dudum siquidem felicitis recordationis Sixtus Papa V, praedecessor noster, iustitiae zelo accensus, contra procurantes abortum foetus, tam animati quam inanimis, eiusque gravissimi sceleris participes et adiutores, necnon contra eos qui mulierum foecunditatem impedirent, et sterilitatis potiones seu venena praebere, constitutionem edidit, sub dat. iv kalendas novembris, pontificatus sui anno tertio, per quam, ultra diversas spirituales et temporales poenas, etiam inter alia excommunicationis sententiam contra eos promulgavit, sibi et successoribus suis tantum absolvendi facultatem reservavit, prout in eadem constitutione plenius continetur.

quam hoc Pontifex moderatur quo ad reservationem in absolutis abortum foetus innotuit.

§ 2. Cum igitur postmodum experientia docuerit, ex remedio huiusmodi non eam quae sperabatur utilitatem et fructum provenisse, verum potius multis satanae malitia ad peccandum inductis, difficiliori, ob soli Sedi Apostolicae reservatam absolvendi facultatem, reddito ad poenitentiam aditu, eos a nefariis huiusmodi flagitiis perpetrandis non solum non retraxisse, sed etiam plurimorum sacrilegiorum gravissimorumque peccatorum et scelerum occasionem dedisse; nos propterea, animadvertentes gladium ecclesiasticae disciplinae, praesertim quoad censuras et poenas spirituales, ita exercendum esse ut ad medicinam tendat, non ad perniciem animarum, aeternumque Pastorem, Cuius vices in terris gerimus, quantum, divina eius gratia adiutrice, possumus, imitari volentes, Qui venit ani-

mas hominum salvare, non perdere, neminique, quantumcumque graviter et enormiter deliquerit, viam salutis praecusit, quin potius ad eam assequendam copiosa remedia adhibuit, ac nobis reliquit; et simul utilius censes, ubi nec de homicidio nec de animatu foetu agitur, poenas non imponere duriores iis quae per sacros canones et leges prophanas sunt inflictae; habita super hoc cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus, super negociis et consultationibus episcoporum deputatis, matura deliberatione, de eorum consilio, constitutionem praedictam sic duximus moderandam, ut a peccato et excommunicatione contra personas ibi expressas lata, tam quoad eos qui hactenus deliquerunt, quam quoad illos qui post nostram constitutionem in eisdem casibus deliquerint, quilibet presbyter, tam saecularis quam cuiusvis Ordinis regularis, ad christifidelium confessiones audiendas, et ad hos casus specialiter per loci Ordinarium deputatus plenam et liberam in foro, conscientiae tantum absolvendi habeat facultatem, eandem prorsus quam idem Sixtus praedecessor sibi ac suis successoribus reservavit.

Et etiam quod procurantes abortum foetus innotuit.

§ 3. Quo vero ad poenas procurantium abortum foetus inanimis, aut exhibentium mulieribus vel summentium venena sterilitatis, aut quocumque modo auxilium vel consilium eis dantium, in praedicta constitutione contentas, constitutionem praefatam, in ea parte ubi de his agit, ad terminos iuris communis ac sacrorum canonum et Concilii Tridentini dispositionem, auctoritate apostolica, tenore praesentium, tam quoad praeterita quam quoad futura, perpetuo reducimus, perinde ac si eadem constitutio in huiusmodi parte nunquam emanasset.

Clausulae de rogatorie.

§ 4. Non obstantibus eadem praedecessoris nostri constitutione, quam quoad

reliqua omnia, praeter contenta in hac nostra constitutione, in suo robore omnino permanere volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Exemplorum fides.

§ 5. Volumus autem ut praesentium transumptis, notarii publici manu subscriptis, et sigillo praelati ecclesiastici munitis, eadem prorsus fides habeatur in iudicio et extra illud, quae eisdem originalibus haberetur, si forent exhibitis vel ostensis.

Sanctio poenalis.

§ 6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum moderationis, reductionis et voluntatum infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac Beatorum Petri et Pauli apostolorum Eius se noverit incursum.

Datum Romae in Monte Quirinali, anno Incarnationis Dominicae MDXCI, pridie kalendas iunii, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 31 maii 1591, pontif. an. 1.

XXII.

Restitutio partis gabellae super esculentis et poculentis in urbe Neapolitana clero saeculari et regulari eiusdem civitatis 1.

Gregorius Papa XIV, ad futuram rei memoriam.

Prosemmum.

Decet Romanum Pontificem ecclesiasticam immunitatem illaesa conservare.

Sixtus partem gabellae de qua in rubrica tenore Apostolicae litterae...

§ 1. Proinde cum, sicut accepimus, permissu superiorum pontificum praedecessorum nostrorum in civitate Neapolitana, ad evitandas fraudes, quae in solutione gabellae super esculentis et poculentis ibi exigi solitae committi possunt, gabella huiusmodi etiam a personis ecclesiasticis saecularibus et regularibus eiusdem civi-

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

tatis solvi; sed pro immunitate ecclesiastica conservanda, portio gabellae praedictae clericum et regulares utriusque sexus dictae gabellae seu alios ad id deputatos restitui consueverit, ea tamen portio saepe per Romanos Pontifices alicui pio loco specialiter et ad tempus applicari et concedi solita, novissime per felicis recordationis Sixtum Papam V, praedecessorem nostrum, Camerae nostrae Apostolicae pro resolutione palatii in dicta civitate pro habitatione nuncii apostolici ab ipsius Camerae ministris Sixti praedecessoris praedicti mandato empti, et aliis ipsius Camerae usibus applicata extiterit.

§ 2. Nos, cleri et regularium utriusque sexus personarum dictae civitatis indemnitati consulere cupientes, ac concessionem quascumque per praedecessores nostros Romanos Pontifices, et nominatim Sixtum praedictum, cuius loco pio et Camerae Apostolicae praedictae factas, cassantes et revocantes, motu proprio et ex certa nostra scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine, portionem dictae gabellae posthac in perpetuum, tam clero dictae civitatis quam regularibus utriusque sexus, inter eos pro rata eos tangente distribuenda, restitui et per ipsos tantum percipi omnino debere volumus, decernimus et statuimus.

§ 3. Mandantes propterea exactoribus seu deputatis dictae gabellae, aliisque, ad quos spectat et in futurum spectabit, ut portionem gabellae huiusmodi clero praedicto et regularibus seu ab eis deputatis annualim restituant et persolvant, seu restitui et persolvi faciant.

§ 4. Thesaurario vero nostro generali et aliis Camerae praedictae ministris, ne ulterius in exactione dictae portio gabellae se intromittant, sed ipsis clero et regularibus, ut praefertur, restitui permittant.

§ 5. Quocirca venerabili fratri archie-

piscopo Neapolitano, et dilecto filio nostro et Apostolicae Sedis in regno Neapoli nuncio nunc et pro tempore existentibus per praesentes committimus et mandamus quatenus ipsi, vel eorum alter, per se vel alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque solemniter publicantes, ac clero et regularibus fratribus in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra portionem huiusmodi gabellae eis, ut praefertur, restitui et assignari, ac inter eos pro rata distribui, prout antea distribui consueverat, aliasque eos praemissorum effectu pacifice frui et gaudere, non permittentes eos desuper a quoquam quomodolibet indebite molestari. Contradictores per censuras ecclesiasticas aliasque opportuna iuris et facti remedia, quaecumque appellatione posposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 6. Non obstantibus nostra de non tollendo iure quaesito, ac felicis recordationis Pii Papae IV de similibus vel dissimilibus gratis in Camera Apostolica registrandis, et insinuandis, ita ut praesentes litterae, etiamsi nullo umquam tempore in dicta Camera insinuentur et registrentur, nihilominus perpetuo valeant, plenamque roboris firmitatem obtineant; ac aliis quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et statutis, et consuetudinibus, etiam, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae in Monte Quirinali, sub annulo Piscatoris, die vii iunii mdcxci, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 7 iunii 1591, pontif. an. 1.

Exequutores
huius constitu-
tionis deputat.

Gregorius
clero saeculari
et regulari re-
stituit.

Exactoribus
mandat exequu-
tionem huius-
modi restituo-
nis.

Camerae Apo-
stolicae mini-
stris prohibet
quominus in hac
exactione se in-
gerant.

ostendit

XXIII.

Concessio usus bireti rubri S. R. E. Cardinalibus ex Ordinibus regularium assumptis.

Facti series. Sanctissimus D. N. Gregorius PP. XIV vocavit ad Sedem dominos cardinales, eisque proposuit de concedendo usu rubri bireti DD. Cardinalibus ex Ordinibus regularium assumptis, et sententias eorum audivit die xxvi aprilis mdcxci, Romae apud S. Petrum in consistorio secreto.

Postea die dominico ix iunii, festo Sanctissimae Trinitatis, Sanctissimus D. N. Romae in aedibus Hortorum Quirinalium, antequam descenderet ad Ss. Apostolorum proximam basilicam ad capellam celebrandam, dedit rubra bireta infrascriptis DD. Cardinalibus ex Ordinibus regularium, quae perpetuo deferrent more aliorum, habitu in caeteris nihil immutato. Cardinales hi fuere.

Nomina Car-
dinalium qui
dictum biretum
receperunt.

Frater Michael, Alexandrinus, ex Ordine Praedicatorum.

Frater Hieronymus, Asculanus, ex Ordine Praedicatorum.

Frater Constantius, Sarnanus, ex Ordine Minorum Conventualium.

Frater Gregorius de Montelparo nuncupatus, ex Ordine Eremitarum Sancti Augustini.

XXIV.

Concessio nonnullorum privilegiorum et indulgentiarum abbatibus, personis et collegio iudicum Cremonensium.

† De materia Cardinalium, vide in Constit. Lxxvi, Sixti V: *Postquam*, tom. iv, pag. 808.

† Ex Regest. in Secret. Brevium.

Bull. Rom. Vol. IX

55

Dilectis filiis, abbatibus et collegio iudicum Cremonensium

Gregorius Papa XIV.

Dilecti filii, salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Dum vestram pietatem, religionem et praecipuam in nos et Apostolicam Sedem observantiam, nostramque vicissim erga vos paternam charitatem ex diurno usu, dum in minori officio constituti isti ecclesiae Cremonensi praefuimus, ortam et auctam grata mente recolimus, et nonnulla, quae isti collegio decorem et dignitatem allatura videntur, vobis concedenda duximus.

§ 2. Vos igitur, vestra sponte ad virtutum gloriam currentes, honoribus et privilegiis decoratos alacriores reddere cupientes, motu proprio, non ad vestram aut alicuius vestrum instantiam, sed ex certa scientia ac matura deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, vos universos et singulos condignis honoribus decorare volentes, collegii vestri personas praesentes et futuras in perpetuum et vestrum singulos, ex nunc Sacri Palatii Apostolici et Aulae Lateranensis comites atque auratae militiae equites creamus, facimus et deputamus, ac aliorum Palatii et Aulae comitum auratae militiae equitum huiusmodi numero et consortio favorabiliter aggregamus, et aliis comitum et equitum huiusmodi nec non gentilitiis insignibus domus nostrae huiusmodi simpliciter vel compositis, si et prout vobis illis uti placuerit, decoramus.

§ 3. Vobisque ac vestrum singulis etiam in perpetuum, ut omnibus et singulis privilegiis, praerogativis, exemptionibus, favoribus, gratis et indultis, quibus alii Palatii et Aulae comites et militiae auratae huiusmodi equites de iure et consuetudine aut alias quomodolibet utuntur,

Huiusce collegii erga se et S. Sedem amorem commendat

Singulos iudices Lateranenses comites creat.

Eisque Lateranensium comitum concedit privilegia.

potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere poterunt quomodolibet in futuro, citra tamen facultates et exemptiones a Concilio Tridentino sublatas, pariformiter et absque ulla prorsus differentia, uti, potiri et gaudere.

§ 4. Ac quoscumque notarios et tabelliones publicos extra Romanam Curiam, de licentia episcopi, recepto prius ab eis solito iuramento, creare et instituere; ac eosdem de notariatus et tabellionatus officii huiusmodi per pennam et calamare, ut moris est, investire.

§ 5. Atque, pro felici istius collegii regimine et administratione, statuta, ordinationes et decreta quaecumque sacris canonibus et Concilii Tridentini decretis non repugnancia condere et condita alterare, revocare et annullare, aliaque de novo et quotiescumque vobis opportunum videbitur, edere, quae postquam edita et condita fuerint, ut praefertur, ex nunc prout ex tunc et e contra, auctoritate apostolica praedicta, tenore praesentium, perpetuo confirmamus et approbamus.

§ 6. Atque ut, pro istius collegii eiusque personarum, honorum, privilegiorum et iurium quorumcumque defensione, unum vel plures ex S. R. E. cardinalibus in eiusdem collegii protectorem vel protectores eligere et deputare valeatis, qui sic electus seu electi, si munus protectoris huiusmodi acceptare voluerint, ex tunc apostolica auctoritate confirmati censeantur, facultatem concedimus et indulgemus.

§ 7. Ac insuper omnibus et singulis doctoribus, qui in vestrum collegium deinceps admittentur, die quo in collegium ipsum admittentur, si vere poenitentes et confessi Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumpserint, plenariam; et vobis item universis et singulis bis quolibet anno in perpetuum iis diebus, quos episcopus Cremonensis pro tempore assi-

gnaverit, si collegialiter congregati ipsius episcopi missae interfueritis, et vere poenitentes et confessi Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum de manibus ipsius episcopi sumpseritis, plenariam omnium peccatorum indulgentiam et remissionem concedimus et elargimur.

§ 8. Comessationes autem, quae die admissionis alicuius doctoris in dictum collegium fieri consueverant, omnino improbamus, et sub poena nullitatis praesentium gratiarum, penitus tollimus et prohibemus; munera vero seu xeniola, quae doctoribus dari solent, permittimus.

§ 9. Non obstantibus apostolicis ac in provincialibus synodalibusque conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus; ac dicti collegii statutis et consuetudinibus, etiam iuramento et confirmatione apostolica vel alia firmitate roboratis; caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae in Monte Quirinali sub annulo Piscatoris, die XXII iunii MDCXI, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 22 iunii 1591, pontif. an. I.

XXV.

Prohibet quominus in hospitali Annunciantae Neapolis puellae non expositae extraneaeque mulieres recipiantur.

Gregorius Papa XIV, ad perpetuam rei memoriam.

Sollicitudo ministerii pastoralis, quo omnium fidelium, praesertim Christi pauperum, curam gerimus, nos inducit ut ea, quae in locis piis quibuscumque pro pauperibus a propriis parentibus derelictis nutriendis et alendis pie institutis, cum eorundem pauperum detrimento et foundationum alteratione incommoda inferunt,

Ex Regest. in Secret. Brevium

Auctoritatem impertitur notariis creando;

Statuta pro collegii gubernio condenda;

Sibi que unum ex cardinalibus in protectorem eligendi;

Indulgentiam pro die admissionis alicuius doctoris concedit.

Comessationes autem fieri vetat.

Obstantibus derogat.

Exor. locum

quantum nobis ex alto conceditur, opportunis remediis compescamus et removeamus, prout fidelium vota deposcunt, et nos conspiciamus in Domino salubriter expedire.

§ 1. Sane dilecti filii moderni magistri, gubernatores et officiales hospitalis Beatae Mariae Annunciantae nuncupatae Neapolitanensis nobis nuper exponi fecerunt quod, cum inter alia fere innumera pietatis et charitatis opera, quae erga Christi pauperes in dicto hospitali exercentur, illud potissimum vigeat, quod in recipiendis nutriendisque repositis ibidem infantibus, quorum numerus ibidem maximus existere perhibetur, ita quod, quamvis in reliquis omnibus pauperibus praedictis optime consulatur, nihilominus ad hoc in primis recipientes Christi fideles, eo ferventius in erogandis dicto hospitali elemosynis promptiores existant, quamvis eisdem repositis maxima cum charitate subveniri videatur, quo fit ut, praeter expositos masculos, etiam quamplurimae puellae ibidem expositae in loco decenti et separato, conservatorio nuncupato, sub congrua custodia, ad instar monasterii, sub cura et disciplina honestarum matronarum, retinentur, quae cum ad nubilem aetatem pervenerint, vel matrimonio cum competenti dote, vel in aliquo monialium monasterio collocantur. Et licet iuxta foundationem dicti hospitalis in dicto loco conservatorio puellae tantum expositae recipi debeant, quae cum ibidem sub certa vivendi disciplina et norma ac iuxta illius loci regulas dirigantur, optime conveniat ab extraneis moribus et conversationibus puellarum et mulierum ibidem a pueritia non nutritarum semotas et alienas esse, nec inter illas, ibidem ab infantia custoditas et eruditae, alias puellas vel mulieres extra locum illum educatas et extraneis moribus imbutas reponi et immisceri, praesertim cum in civitate Neapolitana domus Spiritus Sancti, in qua similes personae pauperes recipi consueverunt et recipiuntur, existat. Nihilominus dicti hospitalis magistri, gubernatores et officiales, qui pro tempore fuerunt, sive nimia indulgentia, sive potius humanis favoribus commoti, quamplures puellas extraneas, nec in dicto hospitali, ut praefertur, expositas, iam grandaevas et moribus a dicto loco conservatorio alienis assuetas, et alias mulieres ut plurimum, favoribus pollentes potius quam miserabiles, praeter et extra dicti hospitalis foundationem et institutum, receperunt in maximum dicti hospitalis dispendium et scandalum plurimorum. Quare dicti moderni magistri, gubernatores et officiales nobis humiliter supplicari fecerunt quatenus in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Ex officium indulgentia in puellarum expositarum domo extraneae mulieres fuerunt admittit.

Quod dicto conservatorio maximo damno fuit.

Gregorius expositas tantum recipi iubet.

Extraneasque colitur.

§ 2. Nos igitur, quorum proprium est priorum locorum ad pauperum subventionem institutorum, ac personarum in eis degentium indemnitati et bono regimini consulere, volentes in praemissis opportunum adhibere remedium, huiusmodi supplicationibus inclinati, quod de caetero perpetuis futuris temporibus moderni et pro tempore existentes dicti hospitalis magistri, gubernatores et officiales, puellas ad rotam dicti hospitalis vere expositas, et si per dictam rotam transire non potuerint, dummodo quintum earum aetatis annum non excedant, et expositae sint, tantum in dicto loco conservatorio recipere, et ibidem admittere possint et valeant.

§ 3. Itaque aliquam puellam sive mulierem extraneam extra locum praedictum nutritam, et quae ex dictis expositis non existat, in dicto loco conservatorio recipere, admittere vel introducere quovis modo seu praetextu ullo unquam tempore non possint neque debeant; ac neam vel plures honestas matronas, quae

dictarum puellarum expositarum, iuxta laudabilem consuetudinem hactenus observari solitam, curam, regimen et gubernium habeant, toties quoties eis videbitur deputare valeant; et si contingat aliquam puellam vel mulierem non expositam in dicto conservatorio ad effectum visitandi alias puellas, vel ex alia quavis causa, de licentia dictorum magistrorum, gubernatorum et officialium introire, talis puella vel mulier non exposita, non possit in dicto conservatorio pernoctare, et sub eadem die ab eodem conservatorio exire debeat; dictique magistri, gubernatores et officiales aliquam licentiam contra praesentium tenorem aliquo pacto concedere minime possint nec debeant, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo statuimus et ordinamus.

Sublata praedictis
facultate

§ 4. Mandantes insuper in virtute sanctae obedientiae et sub excommunicationis poena (quam contra praedictorum aliquod facientes eo ipso absque ulla declaratione incurrere volumus, cuius absolutionem, praeterquam in mortis articulo, nobis et successoribus nostris Romanis Pontificibus omnino reservamus), modernis et pro tempore existentibus dicti hospitalis magistris, gubernatoribus et officialibus, quatenus praemissa omnia et singula perpetuo et inviolabiliter observari¹, nec contra praesentium tenorem aliquod facere aut attentare praesumant.

Perpetuos hu-
iuxta constitu-
tionis exequuto-
res designat.

§ 5. Et nihilominus, pro maiori et perpetua praemissorum executione, venerabili fratri archiepiscopo Neapolitano, ac dilectis filiis nostris et Sedis Apostolicae in regno Neapolitano nuntio et sacristae dicti hospitalis nunc et pro tempore existentibus per praesentes committimus et mandamus quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, omnia et singula praedicta perpetuo et inviolabiliter a praedictis moder-

¹ Deest forsitan faciunt (R. T.).

nis et pro tempore existentibus dicti hospitalis magistris, gubernatoribus, officialibus et aliis, ad quos spectat et spectabit quomodolibet in futurum, observari faciant atque procurent; contradictores quoslibet et rebelles ac praemissis non parentes per censuras et sententias ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias poenas aliaque opportuna iuris et facti remedia, quacumque appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Obstantium
derogatio.

§ 6. Non obstantibus quibusvis apostolicis et in provincialibus ac synodalibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus; ac dicti hospitalis, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis et litteris apostolicis contra praemissa quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus, illorum tenores praesentibus pro expressis sufficienter habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae in monte Quirinali, sub annulo Piscatoris, die xxv iunii MDXCI, pontificatus nostri anno i.

Dat. die 25 iunii 1591, pont. au. i.

XXVI.

Approbatio quarta Instituti et Religionis clericorum regularium Societatis Iesu, cum aliquarum impugnationum reiectione¹.

Gregorius episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Ecclesiae catholicae, cui Deo auctore praesumus, decor atque utilitas postulat,

Proponimus.

¹ Hocce Institutum primo approbavit Paulus III in Constit. xxx: *Regimini*, tom. VI, pag. 303.

ut cum in omnibus illius membris fovendis atque ornandis assidue nobis laborandum sit; in illa tamen praecipuam vigilantiae nostrae partem impendere debeamus, quae non modo ipsa per se robur ac pulchritudinem corpori huic mystico afferunt; sed caeteras etiam eiusdem partes vel disruptas consolidare, vel integras, custodire, vel foedatas eluere atque etiam ornare valeant. Inter haec autem, quem locum obtineant religiosi Ordines, praesertim vero qui proximorum utilitati deserviunt, non obscure perspicimus, cum et superiora tempora et praesentia diligenter attendimus.

Societas com-
mendatur.

§ 1. In his vero Religio Societatis Iesu, quam novissimis hinc diebus divina providentia excitavit, adeo strenue laboravit ac sine intermissione laborat, ut illius vel turbationem et infirmitatem, ad commune Ecclesiae damnum, vel pacem atque integritatem, ad eiusdem utilitatem maxime pertinere putemus. Et quoniam neque tranquillitati neque firmitati huiusmodi Ordinum prospectum esse poterit, nisi eorum instituta firmiter inconcussa serventur, iisdemque modis feliciter progrediantur et crescant, quibus a fundatoribus, Domino inspirante, atque hac sancta Sede approbante, primum fundati sunt; necessarium duximus ea quae ab Ignatio, huius Ordinis fundatore, ordinata et a praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus circa eiusdem Societatis institutum sancita sunt, apostolicae firmitatis munimine denuo roborare.

Paulus III,
Iulius III et Gre-
gorius XIII Socie-
tatis institu-
tum approba-
runt.

§ 2. Quamvis enim praefatae Societatis institutum iam inde ab eius primordiis fuerit per felicis recordationis Paulum III et Iulium etiam III, Romanos Pontifices praedecessores nostros, approbatum, et a felicis recordationis Gregorio XIII, etiam praedecessore nostro, primo per eius quasdam litteras sub dat. kalendis februarii, pontificatus eius anno undecimo:

deinde copiosius per constitutionem, quae incipit: *Ascendente Domino*, confirmatum; nihilominus tamen non idcirco defuerunt, qui ad huc, sub zeli et boni specie, aliqua ex iis, quae in dictis pontificiis approbationibus et confirmationibus continentur, et alia etiam, quae ad institutum et rationem gubernandi dictam Societatem pertinent, variis modis impugnant.

Illud tamen
nonnulli impro-
barunt multis
modis hic fela-
tis.

§ 3. Quin etiam apud pie memoriae Sixtum Papam V, praedecessorem nostrum, oblatis libellis et variis excogitatis modis, traducere et calumniari, atque ut ea quae consultissime sancita erant, infringenterentur, conati fuerint¹. Instantes scilicet ut res et negocia Societatis non per superiores, ut hactenus iuxta illius constitutiones et apostolica diplomata factum est, sed per capitula seu congregationes definiantur: ut electiones tam provincialium quam superiorum localium non a praeposito generali, iuxta huiusmodi constitutiones ac diplomata, sed in capitulis eisdem fiant; ut novitii in Societate et ad vota scholasticorum, peracto biennio novitiatus, in capitulis eisdem admittantur; ut professioni certum ac praefixum tempus statuatur, quo exacto, per suffragia congregationis religiosi huiusmodi ad professionem admittantur; ut qui iuxta institutum ac formulam ipsam votorum, qua voverunt, Sanctaeque huius Sedis approbationem a Societate dimittantur, non nisi ordinarii iudicii forma servata dimittantur. Illa etiam in controversiam et examen eodem tempore adducta fuere, nempe nomen ipsum Societatis Iesu, quod non esset ita deinceps vocanda; religiosos non professos non debere ad sacros ordines promoveri; huiusmodi religiosos non esse prohibendos quin ad alios regulares Ordines tran-

¹ Inst. Soc. habet: *conari veriti non fuerint.*
(R. T.)

sire; similiter nec laicos, ut ad sacerdotium, nec alios non professos, ut ad professionem aut ad gradus mutationem aspirare possint; facultatem praeterea eos, qui professi non sunt, dimittendi non probari. Quibus et huiusmodi aliis novis impugnantium inventis, si aditus pateret, universa Societatis structura lahefactaretur atque convelleretur.

Hic ideo Pontifex impugnaciones renouat rationibus hic enunciat.

§ 4. Nos igitur, huiusmodi impugnationibus diligenter consideratis, et penso circa reliqua, quae in controversiam et examen deducta fuerant, nonnullorum venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium iudicio, qui ex mandato eiusdem Sixti praedecessoris illa accurate discussuerant et examinaverant; simul etiam perpendentes, primum quidem: quod modus ille, res et negocia per capitula definiendi, optimum Societatis ordinem ac universam gubernandi rationem prorsus everteret. Illam enim Ignatius fundator (quamvis superiorum consilium prudentiamque ac rerum experientiam adiuuare et promovere curaverit, adhibitis scilicet tam generali praeposito, quam singulis aliis superioribus tum provincialibus tum localibus suis, ex selectoribus, consiliariis atque admonitoribus); monarchicam tamen, et in definitionibus unius superioris arbitrio contentam esse decrevit: deinde, quod ratio capitularium electionum maxima ipsi Societati afferret incommoda. In qua licet electiones quaedam primariae, cuiusmodi sunt generalis praepositi ac illius assistentium et admonitoris, in generalibus congregationibus; in provincialibus vero tam eorum qui generalem praepositum eligere, vel generali ipsi congregationi cum iure suffragii interesse, quam procuratorum etiam, qui e singulis provinciis quolibet triennio in Urbem ad procuratorum congregationem mittuntur, et eiusmodi quaedam aliae electiones per secreta scrutinia et decisiva

suffragia fiant: in reliquis nihilominus proprii cuiusque gradus iudicium, et officiorum discretio ac distributio (iuxta constitutiones easdem, et apostolica diplomata ipsius instituti confirmatoria, praedictorum Pauli III ac Iulii etiam III, praedecessorum nostrorum), tota est in ipsius praepositi generalis manu. Quam praepositi generalis ac reliquorum illi subordinatorum superiorum auctoritatem nonnulli impugnatores multis modis contrahere et enervare tentarunt. Denique quod in ipsorum dimissionibus, qui iuxta formulam votorum simplicium in constitutionibus expressam voverunt, quosque in Societate retinere non expedit, nec contractus vitiose claudicet, nec ulla alia interveniat iniustitia. Considerantes insuper quod in regularis disciplinae ac spiritualis perfectionis non exiguum detrimentum totiusque Ordinis perturbationem maximam atque perniciem vergeret, si ea, quae a fundatoribus sancte statuta sunt atque ab universo ipso Ordine saepius in illius generalibus congregationibus recepta et approbata et, quod praecipuum est, ab hac Sancta Sede sancita et confirmata sunt, non solum immutari, sed quocumque praetextu impugnari ac lahefactari contingat. Omni nobis studio curandum esse duximus eiusmodi novitatibus ac temerariis impugnantium praesumptionibus omnem aditum praeccludere, ac Societatis indemnitati prospicere, ut hac ratione Societas ipsa, nostro et Apostolicae Sedis praesidio munita, atque in sui instituti puritate et regularis disciplinae integritate, quiete ac pace conservata, uberiores in dies fructus in agro Domini pergat, ipso Domino adiuvante, alacriter et absque impedimento proferre.

§ 5. Motu igitur proprio et ex certa scientia nostra, deque apostolicae potestatis plenitudine, laudabile ipsius Societatis institutum constitutionesque omnes

Dictum in statuto et Societatis privilegia omnia approbat.

ac statuta et decreta et quae illud concernunt praemissa omnia et singula, praedictaque ac quaecumque alia eius privilegia, facultates, exemptiones, immunitates, gratias et indulta a praedictis seu etiam ab aliis praedecessoribus nostris, etiam per communicationem concessa, qualiacumque illa, ac si ad verbum praesentibus insererentur, pro expressis habentes, tenore praesentium approbamus et confirmamus; suppletes omnes iuris ac facti defectus, siqui intervenerunt in eisdem.

Alia de novo statuit.

§ 6. Et nihilominus hac nostra perpetuo valitura constitutione, motu, scientia et potestatis plenitudine similibus, statuimus, decernimus et ordinamus:

In congregationibus procedendum iuxta constitutiones et decreta.

§ 7. Ut in Societatis praedictae congregationibus quibuscumque eo prorsus modo procedatur, atque ea tantum tractentur et definiantur, quae in constitutionibus ac congregationum generalium decretis statuta iam sunt, vel in posterum statuentur, ut in eisdem congregationibus tractentur et definiantur.

Superiorum electio sola sit penes praepositum.

§ 8. Electio vero superiorum tam provincialium et visitorum quam quorumcumque localium, tota sit penes praepositum generalem iuxta constitutiones easdem, prout penes ipsum esse et conservari districte praecipimus; cum potestate illorum facultatem revocandi, restringendi et etiam augendi, ac administrationis rationem ab illis exigendi, et eosdem ab officio removendi, prout in Domino iudicaverit expedire.

Novitios ad Societatem et ad scholasticorum vota per superiores admittantur.

§ 9. Novitios etiam, tam in eorum admissione ad Societatem quam ad scholasticorum vota, post biennium novitiatum, iuxta Societatis morem, per superiores admittendos esse.

Graduum discretio coadiutorumque promotio sit in manu praepositi generalis.

§ 10. Graduum etiam discretio et iudicium ac coadiutorum, tam spiritualium quam temporalium, simulque et professorum promotio, iuxta huiusmodi consti-

tutione similiter sit in manu praepositi generalis.

§ 11. Tempus autem promotionis ad huiusmodi gradus nullo modo volumus certum seu determinatum esse; sed constitutiones ac diplomata praedicta hac etiam in parte omnino observari volumus et mandamus, quae statuunt selectos tantum spiritus et doctrinae viros, et multum diuque exercitatos, ac in variis probationibus virtutis et abnegationis sui ipsorum, cum omni aedificatione et satisfactione, satis cognitos, ad professionem esse admittendos, et denique non nisi cum Societati vel eius praeposito generali fuerit ab eis plene in Domino satisfactum.

Tempus promotionis ad omni-modi gradus.

§ 12. Omnis vero auctoritas, omnes denique facultates per dictae Societatis constitutiones et apostolica diplomata praeposito generali concessae, tam in iis quae ipse per se exercere debet, quam in communicatione provincialibus et visitoribus ac aliis quibuscumque superioribus per ipsum facienda integre et inviolate conserventur; quoniam, ut ratio ipsa docet, et Ignatius fundator prudenter animadvertit, ad hoc ut Societas bene gubernetur, valde expedit ut praepositus generalis omnem habeat in ea auctoritatem ad aedificationem; ex qua, praeter caetera quam plurima, illud sequetur commodi, ut universus Ordo ad monarchicam gubernationem/compositus maxime servetur unitus, ipsiusque membra per universum orbem dispersa, per omnimodam hanc subordinationem suo capiti colligata, promptius atque facilius a summo capite Christi in terris vicario, ad varias functiones, iuxta eorum peculiarrem vocationem ac speciale votum, dirigi atque moveri possint.

Auctoritas et facultates praeposito concessae inviolatae conservandae.

§ 13. Quod vero attinet ad dimissionem, declaramus formam iudiciariam adhibendam non esse, sed modum in constitutionibus praescriptum et hactenus

Forma iudiciaria in ad-missionibus non servietur, sed forma constitutionum.

in ipsa Societate servatum de caetero servari volumus; nempe ut etiam sine aliquo processu¹ aut ordine iudiciario, ac nullis terminis etiam substantialibus servatis, sola facti veritate inspecta, culpae vel rationabilis causae tantum ratione habita, ac personarum aliarumque circumstantiarum, quarum consideratio sit cum caritate et prudentia coniuncta, procedi possit, auctoritate praedicta declaramus et decernimus.

§ 14. Quin etiam omnes facultates omnemque iurisdictionem (quod ad subditorum correctionem et punitionem pertinet) quibuscumque Ordinibus eorumque generalibus hactenus concessas, non ad instar, sed aequae principaliter, ipsi Societati eiusque praeposito generali concedimus et elargimur. Quo vero ad reliqua, quae in controversiam vocata erant, sic statuimus.

§ 15. Nomen Societatis Iesu, quo laudabilis hic Ordo nascens a Sede Apostolica nominatus est et hactenus insignitus, perpetuis futuris temporibus in ea retinendum esse.

§ 16. Ac religiosos huiusmodi postemissa vota, etsi simplicia, ad sacros etiam presbyteratus Ordines, iuxta summorum Pontificum concessionem promoveri posse.

§ 17. Eisdemque, emissis huiusmodi votis, ad quemvis alium Ordinem, Mendicantium vel non Mendicantium (Carthusiensium dumtaxat excepto) transire minime licere.

§ 18. Laicos vel alios non sacerdotes, ad sacerdotium, vel eosdem, qui sacerdotes sunt, ad professionem aut cuiusvis gradus mutationem aspirare non debent.

§ 19. Potestatem quoque a Societate dimittendi quosvis non professos, ab hac Sede Apostolica saepius approbatam,

¹ Inst. Soc. addit tela (A. T.)

eosque ab omni obligatione votorum iuxta constitutiones et diplomata huiusmodi emissorum, per dimissionem ipsam, per quam vota praedicta cessant, liberandi, tamquam rem magni momenti ad Societatis puritatem et conservationem retinendam, omnino ratam, intactam et illibatam esse volumus.

§ 20. Et ut perturbatorum et contradicentium audacia coerceatur) ac ne ipsi vel pernicioso eorum exemplo alii in posterum, quae ab hac Apostolica Sede semel stabilita sunt, praecipue circa regularium Ordinum institutionem et confirmationem, in quibus alioquin ad eandem Sedem tantum manus apponere spectat, impugnare aut enervare impune praesumant aut ullo modo valeant), praecipimus in virtute sanctae obedientiae universis et singulis personis, tam saecularibus quam quorumvis Ordinum regularibus, cuiuscumque status, gradus et praeminentiae existant, etiamsi episcopali, archiepiscopali, patriarchali aut alia maiori ecclesiastica dignitate, seu cardinalatus honore vel mundana quavis auctoritate seu excellentia praefulgeant; ipsis vero regularibus etiam dictae Societatis religiosi sub poenis excommunicationis latae sententiae, necnon inhabilitationis ad quaevis officia et dignitates, vocisque tam activae, quam passivae privationis, eo ipso absque alia declaratione incurrendis, quarum absolutionem nobis ac successoribus nostris dumtaxat reservamus:

§ 21. Ne dictae Societatis institutum, constitutiones aut decreta, vel ex eis quidpiam aut ex praemissis omnibus articulum quemlibet vel aliud quid supradicta concernens, etiam maioris boni aut zeli seu quovis alio quaesito colore aut praetextu, directe vel indirecte, impugnare vel immutari, alterari aut formam aliam seu rationem circa ea induci curare, aut

tatis conservationem omnino retineatur.

Perturbatorum audacia coerceatur.

Constitutiones Societatis non immutentur.

contra vel praeter ea seu quaevis alia ipsius instituti substantialia agere, vel quidpiam ulli alii, praeterquam nobis aut Romano Pontifici pro tempore existenti, idque immediate, vel per nostrum aut Sedis Apostolicae legatum seu nuncium, vel ipsius Societatis generali congregationi, aut praeposito generali, addendum, minuendum aut immutandum, sive alterandum proponere quoquomodo audeant vel praesumant.

§ 22. Poenas denique omnes in Gregorii XIII, praedecessoris praedicti, constitutione, *Ascendente Domino*, contentas, ac constitutionem eandem cum omnibus et singulis in ea contentis, ac si ea omnia ad verbum praesentibus inserebantur, per praesentes approbamus et innovamus.

§ 23. Decernentes praemissa omnia et singula, necnon praesentes ac in eis contenta quaecumque, nullo unquam tempore, etiam ex eo quod interesse forsitan habentes ad id vocati non fuerint, vel alio quocumque praetextu et ex quavis causa, quantumvis urgenti, legitima et rationabili, de subreptionis vel obreptionis vitio aut intentionis nostrae vel alio quovis defectu notari, impugnari, invalidari, retractari, annullari, revocari, ad viam iuris reduci, in dubium vel controversiam revocari, aut adversus illa quodcumque iuris, facti vel gratiae remedium impetrari posse vel debere.

§ 24. Nec sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus aut aliis contrariis dispositionibus comprehendi, sed ab illis semper excepta, et quoties emanabunt, toties in pristinum et eum in quo antea quomodolibet erant, statum restituta, reposita et plenarie reintegrata ac de novo, etiam sub data per Societatem illiusque praepositum generalem et alios superiores

praedictos quodcumque eligenda, de novo concessa, ac etiam confirmata et approbata, validaque, efficacia et illibata, etiam absque eo quod desuper a dicta Sede illorum ulterior restitutio, revalidatio, confirmatio seu nova concessio impetranda sit, fore, et esse, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac easdem praesentes litteras ad probandum plene omnia et singula praemissa sufficere, nec ad id alterius probationis adminiculum requiri.

§ 25. Sicque in praemissis omnibus et singulis per quoscumque Iudices et Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici auditores ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, in quavis causa et instantia, sublata eis eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere. Necnon irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 26. Mandantes universis et singulis patriarchis, archiepiscopis, episcopis ac ceteris ecclesiarum et locorum etiam regularium praelatis per universum orbem constitutis, ut praesentes litteras in suis quisque ecclesiis, provinciis, civitatibus, diocesis et iurisdictionibus ab omnibus inviolate observari curent. Quin etiam praepositum ac personas Societatis huiusmodi defendant, eosque praemissis omnibus et singulis pacifice frui faciant et gaudere, non permittentes ipsos per quoscumque quomodolibet molestari. Contradictores per censuras ecclesiasticas et alia iuris et facti remedia opportuna, appellatione posposita, compescendo, invocato ad hoc etiam, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 27. Non obstantibus, tam ipsius Sixti praedecessoris super modo et forma admittendi novitios ad Religionem, quam

Innovantur poenae Constitutionis felicis record. Gregorii XIII, omniaque in ea contenta confirmantur.

Praesentes de subreptionis vitio notari non possunt.

Nec sub quibusvis revocationibus comprehendantur.

Et ita iudicari debeat.

Ordinarii curent observantiam hic mandatorum.

Quibuscumque non obstantibus.

aliis quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis aut decretis, per eundem vel quoslibet alios praedecessores nostros, etiam vivae vocis oraculo aut alias quomodolibet editis, ac etiam aliorum Ordinum, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, quibuscumque huiusmodi Ordinibus, universitatibus, locis aut personis per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos et Sedem praedictam, etiam motu proprio et ex certa scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine, et cum quibusvis irritatoriis, annullativis, cassativis, revocativis, modificativis, mentis attestativis ac derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, ac alias quomodolibet, etiam pluries, concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiam si in eis caveatur expresse quod illis nullatenus aut non nisi sub certis modo et forma in illis expressis derogari possit, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et expressa mentio habenda, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem Sede sit indultum quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 28. Praesentis autem constitutionis et gratiae communicationem omnibus aliis qui sua privilegia cum ipsa Societate co-

piose participant participareque poterunt quomodolibet in futurum, fieri omnino prohibemus.

§ 29. Ceterum volumus ut praesentium transumptis, etiam impressis, manu secretarii dictae Societatis vel notarii publici subscriptis, et sigillo praepositi generalis eiusdem Societatis vel alterius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem omnino fides habeatur in iudicio et extra illud, quae litteris ipsis originalibus haberetur, si essent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo, etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae MDXCI, quarto kalendas iulii, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 28 iunii 1591, pont. an. I.

XXVII.

Quod nec fratres Reformati fratrum Minorum Conventualium S. Francisci, neque alii religiosi, capucium et habitum Capuccinorum vel alium ei consimilem deferre possint.

Gregorius Papa XIV,
ad perpetuam rei memoriam.

Beati Francisci confessoris sodalitas, ab uno fundatore instituta, et ad eundem Dei finem ordinata, utriusque Seraphicae Religionis nomine nuncupata, in plures sodalitates et membra, apostolica permissione, dividitur, et quasi circumamicta varietate, prout pietas diversimode suadet, corde uno et anima una Deum colit, et instar agri dominici varios atque uberes fructus quotidie profert, et di-

1 Capuccinorum institutionem, et alia eos concernentia, vide in Constit. xxiv, Clementis VII, Religionis, tom. VI, pag. 413. Et ibi etiam de toto Ordine Fratrum Minorum remissive dixi. — Hanc Constitutionem mendis typographicis expurgavimus, opitulante Cberubini editione (n. T.).

Transumptis fides datur.

Franciscanae Religionis commendatio.

stinctiores et abundantiores, ut confidimus, in dies proferre non cessat.

§ 1. Sane, cum ad aures nostras pervenerit alias felicitis recordationis Pauli Papam III, praedecessorem nostrum, inter alia per suas in forma brevis litteras, quibusvis personis, cuiuscumque conditionis existerent, sub excommunicationis latae sententiae poena eo ipso incurrenda, ne habitum per fratres Ordinis Minorum Sancti Francisci Capuccinorum nuncupatorum gestari solitum, nisi in eadem congregatione essent, et sub moderni et pro tempore existentis generalis eiusdem Ordinis obedientia, et cura permanerent, gestare quoquomodo praesumerent, districtius inhibuisse.

§ 2. Et pie memoriae Pium Papam IV etiam praedecessorem nostrum, litteras eiusdem Pauli praedecessoris confirmando, insuper non solum ne habitum praedictum, iuxta litterarum ipsius Pauli praedecessoris huiusmodi tenorem, verum etiam nec ita consimilem, quod propter eum possent credi fratres congregationis Capuccinorum, gestare deberent, sub eadem excommunicationis poena, eo ipso incurrenda, prohibuisse.

§ 3. Et similiter felicitis recordationis Gregorium Papam XIII, etiam praedecessorem nostrum litteras praedecessorum huiusmodi et in eis contenta quaecumque pro expressis habendo et innovando, motu proprio et ex certa eius scientia, eosdem fratres, qui Tertiarii ex Ordine Conventualium dicuntur, non solum capucium rotundum, sed etiam habitum coloris berettini seu subcinericii, ad instar fratrum eorundem conventualium, deferre deberent, ita ut a fratribus Capuccinis facile discernentur, sub eisdem Pauli III et Pii IV poenis, post sex menses ipso facto incurrendis, statuisset et ordinasse.

§ 4. Verum, quia iidem fratres, qui

Reformati Conventualium dicuntur, ita consimiles eisdem fratribus Capuccinis incedere praesumunt, ut passim a populo pro Capuccinis habeantur, ac illis tamquam Capuccinis eleemosynae et oblationes conferantur, non sine gravi plebis offensione et scandalo, dum reputantur Capuccini esse; idcirco, rationabile existimantes ut qui ex instituto regulae atque in vitae regularis observantia uniformes non sunt, etiam habitus distinctione dignoscantur, utque praedecessorum huiusmodi litterarum contemptus et contumacia, severioris disciplinae censuram inveniant, ad evitandas etiam confusiones et contentiones quae exinde oriri possent, hac nostra perpetuo valitura constitutione, singulas praedecessorum huiusmodi litteras et in eis contenta quaecumque pro expressis habentes et harum serie approbantes et confirmantes atque etiam innovantes; motu etiam simili et ex certa scientia nostra statuimus et ordinamus quod ex nunc de caetero, perpetuis futuris temporibus, huiusmodi fratres Reformati non solum in Urbe, sed etiam ubique locorum per universum orbem existentes, ut vere et realiter a Capuccinis distinguantur et dignoscantur, praeter capucium penitus rotundum et colorem berettinum vel subcinericium, ut praemissum est, etiam mantellum longius ad conventualium longitudinem deferre, et mozzettam latam et longam non sub mantello sed supra gestare teneantur.

§ 5. Insuper strictiori Capuccinorum praedictorum vitae consulentes, ne ab eisdem Reformatis ipsi Capuccini admitti vel recipi possint, sub eadem excommunicationis sententia, ipso facto tam ab ipsis Capuccinis receptis quam Reformatis recipientibus incurrenda, interdicimus et prohibemus. Et nihilominus actum receptionis et transitus tamquam indebite factum ex nunc prout ex tunc irritum et

Hic modo Pontifex fratribus Conventualibus Reformatis dictam prohibitionem innovat, et illorum habitum designat.

Receptionem Capuccinorum eisdem Reformatis interdicat.

Paulus III habitum Capuccinorum caeteris aliis vetavit.

Pius IV similem habitum pariter prohibuit die II aprilis MDLX.

Gregorius XIII similem habitum fratribus Tertii Ordinis prohibuit die XXIX octobris MDLXXVI.